ОТГОВОРНИ ДНЕС. СИГУРНИ ЗА УТРЕ.

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ
ЗА ПРИХОДИТЕ

Г О Д И Ш Е Н О Т Ч Е Т

ЗА ДЕЙНОСТТА НА

НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ

ЗА **2023г.**

София, 2024 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. МИСИЯ, ВИЗИЯ, СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА НАП 5
2. АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРИХОДИТЕ, АДМИНИСТРИРАНИ ОТ НАП ПРЕЗ 2023 ГОДИНА 7
3. КЛЮЧОВИ РЕЗУЛТАТИ ПО ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ НА ДЕЙНОСТТА 23
3.1. Обслужване на клиенти 23
3.2. Предоставяне на услуги чрез Информационен център на НАП 29
3.3. Данъчно-осигурителен контрол 31
3.4. Превенция и противодействие на данъчни и осигурителни измами 39
3.5. Фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск 41
3.6. Управление на риска от неспазване на данъчното и осигурителното законодателство 44
3.7. Събиране на просрочени публични вземания 47
3.8. Държавни вземания 51
3.9. Спогодби за избягване на двойното данъчно облагане 55
3.10. Допълнително задължително пенсионно осигуряване 57
3.11. Функциониране на система Интрастат 59
3.12. Данъчно-осигурителна методология и практика 60
3.13. Административно сътрудничество в областта на ДДС и събиране на публични вземания 62
3.14. Надзор върху хазарта и хазартните дейности 68
4. РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБЩО ОРГАНИЗАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ 69
4.1. Информационни системи и електронно управление 69
4.2. Управление на човешките ресурси 71
4.3. Бюджет и финанси 76
4.4. Правно обслужване 80
4.5. Стратегическо планиране и управление на промяната 82
4.6. Анализи и прогнози 82
4.7. Координация на проекти, международни дейности и протокол 85
4.8. Вътрешни и външни комуникации 91
4.9. Инспекторат на НАП 92
4.10. Предварителен финансов контрол 96
4.11. Вътрешен одит 97
4.12. Сигурност 97
4.13. Логистика 99
4.14. Мрежова и информационна сигурност на системите 101
4.15. Длъжностно лице по защита на данните 101
4.16. Служител по сигурността на информацията 103
5. ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАП ЗА 2023 ГОДИНА 104

Използвани съкращения:

АПК	Административнопроцесуален кодекс
АУАН	Акт за установяване на административно нарушение
БНБ	Българска народна банка
ВОД	Вътреобщностни доставки
ВОП	Вътреобщностно придобиване
ГДД	Годишна данъчна декларация
ГИТ	Главна инспекция по труда
ГДО	Големи данъкоплатци и осигурители
ГДБОП	Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“
ГДФК	Главна дирекция „Фискален контрол“
ГКПП	Граничен контролно-пропускателен пункт
ГПО	Годишен план за обучение
ДАЕУ	Държавна агенция „Електронно управление“
ДАНС	Държавна агенция „Национална сигурност“
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДДФЛ	Данък върху доходите на физическите лица
ДЗПО	Допълнително задължително пенсионно осигуряване
ДКХ	Държавна комисия по хазарта
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ДОПК	Данъчно-осигурителен процесуален кодекс
ДФЕР	Държавен фонд „Енергийни ресурси“
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие“
ДФРР	Държавен фонд за реконструкция и развитие
ДЧ	Държави членки
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСФП	Електронна система с фискална памет
ЗДБРБ	Закон за държавния бюджет на Република България
ЗДДС	Закон за данък върху добавената стойност
ЗДДФЛ	Закон за данък върху доходите на физическите лица
ЗДС	Закон за държавната собственост
ЗЕУ	Закон за електронното управление
ЗЗД	Закон за задълженията и договорите
ЗЗО	Закон за здравно осигуряване
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗКПО	Закон за корпоративно подоходно облагане
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗНАП	Закон за Националната агенция за приходите
ЗОП	Закон за обществени поръчки
ЗХ	Закон за хазарта
ИС	Информационна система
ИСЕУ	Информационни системи и електронно управление
ИЦ	Информационен център
КД	Корпоративен данък
КИД	Класификация на икономическите дейности
КЕП	Квалифициран електронен подпис
КПКОНПИ	Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобито имущество
КСО	Кодекс за социално осигуряване
КТ	Кодекс на труда
МВР	Министерство на вътрешните работи
МПО	Местен план за обучение
МПС	Моторно превозно средство

МСП	Малки и средни предприятия
МФ	Министерство на финансите
МХМ	Модел за хоризонтален мониторинг
НАП	Национална агенция за приходите
НБПП	Националното бюро за правна помощ
НЗОК	Национална здравно-осигурителна каса
НМИМИС	Наредба за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност
НОИ	Национален осигурителен институт
НОПП	Независимия орган за публични приходи на Република Гърция
НПО	Национален план за обучение
НСИ	Национален статистически институт
ОАЕ	Обединени арабски емирства
ОДОИ	Организирани данъчни и осигурителни измами
ОДОП	Обжалване и данъчно-осигурителна практика
ОИСР	Организация за икономическо сътрудничество и развитие
ОП	Оперативна програма
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление“
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж“
ПАМЗО	Принудителна административна мярка „Запечатване на обект“
ПОД	Пенсионно-осигурително дружество
ПИК	Персонален идентификационен код
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПНСРС	План за национални съвещания и работни срещи
ПНР	Програмата за новоназначени ръководители
ППВ	Проверки по прихващане и възстановяване
ППФ	Професионален пенсионен фонд
ПСИДФЛ	Проверка за съпоставка на имущество и доходи на физически лица
ПУФО	Проверка за установяване на факти и обстоятелства
РА	Ревизионен акт
РМС	Решение на Министерски съвет
СВФР	Стока с висок фискален риск
СДЕО	Система за дистанционно електронно обучение
СИДДО	Спогодби за избягване на двойно данъчно облагане
СДО	Средни данъкоплатци и осигурители
СУП	Софтуер за управление на приходите
СУПТО	Софтуер за управление на продажбите в търговски обект
ТД	Териториална дирекция
ТЗ	Търговски закон
УПФ	Универсален пенсионен фонд
УчПФ	Учителски пенсионен фонд
УПОР	Управленски програми за оценка и развитие
ФГВРС	Фонд „Гарантиране на вземанията на работници и служители“
ФКП	Фискален контролен пункт
ЦБ	Централен бюджет
ЦУ	Централно управление
ЧДВ	Частни държавни вземания

1. МИСИЯ, ВИЗИЯ, СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА НАП

Националната агенция за приходите е специализиран държавен орган към министъра на финансите за установяване, обезпечаване и събиране на публични вземания и определени със закон частни държавни вземания.

Националната агенция за приходите е юридическо лице на бюджетна издръжка, със седалище гр. София, има шест териториални дирекции, които администрират плащането на републиканските данъци и задължителните осигурителни вноски.

М И С И Я:

Националната агенция за приходите администрира плащането на данъците и осигурителните вноски, като насърчава доброволното спазване на задълженията и изисква от всеки дължимото по закон

В И З И Я:

Модерна и ефективна приходна администрация в услуга на обществото

Националната агенция за приходите се стреми към високо обществено доверие, изгражда и поддържа организационна култура на основата на следните принципи:

- **Законност, равнопоставеност и справедливост**
- **Отговорност, честност, прозрачност**
- **Ефективност, ефикасност, достъпност, надеждност**

При прилагането на закона и правилата Националната агенция за приходите спазва високи стандарти на поведение и фундаментални ценности, като:

- **Качествено обслужване и активна комуникация**
- **Партньорство и доверие**
- **Мотивация и развитие на човешкия потенциал**
- **Екипно начало и корпоративен дух**

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ, ЗАЛОЖЕНИ В СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН НА НАП ЗА ПЕРИОДА 2021 – 2025 ГОДИНА:

1. **Подпомагане на клиентите при изпълнение на задълженията**

2. **Развитие на организацията и мотивиране на служителите**

3. **Развитие на информационните и комуникационните технологии, управление и споделяне на данни и постигане на високо ниво на мрежовата и информационната сигурност**

ПРИОРИТЕТИ НА НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРИХОДИТЕ ЗА 2023 ГОДИНА:

1. **Подпомагане на гражданите и фирмите при упражняване на правата и задълженията им**

2. **Контрол за спазване на законодателството и намаляване на данъчните измами и засилено административно сътрудничество**

3. **Ефективно и ефикасно събиране на просрочени задължения**

4. **Развитие на системата за управление на риска от неспазване на данъчното и осигурително законодателство в НАП**

5. **Организационно развитие и материална обезпеченост**

6. **Мотивация на служителите**

7. **Развитие на информационните системи, осигуряване и поддържане на високотехнологично ниво, в т.ч. на мрежова и информационна сигурност**

2. АНАЛИЗ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРИХОДИТЕ, АДМИНИСТРИРАНИ ОТ НАП ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

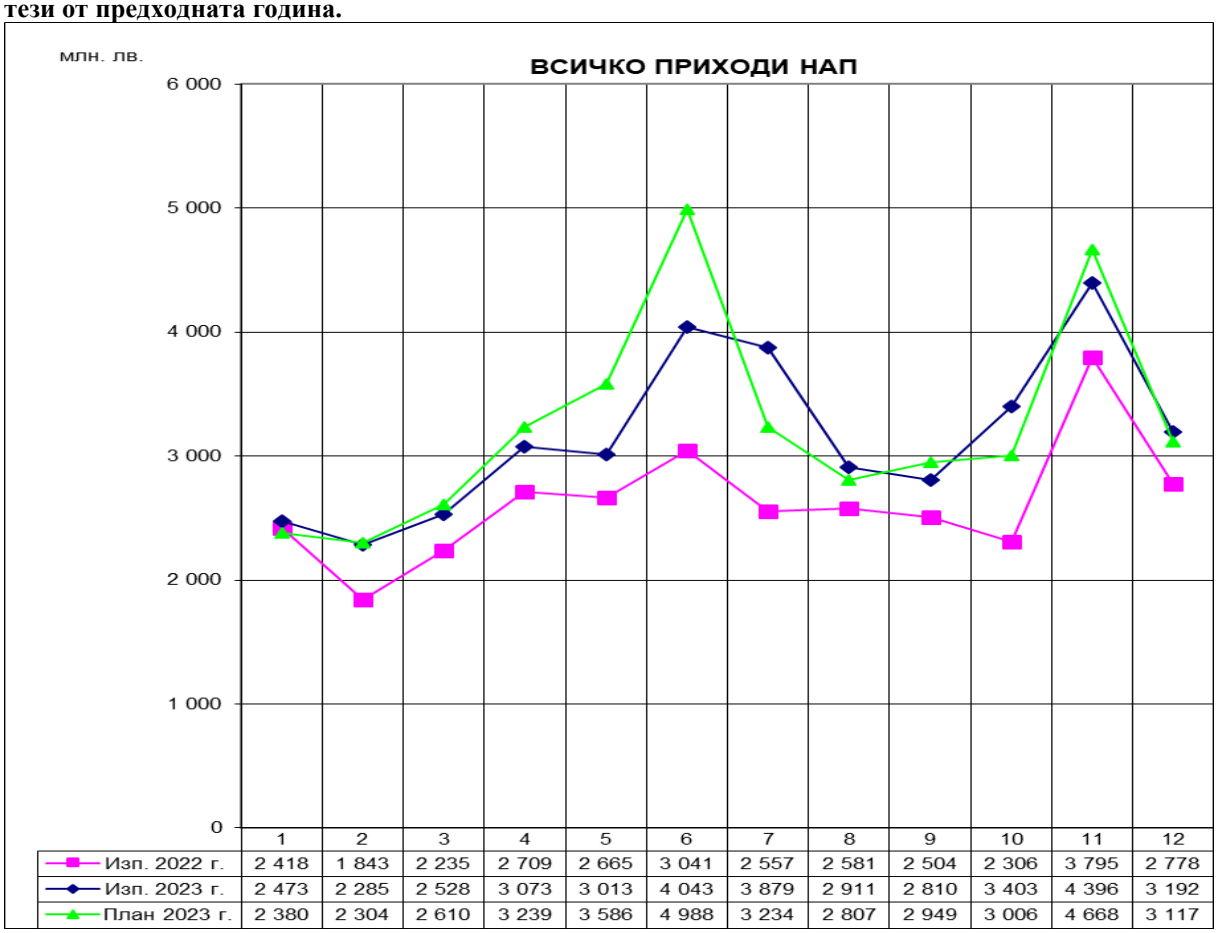
Приходите, събрани от Национална агенция за приходите (НАП) към 31.12.2023 г., са в размер на 38 004,3 млн. лева, което е увеличение с 6 573,9 млн. лева (20,9%) спрямо същия период на предходната година и 97,7% изпълнение на годишния разчет. В сравнение с 2022 г. е отчетен ръст както на приходите за централен бюджет (ЦБ) в размер на 4 728,4 млн. лева (26,1%), така и на приходите от задължителни осигурителни вноски (ЗОВ) с 1 845,5 млн. лева (13,9%).

Таблица № 1: Приходи.

Приходи	31.12.2022 г.	31.12.2023 г.	Изменение 2023/ 2022	
	(млн. лева)	*(млн. лева)*	*(млн. лева)*	*(%)*
ОБЩО:	**31 430,4**	**38 004,3**	**6 573,9**	**20,9**
Приходи Централен бюджет	**18 149,9**	**22 878,3**	**4 728,4**	**26,1**
1. Данъчни приходи	17 737,8	21 223,4	3 485,6	19,7
1.1. Корпоративен данък	4 498,5	4 823,4	324,9	7,2
1.2. Данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на ЧЮЛ	94,1	91,4	-2,7	-2,9
1.3. Данъци върху доходите на физически лица	4 769,3	5 658,4	889,1	18,6
1.4. Данък върху добавената стойност	8 097,1	10 194,3	2 097,2	25,9
1.5. Данък върху застрахователните премии	52,2	60,3	8,1	15,6
1.6. Други данъци	226,7	395,6	168,9	74,5
2. Неданъчни приходи	412,1	1 654,9	1 242,8	301,6
Приходи ЗОВ	**13 280,5**	**15 126,1**	**1 845,5**	**13,9**
1. ДОО	7 890,8	8 982,6	1 091,8	13,8
2. НЗОК	3 358,3	3 814,7	456,4	13,6
3. ФГВРС	0,0	0,0	0,0	454,5
4. ДЗПО	1 953,1	2 242,7	289,6	14,8
5. УчПФ	78,3	86,0	7,7	9,9

Към 31.12.2023 г. е отчетен ръст по всички основни видове приходи с изключение на данък върху доходите на чуждестранни юридически лица, където през 2022 г. е постъпил еднократен приход от продажба на едно дружество.

Графика № 1: Изпълнение на всички приходи, събрани от НАП, по месеци на 2023 г., съпоставени с тези от предходната година.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2022 г.	2 418	1 843	2 235	2 709	2 665	3 041	2 557	2 581	2 504	2 306	3 795	2 778
Изп. 2023 г.	2 473	2 285	2 528	3 073	3 013	4 043	3 879	2 911	2 810	3 403	4 396	3 192
План 2023 г.	2 380	2 304	2 610	3 239	3 586	4 988	3 234	2 807	2 949	3 006	4 668	3 117

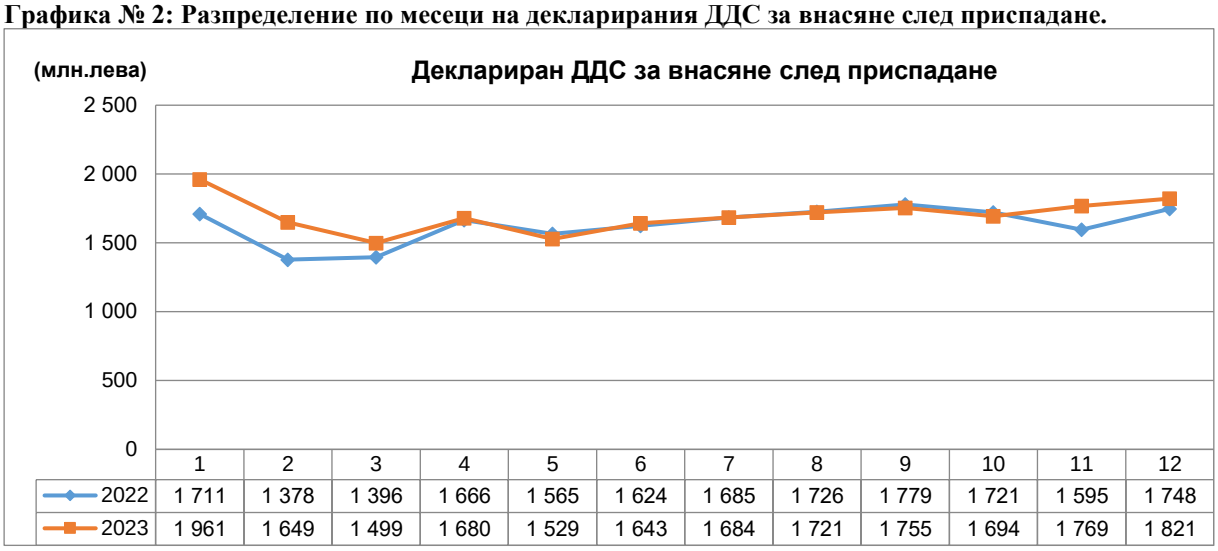
- **Данък върху добавената стойност (ДДС)**

Нетните приходи от ДДС към 31.12.2023 г. са в размер на 10 194,3 млн. лева, което е увеличение с 2 097,2 млн. лева (25,9%) спрямо същия период на предходната година и представлява 99,9% изпълнение на годишния план.

Основни показатели, които формират нетните приходи от ДДС в НАП („ДДС при сделки в страната“) към 31.12.2023 година:

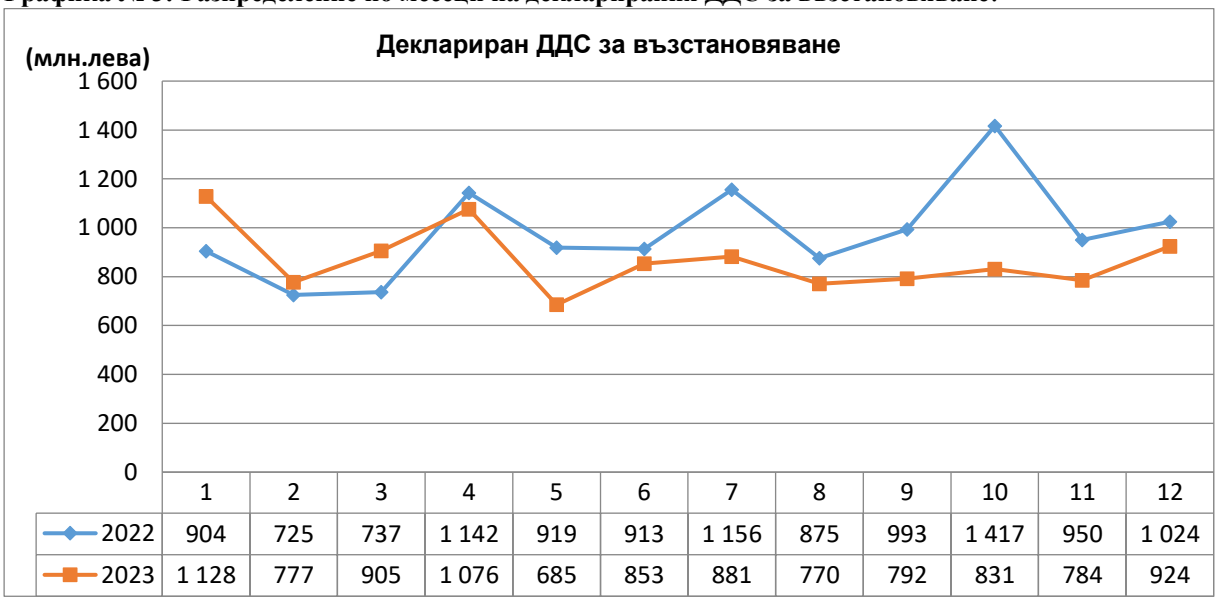
- Ефективно внесеният ДДС към 31.12.2023 г. е 20 201,0 млн. лева, което е с 624,1 млн. лева (3,2%) повече в сравнение със същия период на миналата година;
- Общо възстановеният (чрез прихващане и ефективно) ДДС към 31.12.2023 г. е 10 398,4 млн. лева или с 1 198,5 млн. лева (-10,3%) по-малко в сравнение със същия период на 2022 година;
- Декларираният ДДС за внасяне (след приспадане) за данъчни периоди от месец декември 2022 г. до месец ноември 2023 г. е 20 405,7 млн. лева, като спрямо същия период на предходната година се отчита увеличение с 810,7 млн. лева (4,1%).
- Декларираният ДДС, подлежащ за възстановяване (кл. 80, 81 и 82 на СД по ЗДДС) за данъчни периоди от месец декември 2022 г. до месец ноември 2023 г. е 10 407,3 млн. лева, като спрямо същия период на предходната година се отчита намаление с 1 348,2 млн. лева (-11,5%).
- Декларираният нетно ДДС се увеличава с 2 158,9 млн. лева (27,5%) спрямо същия период на предходната година.

Графика № 2: Разпределение по месеци на декларирания ДДС за внасяне след приспадане.

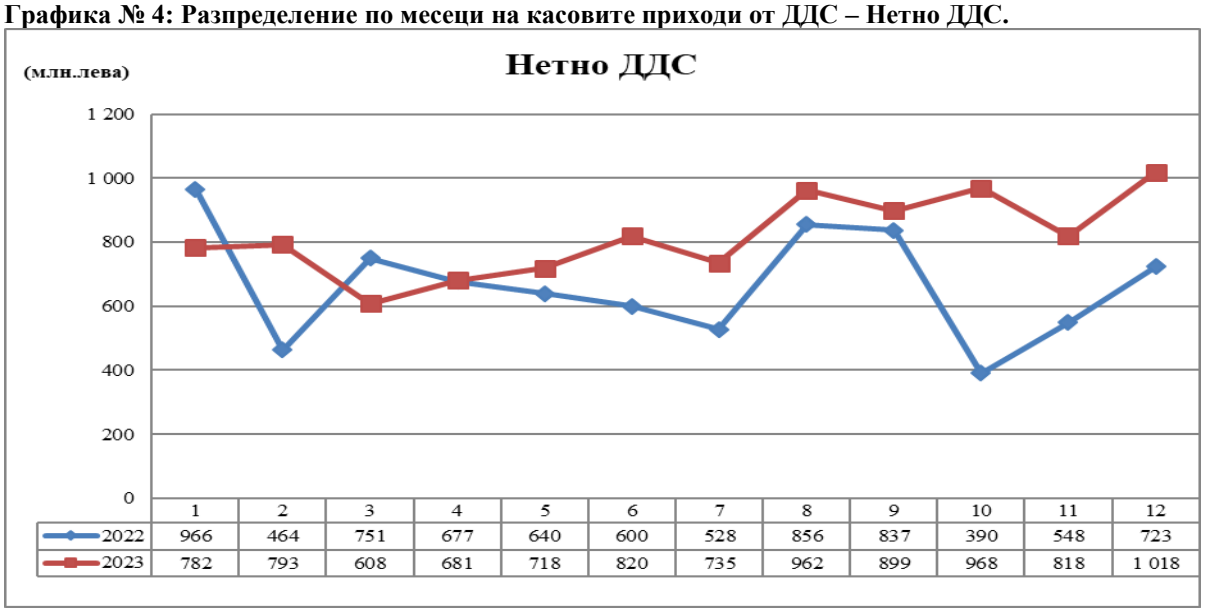
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2022	1 711	1 378	1 396	1 666	1 565	1 624	1 685	1 726	1 779	1 721	1 595	1 748
2023	1 961	1 649	1 499	1 680	1 529	1 643	1 684	1 721	1 755	1 694	1 769	1 821

Графика № 3: Разпределение по месеци на декларирания ДДС за възстановяване.

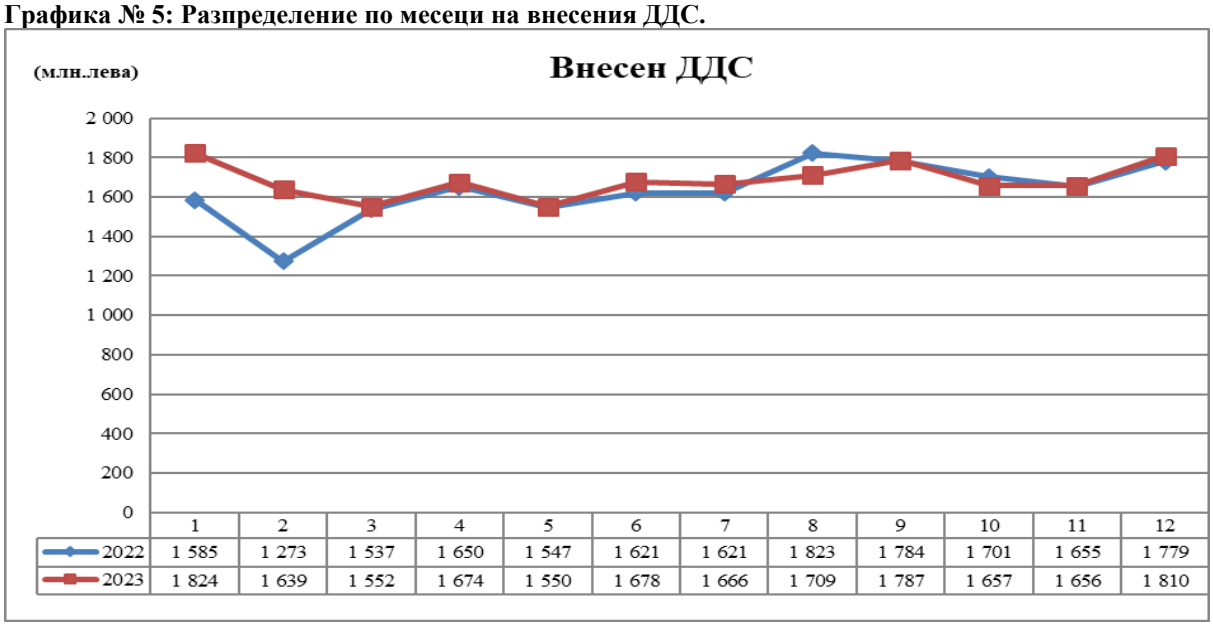
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2022	904	725	737	1 142	919	913	1 156	875	993	1 417	950	1 024
2023	1 128	777	905	1 076	685	853	881	770	792	831	784	924

Графика № 4: Разпределение по месеци на касовите приходи от ДДС – Нетно ДДС.

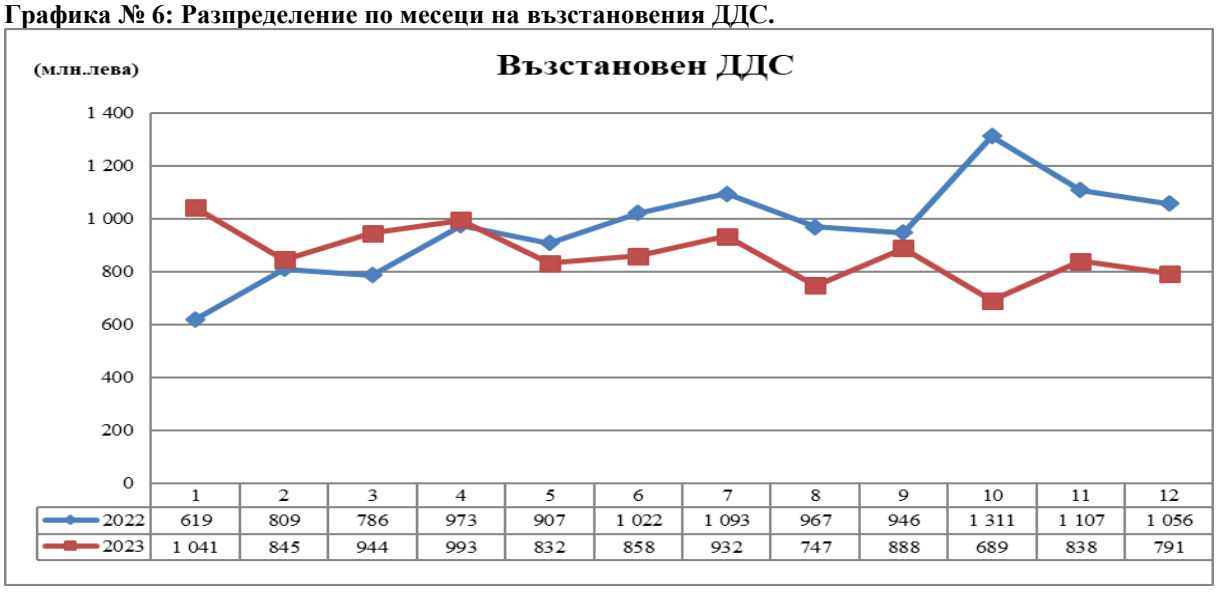
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2022	966	464	751	677	640	600	528	856	837	390	548	723
2023	782	793	608	681	718	820	735	962	899	968	818	1 018

Графика № 5: Разпределение по месеци на внесения ДДС.

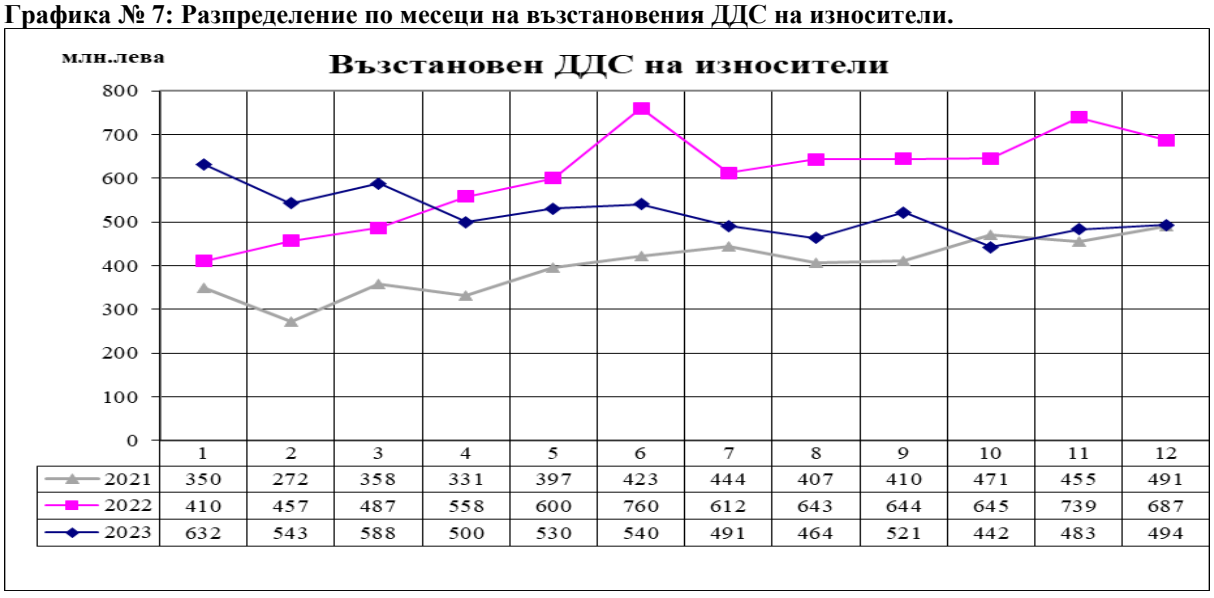
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2022	1 585	1 273	1 537	1 650	1 547	1 621	1 621	1 823	1 784	1 701	1 655	1 779
2023	1 824	1 639	1 552	1 674	1 550	1 678	1 666	1 709	1 787	1 657	1 656	1 810

Графика № 6: Разпределение по месеци на възстановения ДДС.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2022	619	809	786	973	907	1 022	1 093	967	946	1 311	1 107	1 056
2023	1 041	845	944	993	832	858	932	747	888	689	838	791

Графика № 7: Разпределение по месеци на възстановения ДДС на износители.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2021	350	272	358	331	397	423	444	407	410	471	455	491
2022	410	457	487	558	600	760	612	643	644	645	739	687
2023	632	543	588	500	530	540	491	464	521	442	483	494

Въпреки отчетеният спад на вноса в стойностно и количествено изражение по данни на Агенция „Митници“, в началото на 2023 г. все още се наблюдава ръст на възстановения ДДС на износители. Основната причина за по-голямото възстановяване на ДДС на износители през този период е изместване във времето на декларирания ДДС за възстановяване и последващо възстановяване спрямо момента на извършване на икономическата дейност. За реализирания износ през месец ноември 2022 г. лицата отразяват исканията ДДС за възстановяване в кл. 81 от справка-декларация по ЗДДС, като срокът за подаването ѝ е 15 декември 2022 г., след което в 30-дневен срок НАП следва да възстанови исканият ДДС. Така на практика през периода януари–април 2023 година НАП извършва възстановяване на ДДС за данъчни периоди от м. ноември 2022 г. до м. февруари 2023 година. За данъчни периоди м. ноември-м. декември 2022 г. се отчитат значителни ръстове на декларирания ДДС за възстановяване от износители, който е възстановен от НАП в началото на 2023 година.

Таблица № 2: Деклариран ДДС за възстановяване от износители, на която ясно се вижда тенденцията за намаляване, свързана с намаления износ през 2023 година.

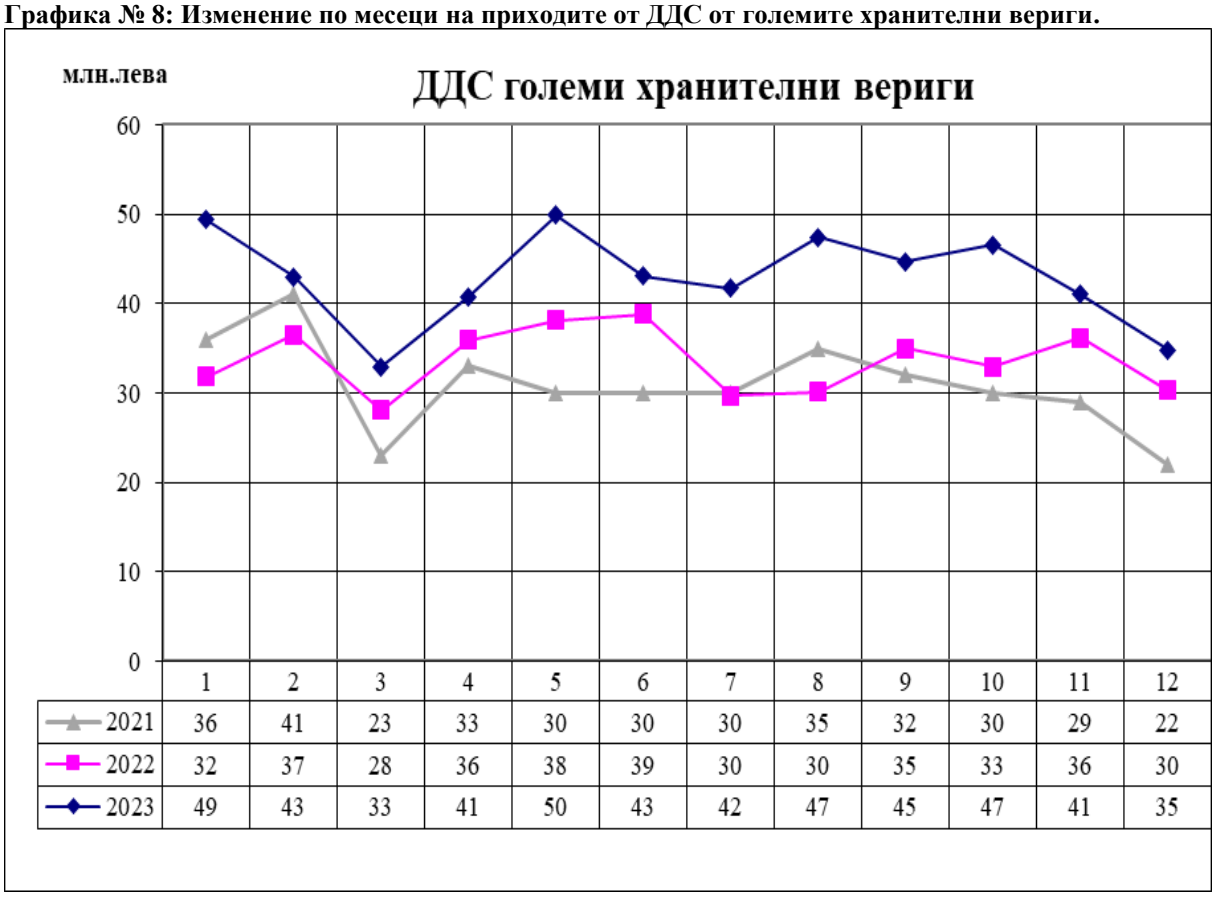
Данъчен период	2021 г.	2022 г.	Разлика	
	(лева)	*(лева)*	*(лева)*	*%*
ноември	458 329 994	694 081 098	235 751 104	51,4
декември	489 742 556	682 129 422	192 386 866	39,3
	2022 г.	**2023 г.**		
януари	454 962 850	515 877 002	60 914 152	13,4
февруари	505 327 816	533 387 329	28 059 513	5,6
март	651 974 292	564 513 562	-87 460 730	-13,4
април	647 557 290	456 973 109	-190 584 181	-29,4
май	647 579 621	539 717 213	-107 862 408	-16,7
юни	666 965 061	489 716 385	-177 248 676	-26,6
юли	618 298 263	510522707	-107 775 556	-17,4
август	993 196 500	792873990	-200 322 510	-20,2
септември	697 630 465	497 725 100	-199 905 365	-28,7
октомври	661 238 567	503 243 571	-157 994 996	-23,9
ноември	694 081 098	487 814 752	-206 266 346	-29,7

Декларираният ДДС за възстановяване от износители за данъчни периоди от м. ноември 2022 г. до м. февруари 2023 г. е 2,43 млрд. лева, което представлява ръст от 517,1 млн. лева (27,1%). За следващите данъчни периоди от м. март 2023 г. до м. ноември 2023 г. се наблюдава намаление от 1 435,4 млн. лева (-22,9%). Към отчетените приходи от ДДС към 31.12.2023 г. от неуточнените приходи са добавени 176,4 млн. лева. Наказателните лихви за ДДС към 31.12.2023 г. са 43,7 млн. лева. През месец януари 2023 г. декларираното нетно ДДС се увеличава с 20,5 млн. лева (2,5%). Въпреки това от графиката за касовото изпълнение за месец януари 2023 г. е видно, че приходите за месеца са със 183,3 млн. лева (-19,0%) по-ниски от тези за същия месец на предходната година. Основната причина за това намаление е по-високият размер на възстановения ДДС през месец януари 2023 г. спрямо същия период на предходната година. Възстановеният ДДС през месец януари 2023 г. е в размер на 1 041,2 млн. лева, което е с 421,8 млн. лева (68,1%) повече спрямо месец януари 2022 година. Този значителен ръст се дължи на по-големия размер на остатъка за възстановяване в края на годината за данъчен период месец ноември 2022 г. спрямо аналогичния за предходната година. Остатъкът за възстановяване на ДДС за данъчен период месец ноември 2022 г., който е възстановен през месец януари 2023 г. е 443,6 млн. лева. За същия период на предходната

година този остатък е бил 255,0 млн. лева. На разликата от 188,6 млн. лева се дължи възстановеният повече ДДС през месец януари 2023 г. спрямо същия период на предходната година. По-големият остатък за възстановяване е в следствие на значителния ръст от 51,2% на декларирания ДДС за възстановяване през 2022 г. спрямо предходната година. Към 31.12.2023 г. от 10-те дружества с най-голямо увеличение на декларирания ДДС за възстановяване се отчита ръст от 715,3 млн. лева (335,0%) спрямо същия период на миналата година. Основната дейност на тези дружества е търговия с горива, електроенергия, специална продукция и лекарства. Към 31.12.2023 г. от 10-те дружества с най-голямо намаление на декларирания ДДС за внасяне се отчита спад от 1 993,0 млн. лева (-62,0%) спрямо същия период на миналата година. Основната икономическа дейност на девет от тези дружества е в сферата на енергетиката, а едно се занимава с търговия на горива. Основна причина за тези резултати е намалението на цената на електроенергията, горивата и природния газ. Към момента цената на електроенергията е намаляла до нивата от 2021 година.

В резултат на нарастването на цените на хранителните стоки, към 31.12.2023 г. е отчетен ръст в декларираните приходи от ДДС от големите хранителни вериги, който е в размер на 111,6 млн. лева (27,7%).

Графика № 8: Изменение по месеци на приходите от ДДС от големите хранителни вериги.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2021	36	41	23	33	30	30	30	35	32	30	29	22
2022	32	37	28	36	38	39	30	30	35	33	36	30
2023	49	43	33	41	50	43	42	47	45	47	41	35

През отчетния период се отчита и нарастване на постъпленията от ДДС от дружества в сектор „Строителство“. През предходната година секторът беше сред тези с намаление на нетните приходи от ДДС.

Таблица №: 3: Изменение по сектори на декларирания ДДС за внасяне и възстановяване към месец декември на 2022 г. и 2023 г.

СЕКТОР от КИД-2008	Декларирано за внасяне				Декларирано за възстановяване			
	2022 г.	2023 г.	2023/ 2022		2022 г.	2023 г.	2023/ 2022	
	млн. лева	*млн. лева*	*млн. лева*	%	*млн. лева*	*млн. лева*	*млн. лева*	%
A Селско, горско и рибно стопанство	213,4	238,9	25,5	11,9	717,9	590,7	-127,2	-17,7
B Добивна промишленост	221,4	263,9	42,5	19,2	57,0	64,2	7,2	12,7
C Преработваща промишленост	2 393,4	2 643,9	250,5	10,5	4 230,1	3 773,9	-456,2	-10,8
D Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	3 581,5	1 831,8	-1 749,8	-48,9	1 242,1	730,4	-511,7	-41,2
E Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	124,9	153,3	28,5	22,8	92,9	97,0	4,1	4,4
F Строителство	1 305,3	1 620,8	315,5	24,2	208,8	244,8	36,0	17,3
G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	8 408,8	9 395,1	986,3	11,7	2 493,6	2 282,0	-211,6	-8,5
H Транспорт, складиране и пощи	544,0	649,0	105,0	19,3	495,8	588,5	92,7	18,7
I Хотелиерство и ресторантьорство	124,9	179,0	54,1	43,3	135,3	111,6	-23,7	-17,5
J Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	837,8	976,9	139,2	16,6	239,0	228,4	-10,6	-4,4
K Финансови и застрахователни дейности	149,4	158,3	8,9	6,0	97,2	120,2	23,1	23,8
L Операции с недвижими имоти	541,5	599,4	57,9	10,7	335,1	354,7	19,6	5,8
M Професионални дейности и научни изследвания	613,9	713,7	99,8	16,3	129,6	133,8	4,2	3,2
N Административни и спомагателни дейности	381,3	457,6	76,3	20,0	83,8	98,9	15,1	18,1
O Държавно управление	140,6	136,5	-4,1	-2,9	34,4	79,1	44,7	129,9
P Образование	24,8	30,2	5,5	22,0	2,2	2,8	0,6	28,1
Q Хуманно здравеопазване и социална работа	23,5	31,1	7,6	32,4	7,0	8,5	1,5	21,2
R Култура, спорт и развлечения	48,1	60,6	12,5	25,9	9,7	10,1	0,5	4,7
S Други дейности	62,2	74,3	12,1	19,5	21,6	11,5	-10,1	-46,8
T Дейности на домакинства като работодатели; Недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление	0,0	0,0	0,0	-2,8	0,0	0,0	0,0	
Не е посочена икономическа дейност	720,4	1 075,3	354,8	49,3	1 059,0	853,0	-206,0	-19,5
ОБЩО:	**20 460,9**	**21 289,5**	**828,7**	**4,0**	**11 691,8**	**10 384,0**	**-1 307,8**	**-11,2**

Върху ръста на нетните приходи от ДДС през 2023 година оказват влияние и следните фактори:

- Намаление на ставката по ДДС на 9% от второто полугодие на предходната година за централно парно отопление и природен газ и въвеждане на ставка 0% за хляб и брашно. Оценената загуба на приходи от ДДС през 2023 г. спрямо миналата година е в размер на 190 млн. лева.
- Увеличение на прага за регистрация по ЗДДС на 100 хил. лева от 01.01.2023 година. Оцененият годишен ефект от това е загуба на приходи от ДДС за 100,8 млн. лева;
- В резултат на възстановяване на ДДС за извършени инвестиции във връзка с

разширяване на газохранилище „Чирен“ и рехабилитация на железопътната инфраструктура, нетните приходи по ДДС от две дружества са със 115,5 млн. лева по-малко през отчетния период.

Фирми с увеличение на салдото по ДДС

Към 31.12.2023 г. нетните приходи от ДДС на 393 дружества са с увеличение над 2,0 млн. лева спрямо същия период на предходната година. Общият размер на нетните приходи от тези дружества е с 4 348,5 млн. лева повече спрямо 2022 година.

Фирми с намаление на салдото по ДДС

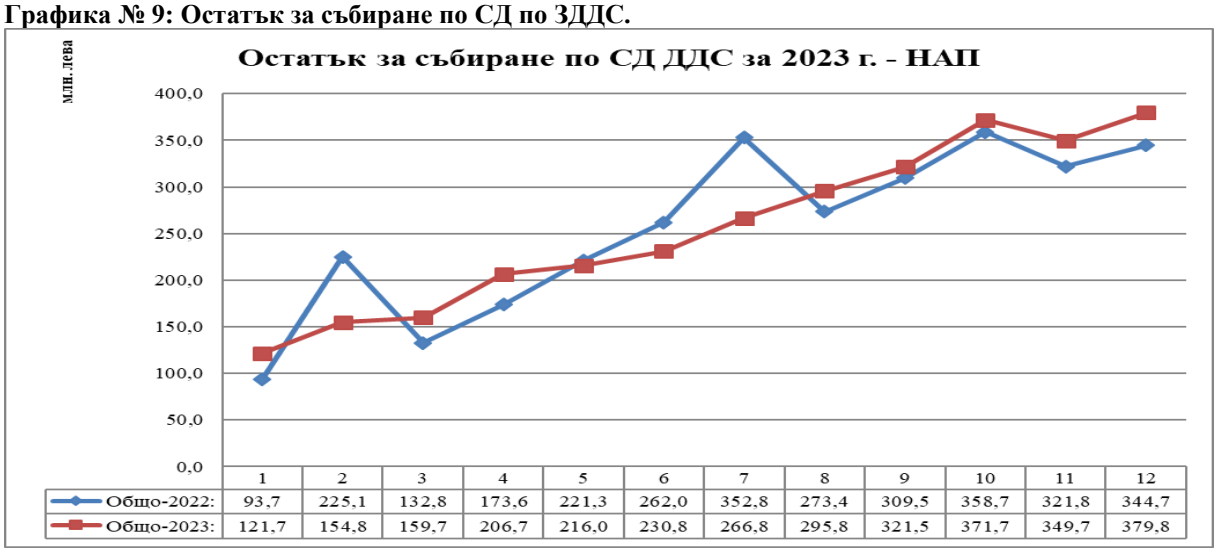
Към 31.12.2023 г. нетните приходи от ДДС на 314 дружества са с намаление над 2,0 млн. лева спрямо същия период на 2022 година. Общият размер на нетните приходи от тези дружества е с 4 431,8 млн. лева по-малко спрямо същия период на предходната година.

Невъзстановеният в срок ДДС към 31.12.2023 г. е 70,2 млн. лева. Спрямо същия период на миналата година е отчетено намаление от 31,4 млн. лева (-30,9%).

Към 31.12.2023 г. остатъкът за внасяне по СД по ЗДДС за данъчни периоди от месец декември 2022 г. до месец ноември 2023 г. е 379,8 млн. лева, като е отчетено увеличение от 35,1 млн. лева (10,2%) спрямо предходната година.

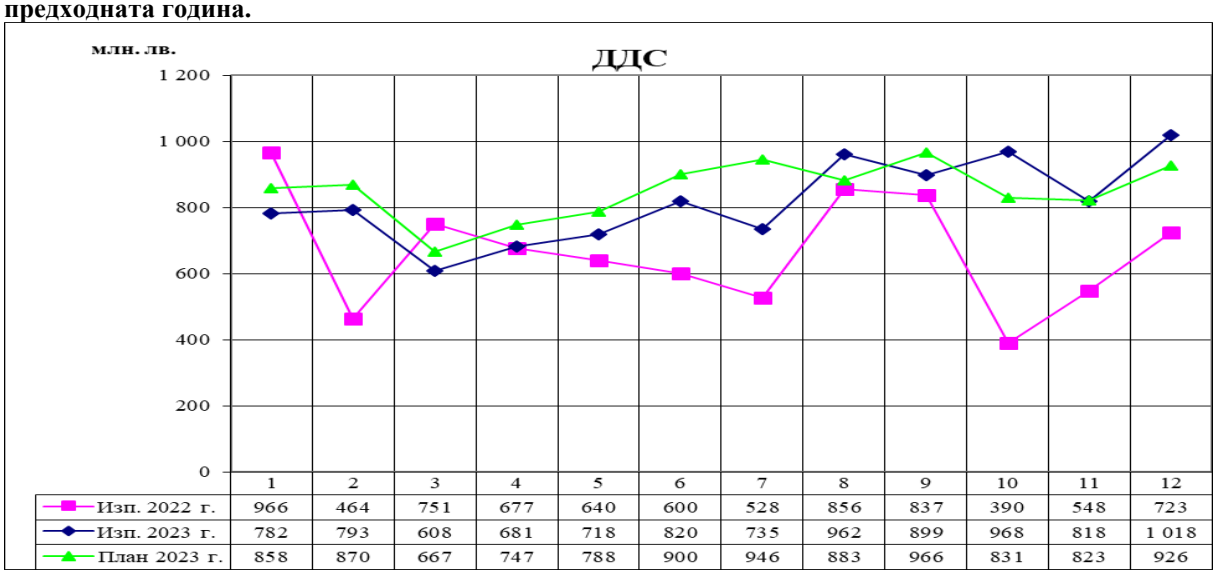
При анализ на лицата с непогасени към 31.12.2023 г. задължения по СД по ЗДДС с дата на доброволно плащане през 2023 г. са установени 30 дружества с просрочени задължения над 1 млн. лева (с общ размер на задълженията 64,1 млн. лева).

Графика № 9: Остатък за събиране по СД по ЗДДС.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Общо-2022:	93,7	225,1	132,8	173,6	221,3	262,0	352,8	273,4	309,5	358,7	321,8	344,7
Общо-2023:	121,7	154,8	159,7	206,7	216,0	230,8	266,8	295,8	321,5	371,7	349,7	379,8

Графика № 10: Разпределение на приходите от ДДС по месеци на 2023 г., съпоставени с тези от предходната година.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2022 г.	966	464	751	677	640	600	528	856	837	390	548	723
Изп. 2023 г.	782	793	608	681	718	820	735	962	899	968	818	1 018
План 2023 г.	858	870	667	747	788	900	946	883	966	831	823	926

➢ **Корпоративен данък**

Отчетените приходи от корпоративен данък към 31.12.2023 г. са в размер на 4 823,4 млн. лева или 89,3% от годишния план. Сравнени с данните към месец декември на предходната година, постъпленията нарастват с 324,9 млн. лева (7,2%). През отчетния период приходите от корпоративен данък формират 21,1% от общите приходи по централния бюджет.

Към отчетените приходи от корпоративен данък към 31.12.2023 г. от неуточнените приходи са добавени 83,4 млн. лева. Наказателните лихви за корпоративен данък към 31.12.2023 г. са 17,0 млн. лева.

Таблица № 4: Структура на приходите от корпоративен данък според вида на плащанията.

Вид плащане	Към 31.12.2022 г.	Към 31.12.2023 г.	Изменение 2023/ 2022	
	(млн. лева)	*(млн. лева)*	*(%)*	*(млн. лева)*
Плащане по ГДД	1 428,7	1 595,9	11,7	167,2
Плащане на авансови вноски	2 905,5	3 044,1	4,8	138,6
Плащане по РА	21,4	20,4	-4,7	-1,0
Плащане на лихви	14,7	17,0	15,6	2,3
Плащане на КД за минали години	123,6	145,0	17,3	21,4
Възстановен и прихванат КД	75,5	110,7	47,6	35,7
	4 418,4	**4 711,7**	**6,6**	**293,3**

Таблица № 5: Данни от подадените и обработени към 31.12.2023 г. годишни данъчни декларации по чл. 92 от Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) за финансовата 2022 г., сравнени с тези за финансовата 2021 г.

ГДД чл. 92 ЗКПО	2021 г.	2022 г.	2022/ 2021	
31.12.2023 г.	*(млн. лева)*	*(млн. лева)*	(%)	*(млн. лева)*
Общо приходи	457 343	613 560	34	156 217
Общо разходи	421 023	566 448	35	145 425
Финансов резултат				
положителен	42 549	53 841	27	11 292
отрицателен	7 018	7 885	12	867
Счетоводна печалба	43 354	55 529	28	12 176
Данъчна печалба	37 560	46 665	24	9 104
Данъчна загуба	5 678	5 999	6	322
Полагащ се КД	3 756	4 665	24	909
Разлика за внасяне	1 537	1 764	15	227
Надвнесен данък	113	188	67	75
Брой декларации	365 383	376 670	3	11 287

- Декларираните месечни авансови вноски през 2023 г. са в размер на 2 731,7 млн. лева или ръст спрямо миналата година от 204,0 млн. лева (8,1%);
- Декларираните тримесечни авансови вноски са 464,5 млн. лева или е отчетено намаление спрямо миналата година с 6,9 млн. лева (-1,5%);
- Общият размер на авансовите вноски към 31.12.2023 г. е 3 196,1 млн. лева, като в сравнение със същия период на предходната година се увеличава със 197,0 млн. лева (6,6%);
- Деклариранияът данък за довнасяне по годишни данъчни декларации е в размер на 1 764,3 млн. лева или ръст спрямо миналата година от 227,1 млн. лева (14,8%).

Графика № 11: Разпределението по месеци на декларираните авансови вноски.

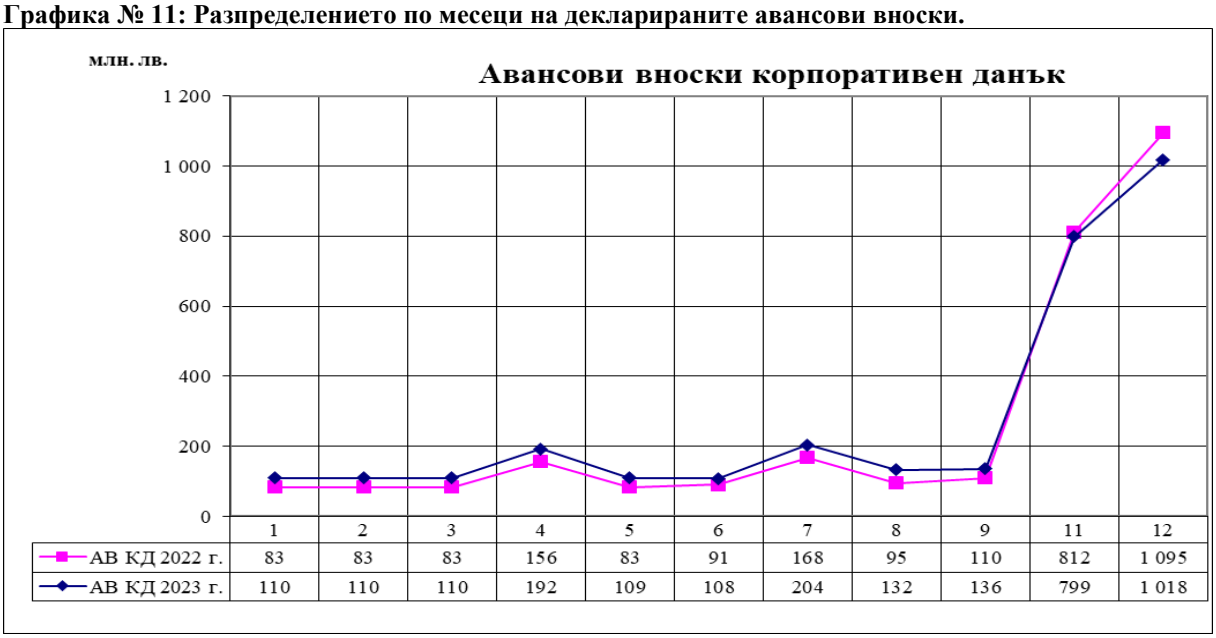

Таблица № 6: Разпределение и изменение на декларираната данъчна печалба и декларираната данъчна загуба по сектори от Класификация на икономическите дейности (КИД)-2008 за финансова 2022 г., сравнено с това за финансова 2021 г.

ОТРАСЪЛ	Декларирана печалба				Декларирана загуба			
	2021 г.	2022 г.	2022/ 2021		2021 г.	2022 г.	2022/ 2021	
	(млн. лв.)	*(млн. лв.)*	*(млн. лв.)*	*(%)*	*(млн. лв.)*	*(млн. лв.)*	*(млн. лв.)*	*(%)*
A Селско, горско и рибно стопанство	1 683,7	2 592,4	908,7	54,0	175,6	96,8	-78,8	-44,9
B Добивна промишленост	1 128,3	1 013,9	-114,4	-10,1	67,1	31,0	-36,1	-53,8
C Преработваща промишленост	6 504,1	8 598,6	2 094,5	32,2	575,2	757,3	182,1	31,7
D Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	3 534,9	4 687,4	1 152,5	32,6	549,1	696,4	147,3	26,8
E Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	313,9	283,9	-30,0	-9,5	33,2	70,1	36,9	111,3
F Строителство	2 363,1	2 503,0	139,9	5,9	410,8	388,0	-22,8	-5,5
G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	8 386,8	10 762,0	2 375,2	28,3	657,9	652,4	-5,5	-0,8
H Транспорт, складиране и пощи	1 536,5	2 276,5	740,0	48,2	288,7	247,3	-41,4	-14,3
I Хотелиерство и ресторантьорство	724,0	1 128,7	404,7	55,9	218,6	216,0	-2,6	-1,2
J Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	3 270,4	3 902,5	632,1	19,3	342,3	469,8	127,5	37,3
K Финансови и застрахователни дейности	2 807,2	2 757,2	-50,0	-1,8	604,8	733,3	128,5	21,2
L Операции с недвижими имоти	1 268,7	1 611,8	343,1	27,0	941,0	725,3	-215,7	-22,9
M Професионални дейности и научни изследвания	2 124,1	2 324,0	199,9	9,4	425,4	437,5	12,1	2,8
N Административни и спомагателни дейности	674,6	786,2	111,6	16,5	164,7	192,8	28,1	17,1
O Държавно управление	0,6	0,7	0,1	21,5	0,1	0,0	-0,1	-95,7
P Образование	67,8	89,6	21,8	32,2	19,8	25,2	5,4	27,1
Q Хуманно здравеопазване и социална работа	846,8	914,5	67,7	8,0	64,0	103,8	39,8	62,2
R Култура, спорт и развлечения	151,9	219,0	67,1	44,2	84,9	108,4	23,5	27,7
S Други дейности	172,5	211,9	39,4	22,8	53,4	47,8	-5,6	-10,4
T Дейности на домакинства като работодатели; Недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление	0,0	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Не е посочена икономическа дейност	0,3	0,1	-0,2	-77,8	1,2	0,0	-1,2	-100,0
ОБЩО:	**37 560,3**	**46 664,7**	**9 104,5**	**24,2**	**5 677,7**	**5 999,4**	**321,7**	**5,7**

Значителен ръст на деклараната данъчна печалба в абсолютна сума за финансовата 2022 г. в сравнение с 2021 г. има в следните сектори:

- **G**-Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети - 2 375,2 млн. лева (28,3%).

Основен принос в този сектор имат задължени лица, осъществяващи следните основни дейности: „Неспециализирана търговия на едро“, „Търговия на едро с други машини и оборудване със стопанско предназначение, некласифицирана другаде и части за тях“, „Търговия на дребно в неспециализирани магазини с разнообразни стоки“, „Търговия на едро с твърди, течни и газообразни горива и подобни продукти“, „Търговия на дребно в неспециализирани магазини предимно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия“, „Търговия на едро със зърно, семена, фуражи и необработен тютюн“, „Търговия на едро с отпадъци и скрап“;

- **C**-Преработваща промишленост – 2 094,5 млн. лева (32,2%). Основен дял в този сектор имат задължени лица, осъществяващи следните основни дейности: „Производство на мед“, „Производство на рафинирани нефтопродукти и брикети от въглища и торф“, „Производство на азотни съединения и торове“, „Механично обработване на метал“, „Производство на въоръжение и боеприпаси“, „Производство на игри и детски играчки“, „Производство на нишесте и нишестени продукти“, „Производство на алуминий“, „Производство на опаковки и домакинско стъкло“;

- **D**-Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива – 1 152,5 млн. лева (32,6%). Основен дял в този сектор имат задължени лица, осъществяващи следните основни дейности: „Производство на електрическа енергия“ и „Търговия с електрическа енергия“;

- **A**-Селско, горско и рибно стопанство – 908,7 млн. лева (54,0%). Основен дял в този сектор имат задължени лица, осъществяващи следните основни дейности: „Отглеждане на зърнени (без ориз) и бобови растения и маслодайни семена“, „Отглеждане на домашни птици“, „Отглеждане на свине“;

- **H**-Транспорт, складиране и пощи – 740,0 млн. лева (48,2%). Основен дял в този сектор имат задължени лица, осъществяващи следните основни дейности: „Тръбопроводен транспорт“, „Други спомагателни дейности в транспорта“, „Спомагателни дейности във въздушния транспорт“, „Товарен автомобилен транспорт“, Товарен железопътен транспорт“, Пътнически въздушен транспорт“;

- **J**-Създаване и разпространение на информация; далекосъобщения - 632,1 млн. лева (19,3%). Основен дял в този сектор имат задължени лица, осъществяващи следните основни дейности: „Компютърно програмиране“, „Далекосъобщителна дейност по безжичен път“, „Други дейности в областта на информационните технологии“, „Създаване и излъчване на телевизионни програми“, „Други далекосъобщителни дейности“, „Консултантска дейност по информационни технологии“;

- **I**-Хотелиерство и ресторантьорство – 404,7 млн. лева (55,9%);

- **L**-Операции с недвижими имоти – 343,1 млн. лева (27,0%).

Посочените сектори формират 95,0% от общото увеличение на данъчната печалба.

Намаление в деклараната печалба за финансовата 2022 г. в сравнение с финансовата 2021 година е отчетено само в следните сектори:

- **B**-Добивна промишленост – 114,4 млн. лева (-10,1%);

- **K**-Финансови и застрахователни дейности – 50,0 млн. лева (-1,8%);

- **E**-Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване – 30,0 млн. лева (-9,5%).

Най-голямо увеличение на деклараната данъчна загуба в абсолютна сума за финансовата 2022 г., сравнено с тази за финансовата 2021 г., е отчетено в следните сектори:

- **C**-Преработваща промишленост – 182,1 млн. лева (31,7%);

- **D**-Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на

газообразни горива – 147,3 млн. лева (26,8%);

- **К**-Финансови и застрахователни дейности - 128,5 млн. лева (21,2%);
- **J**-Създаване и разпространение на информация; далекосъобщения - 127,5 млн. лева (37,3%).

Най-голямо е намалението на декларираната данъчна загуба в абсолютна сума в следните сектори:

- **L**-Операции с недвижими имоти - 215,7 млн. лева (-22,9 млн. лева);
- **A**-Селско, горско и рибно стопанство – 78,8 млн. лева (-44,9%);
- **H**-Транспорт, складиране и пощи - 41,4 млн. лева (-14,3%).

Постъпилите приходи от ***корпоративен данък от нефинансови предприятия*** са в размер на 4 355,2 млн. лева, което е 85,1% изпълнение на плана и с 80,9 млн. лева (1,9%) повече в сравнение със събраните през предходната година. Приходите от корпоративен данък от нефинансови предприятия формират основната част от постъпленията от корпоративен данък - 90,3% относителен дял.

Към 31.12.2023 г. внесеният корпоративен данък от 99 дружества нефинансови предприятия е с увеличение над 1,0 млн. лева спрямо същия период на предходната година. Приходите от тези дружества са с 431,4 млн. лева повече в сравнение с 2022 година. Ръстът на внесения корпоративен данък през отчетния период на тези задължени лица е в резултат на по-големи постъпления от авансови вноски в сравнение с предходната година.

Към 31.12.2023 г. внесеният корпоративен данък от 19 дружества нефинансови предприятия е с намаление над 1,0 млн. лева спрямо същия период на предходната година. Приходите от тези дружества са с 387,9 млн. лева по-малко в сравнение с 2022 година. Намалението на внесения корпоративен данък през отчетния период на посочените задължени лица е от по-малкия размер на авансовите вноски в сравнение с предходната година.

Приходите от ***корпоративен данък от финансови институции*** са в размер на 361,5 млн. лева, 155,9% изпълнение на годишния разчет. Тези приходи са нараснали със 183,5 млн. лева (103,0%) в сравнение с предходната година. Приходите от корпоративен данък от финансови институции формират 8,3% относителен дял от общите приходи от корпоративен данък през отчетния период.

Към 31.12.2022 г. в България работят 25 банки като 7 от тях са клонове на чуждестранни банки. Отчетената данъчна печалба на банковата система за финансовата 2022 г. е 1,2 млрд. лева, което е със 145 млн. лева (-10,9%) по-малко от тази за финансовата 2021 година. Общо три от големите банки в страната са с данъчна печалба за 2022 г. от над 100 млн. лева. С данъчна печалба над 20 млн. лева са пет банки. С данъчна печалба от над 10 млн. лева са шест банки. С данъчна печалба под 8 млн. лева са три банки. Отчетената данъчна загуба на банковата система за финансовата 2022 г. е 11,9 млн. лева и е с 222,7 млн. лева (-94,9%) по-малко в сравнение с тази за финансовата 2021 година. Общо три са банките в България, които отчитат данъчна загуба за финансовата 2022 година. Към 31.12.2023 г. е отчетено увеличение на внесения корпоративен данък при 18 банки като приходите от тях са със 182,9 млн. лева (162,5%) повече в сравнение със същия период на 2022 година. Увеличението на внесения корпоративен данък през отчетния период е от по-големия размер на авансовите вноски в сравнение с предходната година. Към 31.12.2023 г. е отчетено намаление на внесения корпоративен данък при 3 банки като приходите от тях са с 9,5 млн. лева по-малко в сравнение с 2022 година.

Отчетените приходи от ***корпоративен данък от застрахователни дружества*** към 31.12.2023 г. са в размер на 102,8 млн. лева и са с 62,0 млн. лева (152,2%) повече в сравнение с постъпленията към края на месец декември на предходната година.

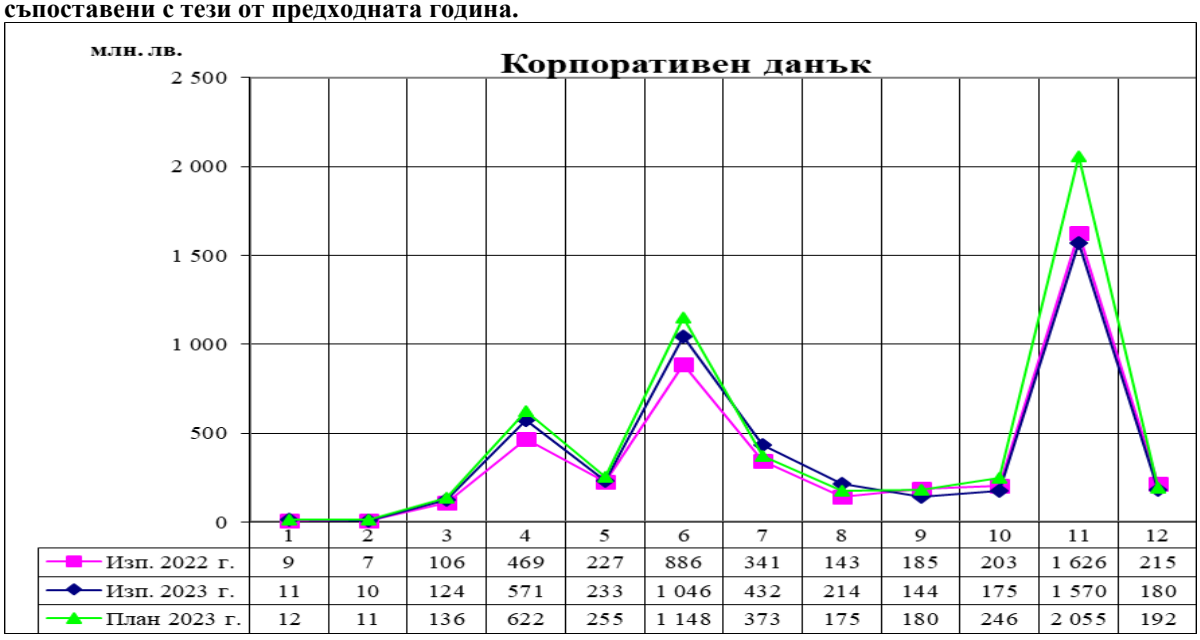
Приходите от застрахователни дружества формират 2,1% от общите приходи от корпоративен данък през отчетния период.

Таблица № 7: Начислен и внесен корпоративен данък по годишни данъчни декларации

ГДД чл. 92 ЗКПО	Задължение	Внесен	Остатък	
към 31.12.2023 г.	*(млн. лева)*	*(млн. лева)*	%	*(млн. лева)*
ТД Бургас	198,3	190,0	95,8	8,3
ТД Варна	453,9	438,9	96,7	14,9
ТД В. Търново	195,8	189,6	96,8	6,2
ТД Пловдив	513,1	500,1	97,5	13,0
ТД София	1 503,3	1 447,5	96,3	55,7
ТД ГДО	1 806,9	1 806,9	100,0	0,0
НАП	**4 671,2**	**4 573,0**	**97,9**	**98,2**

Към 31.12.2023 г. остатъкът за внасяне по годишни данъчни декларации по чл. 92 от ЗКПО е 98,2 млн. лева и е със 7,2 млн. лева (7,9%) повече спрямо същия период на предходната година. Постигнатата събираемост на начисления корпоративен данък по годишни данъчни декларации към 31.12.2023 г. е 97,9% при 97,5% за същия период на 2022 година.

Графика № 12: Разпределение на приходите от корпоративен данък по месеци на 2023 г., съпоставени с тези от предходната година.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2022 г.	9	7	106	469	227	886	341	143	185	203	1 626	215
Изп. 2023 г.	11	10	124	571	233	1 046	432	214	144	175	1 570	180
План 2023 г.	12	11	136	622	255	1 148	373	175	180	246	2 055	192

- **Данък върху доходите на физически лица (ДДФЛ)**

Приходите от ДДФЛ към 31.12.2023 г. са в размер на 5 658,4 млн. лева или 102,9% изпълнение на разчета за годината. Тези приходи са с 889,1 млн. лева (18,6%) повече спрямо същия период на предходната година. Приходите от ДДФЛ формират 24,7% от общите приходи по централния бюджет през отчетния период. Към отчетените приходи от ДДФЛ към 31.12.2023 г. от неуточнените приходи са добавени 86,4 млн. лева. Наказателните лихви за ДДФЛ са 17,4 млн. лева. Върху размера на постъпленията от ДДФЛ основно влияние имат икономическата активност и развитието на пазара на труда, както и предприетите законодателни и административни мерки в областта на трудовото, социалното и данъчното законодателство. За повишаване на приходите от ДДФЛ влияние оказват и предприетите мерки за намаляване на недекларирания труд, мерките

за повишаване събираемостта на задължения за минали периоди и информационните кампании, провеждани от НАП.

Приходите от данък върху доходите на физически лица се формират от:

- Данък върху доходите по трудови правоотношения;
- Авансови вноски от данък върху доходите на физически лица по извънтрудови правоотношения;
- Изравнителни вноски по годишни данъчни декларации;
- Възстановени суми за надвнесен данък по годишни данъчни декларации;
- Внесен данък по ревизионни актове и за минали години;
- Окончателен данък на физически лица по чл. 37 и чл. 38 от ЗДДФЛ;
- Данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически лица.

По трудови правоотношения приходите от данъка към декември 2023 г. са 4 495,1 млн. лева, 99,7% от годишния разчет и увеличение с 686,1 млн. лева (18,0%) в сравнение със същия период на предходната година. Нивото на заетостта и на безработицата в страната, както и високият номинален ръст на средната работна заплата през третото тримесечие на 2023 г. са едни от основните фактори, които оказват основно влияние върху данъчните приходи от трудови правоотношения. Допълнително влияние за нарастване на данъчните постъпления оказва и приетото от правителството увеличение от 1 януари 2023 г. на минималната работна заплата за страната от 710 лв. на 780 лв. (9,9 %). Ползването на облекченията за деца по чл. 22в и чл. 22г от ЗДДФЛ чрез подаване на декларация по образец при работодателя през месец декември 2022 г. оказва въздействие в посока намаление върху приходите от ДДФЛ от трудови правоотношения през първото тримесечие на отчетната година. Чрез работодателя по основното трудово правоотношение на физическите лица, при годишното облагане на доходите от трудови правоотношения, декларираното данъчно облекчение в справките по чл. 73, ал. 6 от ЗДДФЛ е в размер на 2 372,7 млн. лева или намаленият ДДФЛ от работодателите е 237,3 млн. лева. Върху приходите от данък върху доходите от трудови правоотношения влияние в посока намаление оказва и ползването на облекчения за деца чрез подаване на годишната данъчна декларация за доходите, придобити през 2022 г., както и авансовото ползване при работодател за придобитите доходи през 2023 година.

Таблица № 8: Структура на приходите от ДДФЛ от трудови правоотношения според вида на плащанията

Вид плащане	31.12.2022 г.	31.12.2023 г.	Изменение	
	(млн. лева)	*(млн. лева)*	*(%)*	*(млн. лева)*
Плащане по декларация	3 660,9	4 152,3	13,4	491,4
Плащане по РА	0,8	0,9	12,5	0,1
Плащане на лихви за ДДФЛ	8,5	7,4	-12,9	-1,1
Плащане на ДДФЛ за минали години	71,2	72,2	1,4	1,0
Възстановен и прихванат данък	4,2	1,3	-69,0	-2,9
Общо ДДФЛ:	**3 737,2**	**4 231,5**	**13,2**	**494,3**

Най-големите платци на данък върху доходите на физическите лица от трудови правоотношения са регистрирани в ТД ГДО и ТД София и са от следните икономически дейности: „Добивна промишленост“, „Производство на електрическа енергия“, „Дизайн, разработка и търговия на софтуерни продукти“, „Спомагателни дейности във въздушния транспорт“, „Далекосъобщителна дейност по безжичен път“, „Производство на хранителни продукти“, „Производство на метални изделия без машини и оборудване“, „Друго парично посредничество“. При 22 дружества, които имат ръст на внесения данък над 1,0 млн. лева в сравнение с предходната година, общият размер на увеличението е 82,2 млн. лева или 46,3%. При 16 дружества е отчетен спад на внесения данък над 0,5 млн. лева като общият размер на намалението е 44,8% или 22,2 млн. лева.

По извънтрудови правоотношения (годишен и авансов данък по ЗДДФЛ на ЕТ, свободни професии, граждански договори и др.) приходите от данъка към декември 2023 г. са в размер на 472,2 млн. лева и са с 12,5 млн. лева (2,7%) повече спрямо 2022 година, изпълнението на годишния план е 99,1%. Основно влияние върху тези приходи оказват резултатите от годишните данъчни декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ (дължим данък за довнасяне или надвнесен данък) и дължимите авансови вноски. Влияние върху приходите от тази група данъци за отчетния период оказва и ползването на данъчните облекчения за деца по чл. 22в и чл. 22г от ЗДДФЛ в увеличен размер за доходите, придобити през 2022 година. Общият размер на данъчното облекчение в подадените ГДД по чл. 50 от ЗДДФЛ е 1 895,6 млн. лева или намаленият ДДФЛ е със 189,6 млн. лева.

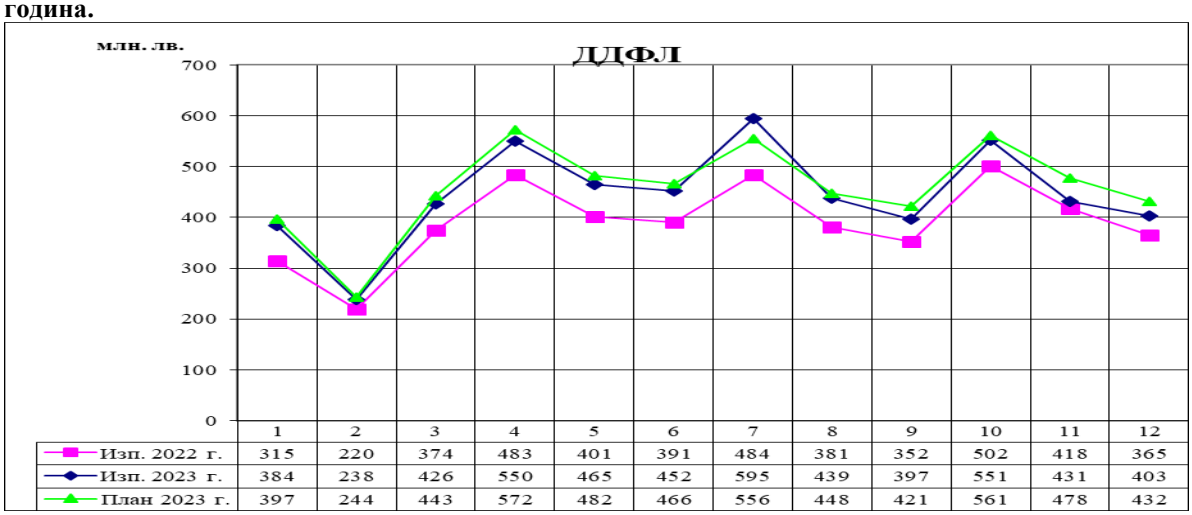
Таблица № 9: Структура на приходите от ДДФЛ от извънтрудови правоотношения

Вид плащане	Към 31.12.2022г.	Към 31.12.2023 г.	Изменение	
	(млн. лева)	*(млн. лева)*	*(%)*	*(млн. лева)*
Плащане по декларация	285,4	321,4	12,6	36,0
Плащане на авансови вноски	117,8	107,5	-8,7	-10,3
Плащане по РА	7,1	7,8	9,9	0,7
Плащане на лихви за ДДФЛ	7,9	7,9	0,0	0,0
Плащане за минали години	135,4	142,8	5,5	7,4
Възстановен и прихванат данък	95,7	135,1	41,2	39,4
ОБЩО:	**457,8**	**452,3**	**-1,2**	**-5,5**

През 2023 година при 28 физически лица е отчетен ръст над 500 хил. лева спрямо миналата година на внесения данък върху доходите по извънтрудови правоотношения, общото увеличение при тях е 40,8 млн. лева (над 20 пъти) като при 14 физически лица с ръст над 1 млн. лева завишението е с 29,9 млн. лева.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица по чл. 37 и чл. 38 от ЗДДФЛ и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на физически лица - постъпленията от тези данъци към 31.12.2023 г. са в размер на 691,0 млн. лева, което представлява 134,5% изпълнение на годишния план. През отчетния период са постъпили със 191,9 млн. лева (38,5%) повече приходи спрямо същия период на 2022 година. В резултат на промените от 1 септември 2023 г. в Закона за ограничаване на плащанията в брой, с което плащанията на територията на страната на ***дивидент*** по смисъла на § 1, т. 4 от допълнителните разпоредби на ЗКПО се извършват само чрез превод или внасяне по платежна сметка, когато ***стойността е равна на или надвишаваща 1000 лв.*** в периода, предшестващ тази промяна – месеците юли и август, е реализиран 75,7% от този ръст.

Графика № 13: Разпределение на приходите от ДДФЛ по месеци, съпоставени с тези от предходната година.

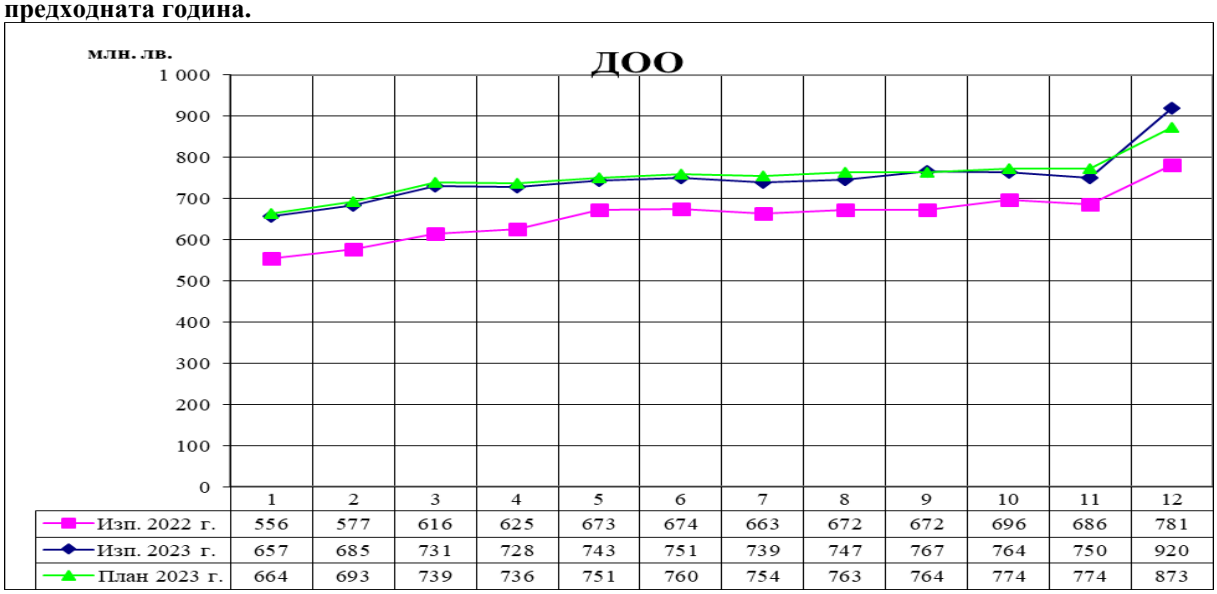

- **Приходи от задължителни осигурителни вноски (ЗОВ)**

Държавно обществено осигуряване (ДОО)

Събраните приходи за ДОО към 31.12.2023 г. са в размер на 8 982,6 млн. лева, което е с 1 091,8 млн. лева (13,8%) повече спрямо същия период на предходната година и 99,3% изпълнение на годишния план. Ръст в приходите от осигурителни вноски за ДОО над 1,0 млн. лева е отчетен при 54 дружества като общият размер на увеличението е 169,4 млн. лева (30,2%) в сравнение със същия период на миналата година. Спад в приходите от осигурителни вноски за ДОО над 1,0 млн. лева е отчетен при 12 дружества като общото намаление е с 38,5 млн. лева (40,6%).

Графика № 14: Изпълнение на приходите за ДОО по месеци на 2023 г., съпоставени с тези от предходната година.

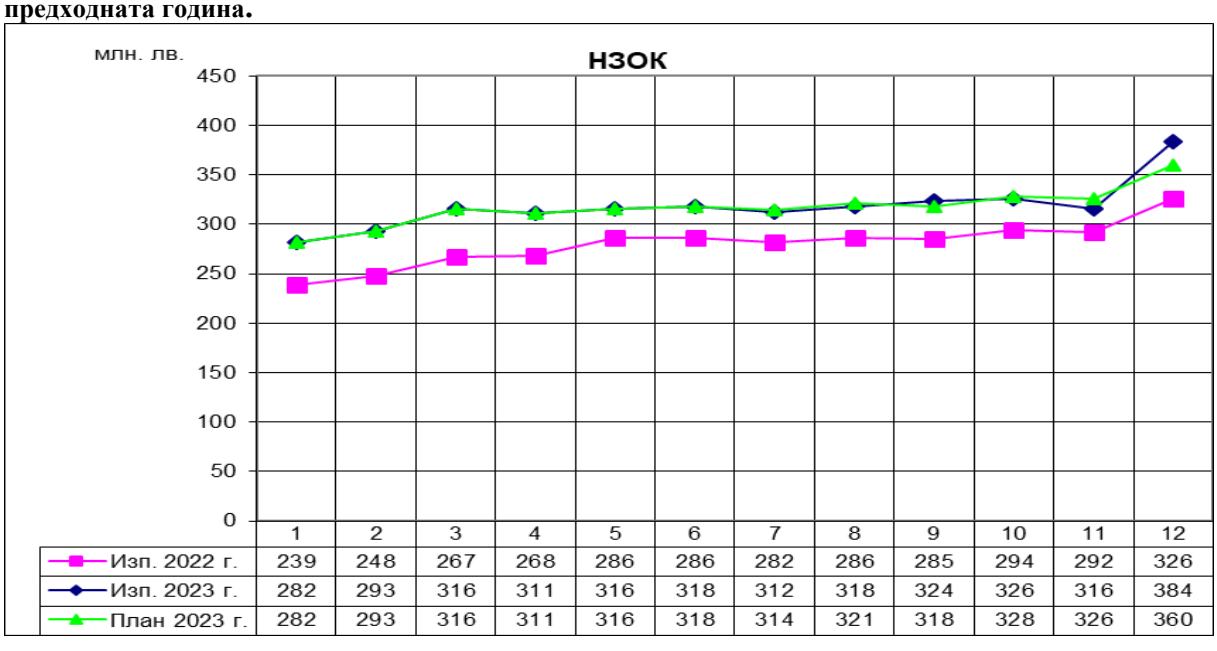

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2022 г.	556	577	616	625	673	674	663	672	672	696	686	781
Изп. 2023 г.	657	685	731	728	743	751	739	747	767	764	750	920
План 2023 г.	664	693	739	736	751	760	754	763	764	774	774	873

Национална здравноосигурителна каса (НЗОК)

Събраните приходи за НЗОК към 31.12.2023 г. са в размер на 3 814,7 млн. лева, което е с 456,4 млн. лева (13,6%) повече спрямо същия период на предходната година и представлява 100,3% от разчета за годината.

Графика № 15: Изпълнение на приходите за НЗОК по месеци на 2023 г., съпоставени с тези от предходната година.

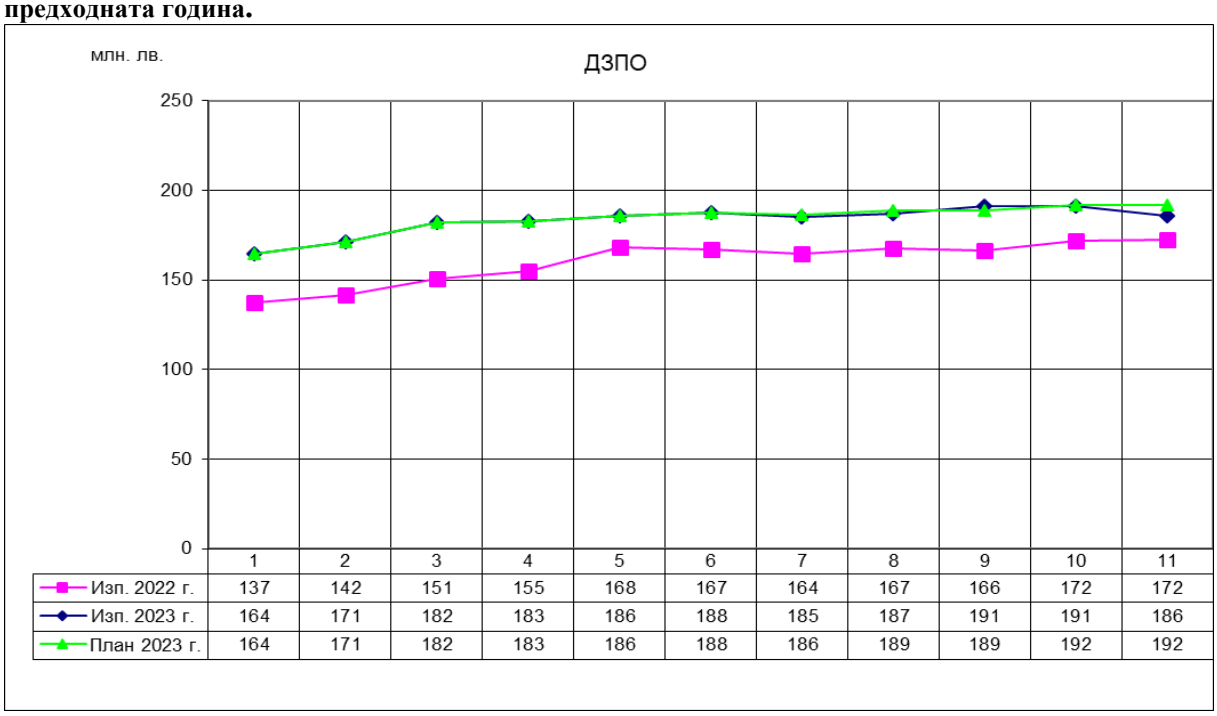

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Изп. 2022 г.	239	248	267	268	286	286	282	286	285	294	292	326
Изп. 2023 г.	282	293	316	311	316	318	312	318	324	326	316	384
План 2023 г.	282	293	316	311	316	318	314	321	318	328	326	360

Допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО)

Събраните приходи за ДЗПО към 31.12.2023 г. са в размер на 2 242,7 млн. лева, което е с 289,6 млн. лева (14,8%) повече спрямо същия период на предходната година. Изпълнението на годишния план е 100,4%.

Графика № 16: Изпълнение на приходите за ДЗПО по месеци на 2023 г., съпоставени с тези от предходната година.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Изп. 2022 г.	137	142	151	155	168	167	164	167	166	172	172
Изп. 2023 г.	164	171	182	183	186	188	185	187	191	191	186
План 2023 г.	164	171	182	183	186	188	186	189	189	192	192

3. КЛЮЧОВИ РЕЗУЛТАТИ ПО ОСНОВНИ НАПРАВЛЕНИЯ НА ДЕЙНОСТТА

НАП организира и изпълнява функциите си въз основа на закона и в съответствие с поставените стратегически цели, като се стреми да оптимизира данъчно-осигурителната система и практика, както и да укрепва капацитета си.

Дейността на НАП през 2022 г. е въз основа на оперативни годишни планове на ЦУ на НАП, дирекции ОДОП и ТД на НАП, разработени от структурните звена в съответствие с правителствената политика и програма, Стратегическия план на НАП за периода 2021-2025 г. и приоритетите на НАП за 2022 година.

3.1. Обслужване на клиенти

Резултатите, дейността и мерките за развитие, свързани с обслужването на клиенти през 2023 г., са в съответствие с мисията и стратегическите цели на НАП, насочени към повишаване качеството на обслужване, стимулиране на доброволното изпълнение и увеличаване събираемостта на данъците и осигурителните вноски, подобряване на данъчно-осигурителната култура на клиентите и намаляване на разходите за спазване, както на клиентите, така и на администрацията. Основен акцент в обслужването на клиентите е усъвършенстването и разширяването обхвата на услугите, предоставяни от НАП по електронен път, както и провеждане на информационни кампании за тяхното популяризиране.

НАП си сътрудничи и взаимодейства с другите държавни институции, като прилага принципа на служебното начало, в т.ч. електронен обмен на информация,

контрол и подпомагане, с цел оптимизиране на срокове и действия и намаляване на административната тежест.

3.1.1. Обслужване на плащанията към сметки на НАП за администриране на приходи от доброволно и принудително изпълнение

През 2023 г. административното сътрудничество между НАП и БНБ, придоби ключова роля в процеса по администриране на приходите. От 01.10.2023 г. банковото обслужване на сметките на НАП за администриране на приходи от доброволно и принудително изпълнение е поето от БНБ. По този начин сметките на НАП, към които задължените лицата следва да плащат задълженията си е **намален от 154 на 6 броя**, в зависимост от вида на задълженията, които се погасяват по тях. С въведената промяна отпадна необходимостта лицата да се съобразяват с териториалната компетентност при избора към коя сметка на НАП да наредят плащане за погасяване на своите задължения.

От същата дата е **внедрен SEPA стандартът** за плащания към бюджетни организации. В резултат на това от платежните документи, които лицата попълват за плащане към сметки на НАП окончателно отпадна необходимостта от попълване на код за вид плащане.

Във връзка с поемането на банковото обслужване на сметките на НАП се наложи промяна и в процеса по възстановяване на суми от агенцията, в предвидените от закона случаи. Промяната обезпечава запазването на функционалната компетентност при възстановяване на суми на териториалните структури на агенцията след обединяването на банковите ѝ сметки. Процесът вече се извършват изцяло по електронен път. Ролята на обслужваща организация осигурява на НАП независимост от посредническите услуги на банки при възстановяване на средства. Това обстоятелство повишава сигурността на процеса и разширява възможностите за неговото развитие и оптимизиране.

През 2023 г. продължава да се наблюдава ръст на направените плащания за публични задължения с дебитни и кредитни карти през ПОС терминали - виртуален ПОС и физически ПОС устройства, инсталирани във всички офиси на НАП. Услугата е предпочитана от клиентите, тъй като е осигурен прием на плащания с всички видове платежни карти, За направените картови плащания чрез ПОС терминали на НАП юридическите и физическите лица не дължат такси за превод, като плащането се смята за получено в деня на авторизацията на нареждането за плащане. За 2023 г. плащанията извършени през ПОС терминали на НАП съставляват 9,43% от общия брой на извършените от лица плащания и 2,28% от общата стойност на постъпилите плащания.

3.1.2. Прием и обработка на данъчни и осигурителни декларации и документи

Кампания 2023 за прием на данъчни и осигурителни декларации е проведена успешно. На клиентите е предоставена актуална информация в съответствие с настъпилите законодателни промени. Осигурени е оптимален брой функционални работни места, гарантиращи безпроблемното обслужване на всеки клиент. При посещение на клиенти на място в ТД/офисите за обслужване на НАП, независимо от вида на административната услуга, включително когато се изисква плащане, в рамките на едно посещение се осъществява на едно работно място, като е допустимо обслужване на до две работни места.

НАП ежегодно обслужва на място в офисите около 3 млн. клиенти. Средногодишно се получават и обработват над 87 млн. данъчни и осигурителни декларации. Над 99% от всички основни декларации (данъчни, осигурителни, уведомления по КТ) се подават от бизнеса в НАП по електронен път. В резултат на осигурената възможност за обмен на данни между НАП и държавни институции през 2023 г са обработени над 24 млн. декларации с данни за здравно осигуряване на лица, осигурени от републиканския бюджет, от фонд “Безработица” и други.

Таблица № 10: Подадени основни данъчни и осигурителни декларации, дял по интернет

Документи	2022 г. общ брой	2022 г. подадени по интернет	2023 г. общ брой	2023 г. подадени по интернет
ДДС документи	4 176 535	99,98%	4 229 285	99,98%
Декларации по ЗКПО	387 276	99,99%	400 739	100%
Декларации по ЗДДФЛ	729 190	81%	752 766	82,62%
Справки по чл. 73, ал. 1 от ЗДДФЛ	243 693	99.99%	252 007	99.99%
Справка по чл. 73, ал. 6 от ЗДДФЛ	328 864	99.99%	352 898	99.99%
Декларации обр.6	6 628 170	98,12%	6 787 034	98.78%
Декларации обр.1	42 102 783	99,21%	44 905 268	99.69%
Декларация обр.3	27 284 028	99.99%	26 936 605	99.99%
Уведомления по чл.62 и чл.123 от КТ	2 701 417	98,75%	2 694 813	99.00%

Разработената за физическите лица възможност за предоставяне на предварително попълнени декларации се надгражда всяка година като данните вече включват информация от работодателите, от платците на доходи, от наемателите юридически лица, от Държавен фонд "Земеделие", от пощенските оператори и др. Тази услуга облекчава лицата позволявайки им да не изискват допълнителни документи за получените доходи.

Предвид, че услугата се предоставя освен с КЕП и с ПИК, който се издава безплатно от НАП, има тенденция това да стане предпочитания начин за подаване на декларация по чл. 50 от ЗДДФЛ.

Таблица № 11: Брой подадени декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ с предварително попълнени данни.

2021 г.	2022 г.	Ръст декларации 2021/ 2022	2023 г.	Ръст декларации 2021/ 2023
399 128	509 132	27,56 %	541 825	35.75 %

В рамките на Европейския съюз действаше схемата "Mini one stop shop- MOSS", която впоследствие бе разширена и премине в режим „Обслужване на едно гише - OSS/IOSS". Режим „Обслужване на едно гише - OSS/IOSS" дава възможност в определени случаи ДДС да бъде отчитан само в една държава членка, който обикновено се дължи в няколко държави членки. При прилагането на режима данъчно задължени лица могат да се регистрират по ДДС, да подават справка-декларации за ДДС и да извършват плащания на едно-единствено място – в държавата членка по идентификация. По този начин тези лица могат да избегнат необходимостта от регистриране във всяка държава членка по потребление. През 2023 г. в НАП са подадени 646 заявления за регистрация/актуализация и 6 485 справки-декларации за т.нар. специални режими: „в Съюза", „извън Съюза" и „Внос".

3.1.3. Развитие на дейностите по предоставяне на електронните услуги за клиентите през Портала на НАП

Порталът на НАП дава достъп до над 170 електронни услуги на приходната агенция, други държавни администрации и някои общини, чрез които бързо, удобно и по всяко време клиентите могат да подават документи, извършват справки, да нареждат плащания. Нарастващата ползваемост на електронните услуги на НАП, големият брой

предоставяни услуги както и новите изисквания от клиентите доведоха до естественото решение за разработване и внедряване на нов електронен портал, базиран изцяло на нови технологични решения.

През 2023 г. достъпът до електронните услуги на НАП се осъществява изцяло чрез новата платформа на Портала за електронни услуги на НАП, която предоставя качествени, леснодостъпни и с по-интуитивно съдържание електронни услуги, водещи до намаляване на административната тежест и оптимизиране на процесите. Функционалностите в Портала са разпределени за:

- лица използващи Портала инцидентно – физически и юридически лица;
- лица използващи Портала системно - счетоводители;
- институции/партньори – чрез контролиран достъп.

Осигурена е възможност за достъп до информация за всички услуги, както и своевременно уведомяване за новостите в платформата. Услугите, които се предоставят са структурирани в категории, достъпни от главната навигационна лента и през панела, разположен на началния екран. За максимално облекчение на лицата в новия портал за електронни услуги на НАП законните представители на задължените лица имат възможност да управляват по електронен път достъпите на упълномощени от тях лица, които да използват от тяхно име електронните услуги на НАП (т.е. да предоставят, отнемат, ограничават правата на трети лица). Дейностите се извършват без необходимост от посещение на структура на НАП. Порталът електронни услуги на НАП непрекъснато се развива чрез добавяне на нови услуги, вкл. и предоставяне на нови, модерни средства за обмен на информация като приложно-програмни интерфейси (API). Използването на API позволява на клиентите директно и автоматично да обменят информация с НАП, като ползването на услугата стартира обмен на информация с услугата „Предоставяне на справка от регистъра на уязвимите лица по Закона за хазарта“, след което се преминава поетапно към приемане на декларация образец №1 и обр. №6, приемане на данни за сключени/изменени/прекратени трудови договори и др.

Част от внедрените и надградени електронни услуги са: „Предоставяне на информация за упражнено право на данъчен кредит от получател във връзка с корекция на начислен данък по чл. 126б от ЗДДС“, „Подаване на данни за вътрешни и изходящи международни пощенски пратки с наложен платеж, „Подаване на данни за пенсионери от УПФ“ „Подаване на заявление за ползване/прекратяване на електронните административни услуги, предоставяни от НАП чрез приложно-програмни интерфейси (API)“, „Предоставяне на справка от регистъра на уязвимите лица по Закона за хазарта, Приемане на декларация обр. № 1 „Данни за осигуреното лице и декларация обр. № 6 “Данни за дължими вноски и данък” по чл. 42 ЗДДФЛ, „Приемане на данни за сключени/изменени/прекратени трудови договори“, „Предоставяне на уникален номер за превоз на стоки с висок фискален риск при предварително деклариране на стоки“.

В зависимост от характеристиката на услугите същите могат да се достъпват от лицата с КЕП, персонален идентификационен код (ПИК) и със свободен достъп. С цел облекчаване на лицата при изпълнение на данъчните и осигурителните им задължения НАП издава при поискване ПИК. Персоналният идентификационен код на НАП е безплатен, безсрочен, сигурен и се издава веднага след подаване на искането.

С ПИК издаден от Агенцията лицата могат да достъпват както услугите на НАП, така и електронни услуги, предоставяни от други администрации, с които НАП има споразумение за това, което е предпоставка за увеличаване на броя на издадените ПИК, като за 2023 година е вече над 1 783 000 бр.

3.1.4. Обслужване на клиенти

Съществен дял от дейността по обслужване на клиенти на НАП е свързана с извършване на проверки за регистрация/дерегистрация по ЗДДС, вкл. и по режимите по

OSS, издаване на удостоверения, включително за местно лице, заверка на чуждестранни документи и др.

През 2023 г. законодателно е увеличен прагът на регистрация по ЗДДС, което доведе до намаляване на регистрациите по ЗДДС и съответно до увеличение на дерегистрациите по закона.

Остава сериозен и броят на исканията за издаване на удостоверения за наличие и липса на задължения, подавани от задължени лица, като независимо от усилията на НАП за увеличение на дела на служебния обмен се наблюдава лек темп на намаление (233 113 бр. за 2023 г. при 236 973 бр. през 2022 г.), тъй като същият зависи и от третите страни, изискващи представянето на това удостоверение. Голям е делът - над 400 000 бр. на удостоверенията/информацията, която се предоставя и по искане на други институции.

Важността на поддържането на актуален здравно осигурителен статус на лицата води до извършването на многобройни проверките и действията.

Таблица № 12: Издадени удостоверения на клиенти на НАП 2022- 2023 г.

Вид документ	2022 г.	2023 г.
удостоверения	886 758	898 245

Успешно продължава и прилагането на бърза/опростена процедура по чл. 130 от ДОПК за възстановяване на ДДС и ДДФЛ, като по този ред през 2023 г. е извършено възстановяване на над 208 000 лица, като за около 130 000 лица, данъкът е възстановен в рамките на 3 дни от подаване на декларацията.

През 2023 г. от възможността за използване на надвнесена сума по декларация за следващи погасявания на задължения са се възползвали 27 401 лица, с което освен облекчаване на клиентите се повишава и събираемостта на задълженията.

3.1.5. Стимулиране на доброволното изпълнение и повишаване на събираемостта на данъците и осигурителните вноски

С цел стимулиране на коректното деклариране на задълженията за данъци и осигурителни вноски, се извършват различни съпоставки на данни от декларациите и наличната в НАП информация, вкл. данни, предоставени от трети страни. При установяване на несъответствия се прилагат различни мерки – информиране на лицата чрез изпращане на покани/съобщения по имейл за възможността сами да коригират данните в декларациите си в рамките на законовия срок, покани за отстраняване на несъответствия след изтичане на срока за доброволна корекция и подаване на коригиращи декларации, извършване на проверки и др. Във връзка с установени несъответствия през 2023 г. са предприети действия по изпращане на покани/съобщения до лицата и извършване на проверки за корекции в данъчни и осигурителни декларации, които са обхванали над 129 600 лица;

3.1.6. Разширяване служебното начало и партньорските отношения и намаляване административната тежест за клиентите на НАП

В отчетния период се запазва тенденцията за заявяване пред НАП на достъп до Регистър на задължените лица със „Справка за наличие или липса на задължения“, до Регистър на задължените лица със „Справка с данни за осигурените лица от подадени декларации по Наредба Н-13 към КСО“ и до Регистър на уведомленията за сключване, изменение или прекратяване на трудовите договори и уведомления за промяна на работодател със „Справка за сключване, изменение или прекратяване на трудовите договори и уведомления за промяна на работодател“ чрез средата за междурегистров

обмен (RegiX) от административни органи, лица, осъществяващи публични функции, организации, предоставящи обществени услуги, което е предпоставка за постигане на една от основните цели на електронното управление - комплексно административно обслужване на гражданите и бизнеса.

През 2023 г. продължи активно да се използва електронния обмен на информация, свързана с определяне на приложимо законодателство в областта на социалната сигурност между НАП и компетентните институции на други държави-членки (ДЧ) на Европейския съюз (ЕС) чрез единна система за обмен на информация за социална сигурност (EESSI). В рамките на този обмен в НАП са получени над 2000 случая, по които са предприети действия по компетентност, в т.ч. идентификация на лицата, извършване на проверка за определяне на приложимо законодателство в областта в сферата на социалната сигурност и др. Във връзка с осигурената възможност новорегистрираните търговци едновременно със заявяване в Агенция по вписванията на обща регистрация да заявят желанието си за регистрация и по ЗДДС (извършвана от Националната агенция за приходите), без да е необходимо да подават ново заявление в НАП, през 2023 г. се наблюдава увеличаване броя на лицата възползвали се от предоставената възможност за обслужване на едно гише чрез единна точка в АВ. Тази тенденция показва положителния ефект от подобни инициативи водещи до намаляване административната тежест и разходи за лицата.

Таблица № 13: Лица заявили регистрация по ЗДДС в Агенция по вписванията

	2021 г.	2022 г.	2023 г.
Брой лица заявили желание за регистрация по ЗДДС в Агенция по вписванията	8 314	9 825	10 287

Стимулирайки партньорския подход и доброволното изпълнение на данъчните и осигурителните задължения, НАП създаде нова Териториална дирекция „Средни данъкоплатци и осигурители“ (ТД на НАП СДО) и преразгледа критериите за регистрация в ТД на НАП „Големи данъкоплатци и осигурители“ (ГДО), като лицата попадащи в обхвата на дирекции ГДО и СДО са уведомени по служебен път за извършената пререгистрация. Агенцията предприе необходимите действия, без ангажиране на клиентите, за извършване по служебен път на промяна на идентификационния номер по ЗДДС на физическите лица, които нямат едноличен търговец, и/или с ЕИК по БУЛСТАТ, и за които номерът по ЗДДС съдържа ЕГН или ЛНЧ, за което хиляди лицата бяха своевременно уведомени с персонални електронни съобщения.

С цел по-добра информираност на клиентите и обществеността през 2023 г. са проведени информационни кампании и активности, част от които са свързани с изпращането на електронни разяснителни съобщения относно доходите, които трябва да се посочват от работодателите в справката за изплатените доходи, съобщения до лицата, които искат да променят осигурителния си доход, уведомителни съобщения за промяна на банковите сметки за плащания към НАП, напомнящи съобщения за изтичащи срокове за подаване на декларации и плащания и др. Общо изпратени съобщения надхвърлят два милиона.

НАП насочва дейността си и към създаване на по-достъпна среда и равен достъп до услугите на НАП за хората с увреждания, като предоставя възможност за видео-жестов превод чрез онлайн платформа за глухите лица, надграждане на сайта за незрящите и трудно виждащите лица, създава условия за трудно подвижни клиенти и др.

С цел облекчаване на процеса по доказване на права на упълномощено лице, органите на НАП, при изпълнение на функциите си извършват проверка в реално време, по електронен път, в ИС на Нотариалната камара относно наличие на данни за упълномощаване пред НАП.

3.2. Предоставяне на услуги чрез Информационен център на НАП

През 2023 г. клиентите на НАП са ползвали 892 831 пъти услугите на Информационния център (ИЦ) на НАП чрез националния телефон 0700 18 700 или чрез електронната поща : infocenter@nra.bg и приложение в е-портала на НАП. В резултат на проведени от Информационния център информационни телефонни кампании са инициирани над 453 512 обаждания, насочени към 195 187 лица.

3.2.1. Предоставени услуги на клиенти от ИЦ на НАП

С най-голям дял на предоставените отговори продължават да са запитванията по теми от данъчното и осигурително законодателство, както и оказването на съдействие при използване от лицата на електронните услуги на НАП, като този дял (270 470 предоставени отговори по темите) спрямо всички реализирани услуги в центъра представлява около 86%.

За поставяне на запитвания или искания за съдействие предпочитан комуникационен канал за връзка със служител на центъра е телефонно обаждане, което представлява 84% от общо всички инициативи на лицата към ИЦ. В останалата част за осъществяване на контакт с НАП чрез ИЦ лицата са избрали писмената кореспонденция на електронна поща или изпращане на съобщения от Е-портала на НАП.

Графика № 17: Видове запитвания в ИЦ на НАП през 2023 г. по основни теми.

Продължава практиката въведена в периодите на епидемична обстановка чрез ИЦ на НАП лицата да заявяват предварително издаване на ПИК. Въпреки отчетеният спад с близо 50% на търсената услуга спрямо предходния период през годината са обслужени 8 118 бр. искания. Спрямо вече издаден, но забравен ПИК, възможността за възстановяването му чрез националния телефон на НАП е ползвана от 3 972 лица.

По телефон с наличен ПИК от НАП, 8 993 граждани и юридически лица са получили информация и разяснения по данъчно-осигурителната сметка и друго съдействие въз основа на данни подадени от и за тях към НАП.

Таблица № 14: Предоставени услуги от ИЦ на НАП.

Предоставени услуги от ИЦ на НАП	Период/Брой услуги		
	2021 г.	2022 г.	2023 г.
1. Обслужени от служители запитвания на телефон и електронна поща	276 175	282 992	267 582
2. Автоматизирани услуги	691 748	869 822	622 361
3. Сигнали и жалби	2 265	2 226	2 699

Качествени показатели за дейността на ИЦ на НАП:

- Ниво на обслужване (Service Level) – над 93 %;
- Пропуснати обаждания в работното време на ИЦ на НАП – 7 %;

- Средно време на един телефонен разговор – 6 минути;
- Средно време на изчакване при приемане на обаждането – 7 секунди;
- Изготвени отговори на постъпили по електронен път запитвания в еднодневен срок от постъпването им – 90%;
- 90 % разрешени запитвания на клиенти от първото обаждане;

През 2023 г. средно от един служител са обслужени над 10 хил. запитвания по телефон.

Автоматизирани услуги, предоставяни чрез информационния телефон на НАП – 0700 18 700 в режим 24/7

Оптимизирани са дейностите по предоставяне на автоматизираната услуга за информация за настоящо пенсионноосигурително дружество за ДЗПО, като същата през годината е ползвана 567 255 пъти. Извършени са 41 488 справки за здравноосигурителен статус. 8 553 пъти е търсена информация за плащане и деклариране, а справката за регистрация по ЗДДС е ползвана 5 065 пъти.

Регистрирани сигнали и жалби на клиенти в ИЦ на НАП

Чрез ИЦ на НАП (телефон и имейл) са подадени 2 699 сигнала и жалби, в т.ч. 2 603 сигнала за нарушение на данъчното и осигурителното законодателство, 82 жалби за неправомерни действия или бездействия, 3 сигнал за корупционни действия и 11 предложения за подобряване на дейностите и обслужването в НАП.

3.2.2. Изходящи информационни телефонни кампании (ИТК) към клиенти на НАП, които не са изпълнили законовите си задължения за деклариране и плащане на данъци, осигурителни вноски и наложени санкции от външни взискатели.

Таблица № 15: Изходящи телефонни кампании на ИЦ на НАП, 2023 г.

Вид кампании	Брой кампании	Инициирани обаждания	Селектирани лица	Лица с осъществен контакт	%
Кампании за информиране и подпомагане на доброволното изпълнение на лицата с просрочени задължения.	**32**	**403 900**	**169 412**	**122 688**	**72%**
Кампании за подпомагане на доброволно деклариране на данни и спазване на данъчно осигурителното законодателството.	**3**	**15 296**	**6 840**	**5 010**	**73%**
Кампании за информиране и подпомагане на лица с прекъснати здравни права.	**6**	**34 316**	**18 935**	**13 478**	**71%**
Общо:	**41**	**453 512**	**195 187**	**141 176**	**72%**

От ИЦ на НАП са инициирани обаждания по 32 изходящи телефонни кампании (ИТК) към 169 412 лица с просрочени задължения, заявени от дирекция „Събиране“. В проведени 10 ИТК преди образуване на ИД провеждани с цел уведомяване и минимизиране на действия свързани с принудително събиране са отчетени резултати при девет от проведените ИТК, свързани с намаляване и пълно погасяване на задълженията при 64 % от лицата с осъществен контакт в размер на 94,7 млн. лева, 45 % от лицата с осъществен контакт са погасили напълно задължения в размер на 49,9 млн. лева. Постигнати са и допълнителни резултати, свързани с пълно погасяване на задължения, за които е съществувал риск от изтичане на давност и задължения от външни за НАП взискатели в размер на 2,9 млн. лева при 54 % от селектираните лица с подобни задължения. В проведени 16 изходящи телефонни кампании целящи ранно информиране и подпомагане на лицата с нововъзникнали задължения и задължения,

които не отговарят на условията за принудително събиране се отчита намаляване и пълно погасяване на задължения при 59 % от лицата с осъществен контакт в размер на 41,3 млн. лева. При 25 % от лицата с осъществен контакт е отчетено напълно погасяване на задължения в размер на 20,6 мил. лева. В проведени 6 извънредни ИТК заявени от дирекция „Събиране“ насочени към лица с просрочени задължения и образувани ИД, са отчетени резултати свързани с намаляване и пълно погасяване на задължения при 44 % от лицата с осъществен контакт в размер на 10,2 млн. лева.

От ИЦ на НАП са проведени и 3 ИТК, заявени от дирекция „Контрол“ с цел подпомагане на доброволното деклариране на данни, насочени към 6 840 ФЛ с информация за получени доходи от наложен платеж. Осъществен е контакт с 73 % от селектираните лица. Отчетени са резултати свързани с доброволно деклариране на облагаеми доходи при 41,2 % от лицата с осъществен контакт в размер на 18,2 млн. лева. Измерен е фискален ефект в размер на 1,6 млн. лева доброволно декларирани от лицата задължения.

Проведени са също и 6 ИТК към 18 935 лица с прекъснати здравно-осигурителните права. Осъществен е контакт с 71 % от селектираните лица. Отчетени са резултати свързани с възстановени здравни права при 55 % от лицата с осъществен контакт и извършени плащания от тези лица в размер от над 1,4 млн. лева по сметки на ЗО.

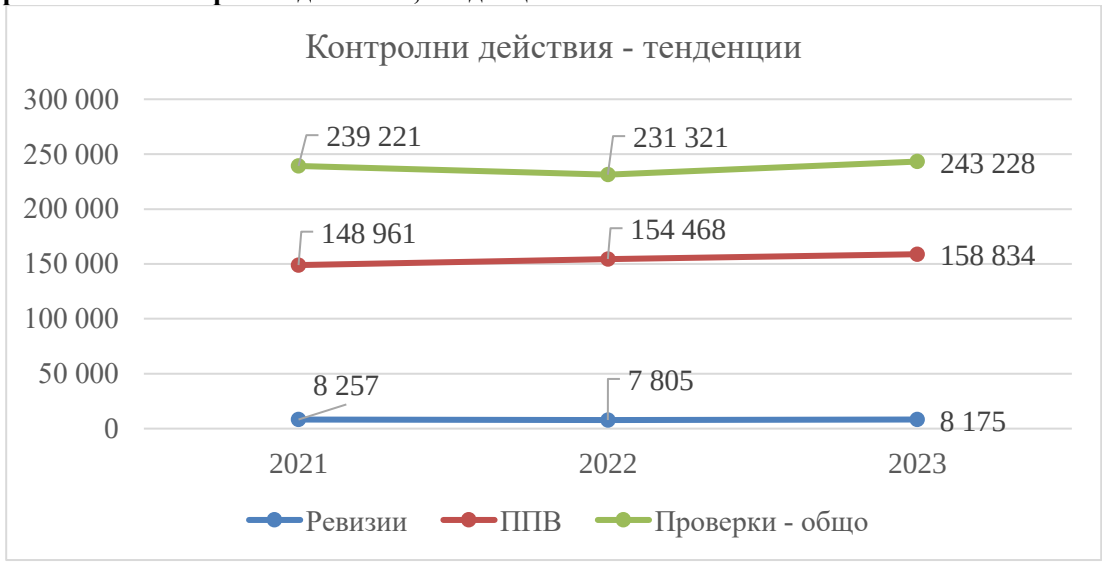
3.3. Данъчно-осигурителен контрол

3.3.1. Резултати по основни дейности на данъчно-осигурителния контрол

Основните производства и действия, чрез които се осъществява данъчно-осигурителният контрол, са ревизии, проверки, вкл. проверки в обекти и проверки във връзка с осъществяван фискален контрол върху стоки с висок фискален риск. При извършване на проверки по прихващане и възстановяване (ППВ) се осъществява контрол в случаите на възстановяване на недължимо внесени суми, или декларирани за възстановяване данъци, или осигурителни вноски.

През 2023 г. се наблюдава увеличение в обема на осъществените контролни действия, като детайли относно специфични видове ревизии и проверки са разгледани в съответните части на отчета.

Графика № 18: Контролни действия, тенденции 2021-2023 г.

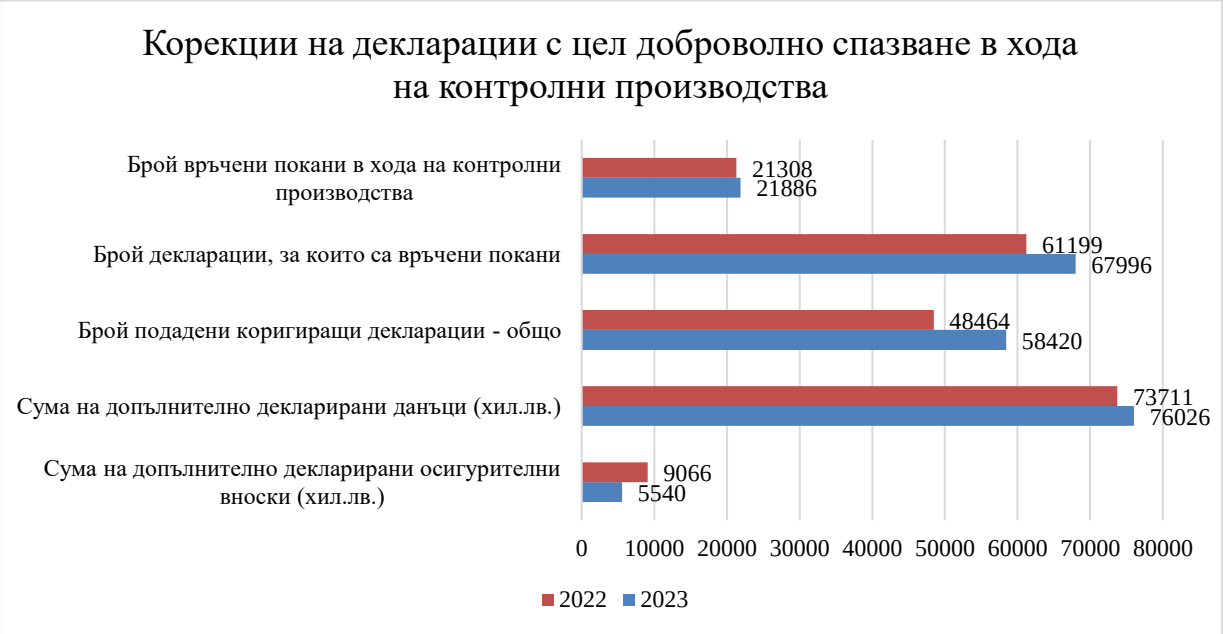
В изпълнение на стратегическите цели на НАП при извършването на контролната дейност се прилага подход за стимулиране на доброволното спазване на задълженията.

В хода на контролните производства, както и в хода на селекция, към лицата се отправят покани за подаване на коригиращи декларации, с които да бъдат отстранени допуснати грешки, несъответствия или неправилно третиране при документирането или отчитането на конкретни стопански операции.

В хода на 18 497 производства са връчени 20 170 покани по чл. 103 от ДОПК за корекции на 63 564 декларации. Връчени са и 1 716 покани за корекция на неправилно данъчно третиране на доставка по ЗДДС.

Корекции с подаване на декларации от лицата са направени с 58 420 коригиращи декларации, в т.ч. по ЗДДС – 47 431, по ЗКПО –3 372, по ЗДДФЛ – 3 964 и по КСО – 3 653. Общият ефект от тях е 76 025 794 лв. декларирани повече данъци, 5 540 365лв. декларирани повече осигурителни вноски.

Графика № 19: Подобряване на доброволното спазване в хода на производства

3.3.1.1. Ревизии

Таблица № 16: Извършени ревизии и резултати от тях

Показатели	Мерна единица	Отчет 2021 г.	Отчет 2022 г.	Отчет 2023 г.	Изменение 2023/2022 г.
Издадени ревизионни актове (РА)	брой	8 257	7 805	8 175	5%
- в т.ч. РА за осигурителни вноски	брой	1 115	1 061	1 399	32%
- в т.ч. РА , в които е използван софтуер за анализ на данни в електронен вид	брой	148	177	150	-18%
Допълнително установени задължения	хил. лв.	916 068	1 097 710	1 242 548	13%
- в т.ч. по осигурителни вноски	хил. лв.	11 257	14 399	10 889	-24%
Намалена данъчна загуба	хил. лв.	54 776	79 266	123 240	55%
Отн. дял на РА с допълнително установени задължения над 10 000 лв.	%	56%	59%	53%	-6%
Среден размер на допълнително установени задължения на един РА	хил. лв.	111	129	152	18%
Относителен дял на обжалваните РА	%	33%	32%	28%	-4%

През 2023 г. почти всички показатели, отчитащи изпълнението на ревизионната дейност показват увеличение в сравнение с тези за 2022 г. Въпреки намалението в

относителния дял на РА с допълнително установени задължения над 10 хил. лв. (с 6%), значително се е увеличил средния размер на допълнително установените задължения от един РА (с 18%). Запазва се практиката за извършване на ревизии за установяване на отговорност за неплатени задължения на трети лица. Приключили са 369 ревизии с установена солидарна отговорност на трети лица за 70 867 268 лева. От приключилите през 2023 г. ревизии 310 са за установяване на отговорност по чл. 19 от ДОПК на органи на управление на ЮЛ и 59 са за установяване на отговорност по чл. 177 от ЗДДС за случаи на злоупотреби с ДДС. При първия тип ревизии в 248 производства е установена отговорност за 63 180 114 лв., а при втория в 42 производства, за 7 687 154 лева.

През 2023 г. продължава тенденцията за намаляване дела на обжалваните ревизионни актове. Относителният дял на обжалваните ревизионни актове е 35% през 2020 г., 33% през 2021 г., 32% през 2022 г. и 28% през 2023 г. Във връзка с решения на дирекции „Обжалване и данъчно-осигурителна практика“ (ОДОП) за отмяна ревизионни актове по реда на чл. 155, ал. 4 от ДОПК през 2023 г. са възложени общо 430 ревизионни производства. Издадените през 2023 г. ревизионни актове (РА) по чл. 155, ал. 4 от ДОПК са 440, с допълнително установени задължения в размер на 81 267 227 лева. Допълнително установените задължения по РА, издадени след решение по чл. 155, ал. 4 от ДОПК на директор на дирекция ОДОП през 2023 г. са с 34 833 794 лева по-малко от установените задължения с РА преди отмяната им, като най-голямо е намалението на задълженията в производствата за установяване на ДДС – 20 137 034 лева.

Отменените допълнително установени задължения по приключени в предходни периоди производства, за които са издадени РА по чл. 155, ал. 4 от ДОПК през 2023 г., са както следва: 133 302 лв. за приключени през 2019 г.; 860 451 лв. за приключени през 2020 г.; 23 686 141 лв. за приключени през 2021 г. и 77 835 224 лв. за приключени през 2022 г. производства

3.3.1.2. Проверки

В рамките на контролната дейност на НАП се извършват няколко основни вида проверки, специфични от гл. т. на повода, целите и резултатите от извършването им:

- Проверки по прихващане и възстановяване се извършват при наличие на декларирани за възстановяване данъци или осигурителни вноски, както и други недължимо внесени суми;
- Насрещните проверки и проверките по делегация имат за цел да съберат годни доказателства и доказателствени средства, необходими за други проверки или ревизии;
- Проверките за установяване на факти и обстоятелства, в т.ч. и проверки за съпоставка на имущество и доходи на физически лица, са от значение за установяване на задълженията на лицата, както и за спазване на законодателството.

Таблица № 17: Извършени проверки по видове

Видове проверки	Мерна единица	Отчет 2021 г.	Отчет 2022 г.	Отчет 2023 г.	Изменение 2023/2022 г.
Общо извършени проверки, в т.ч. :	брой	239 221	231 321	243 228	5%
Проверки за прихващане и възстановяване (ППВ)	брой	148 961	154 468	158 834	3%
Проверки за установяване на факти и обстоятелства (ПУФО), в т.ч. в обекти	брой	41 336	37 647	41 036	9%
Насрещни проверки и проверки по делегация	брой	48 206	38 498	42 777	11%
Проверки за съпоставка на имущество и доходи на физически лица (ПСИДФЛ)	брой	718	708	581	-18%
Относителен дял на обжалваните АПВ	%	0,1%	0,1%	0,1%	0%
Относителен дял на проверките по ППВ, приключили в първоначално определения срок	%	87%	88%	83%	-5%
Относителен дял на проверките без ППВ, приключили в първоначално определения срок	%	85%	83%	88%	5%

Броят на всички извършени през 2023 г. проверки се е увеличил незначително спрямо 2022 г., като най-голямо е увеличението при извършваните насрещни проверки, проверките по делегация и проверките за установяване на факти и обстоятелства. Ръст с 3% бележат проверките по прихващане и възстановяване, като чрез процедурата за опростено възстановяване на ДДС са възстановени 586 102 683 лв. в над 22 400 случая на деклариран ДДС за възстановяване (за сравнение през 2022 г. са възстановени 602 291 887 лв. в над 23 400 случая на деклариран ДДС за възстановяване).

През 2023 г. се наблюдава намаление (с 5%) на относителният дял на ППВ, приключили в първоначално определения срок и увеличение (с 5%) на делът на проверките, различни от ППВ, приключили в първоначално определения срок спрямо 2022 г. Относителният дял на обжалваните АПВ е останал непроменен спрямо предходната година.

3.3.1.3. Развиване на капацитета на НАП за осъществяване на контрол в цифрова среда

През 2023 г. органите по приходите на агенцията са използвали специализиран софтуер за анализ на данни в хода на 257 производства. Размерът на допълнително установените задължения в приключилите ревизионни производствата, в които е използван софтуерът, е 6 708 328 лева. Повишаването на капацитета на органите по приходите на НАП за осъществяване на контрол в цифрова среда продължава да бъде една от основните цели в развитието на контролната функция на агенцията. През 2023 г. са предприети редица мерки за преодоляване на проблемите, установени при извършения мониторинг на е-одита в териториалните структури на агенцията, като за целта са проведени обучения на служители, оптимизация на работни процеси и др

Отчитайки увеличаването на обемите на продажбите в интернет, през 2023 г. НАП продължава да осъществява засилен контрол върху лицата, извършващи електронна търговия, като се предприемат контролни действия спрямо лица, недекларирали доходи от тази дейност - възложени са 989 ревизионни производства и 1 953 проверки. В резултат на приключилите през годината 842 ревизии са установени допълнително данъчни и осигурителни задължения в размер на 22 618 522 лева. В хода на контролните производства са направени доброволни корекции на подадени декларации и са внесени допълнително в бюджета 4 519 518 лева.

В предварително попълнените годишни данъчни декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ са включени и сумите от получен от лицата наложен платеж за изпратени пощенски пратки, за които НАП получава информация от лицензираните пощенски оператори. След приключване на кампанията за подаване на декларациите е направен анализ, при който е установено, че 9 266 лица са декларирали в подадените декларации доход, съответстващ изцяло на размера на предварително попълнената в декларациите им сума на получения от тях наложен платеж, като общата сума на декларираната данъчна основа е в размер на 27 763 083 лв., съответно общият размер на данъка е в размер на 3 669 949 лв. Това дава основание да се предположи, че размерът на декларирания от лицата облагаем доход, дължащ се на предварителното попълване в данъчните декларации на сумите от получен от лицата наложен платеж, е значително по-голям, но точна оценка не може да бъде направена предвид факта, че голяма част от лицата, освен продажби в интернет, извършват продажби и във физически търговски обекти или имат доходи и от друга търговска дейност.

По отношение на лица, за които НАП разполага с информация, че са извършвали търговска дейност в интернет и съответно са реализирали приходи/доходи от нея, през 2023 г. са проведени три информационни телефонни кампании. В резултат на тях 2 064 лица са подали нови или коригиращи декларации, като декларираният облагаем доход е в размер над 18 100 000 лв., а дължимият данък – 1 590 728 лева. Спрямо физическите лица, с които не е бил установен контакт или не са се отзовали на поканата да подадат доброволно данъчни декларации, са възложени контролни производства.

3.3.1.4. Многостранни ревизии

През 2023 г. НАП е взела участие в 5 многостранни ревизии (МСР), като 2 от тях са приключили. Обект на разглеждане са мита, ДДС и корпоративен данък. В резултат на МСР, инициирана от Гърция, са стартирани контролни производства на български дружества, като се очаква установяване на допълнителни задължения по ЗДДС и ЗКПО.

През 2023 г НАП инициира действия по стартиране на 2 многостранни ревизии с участваща държава Гърция и обхват ЗДДС и ЗКПО. Производствата в Гърция са приключили с начисления в особено големи размери. В България ревизионните производства са текущи към края на 2023 г., очаква се начисляване на допълнителни задължения по ЗДДС и ЗКПО и се цели предотвратяване на измами с ДДС.

По инициатива на България е проведена среща за селекция по многостранна ревизия с участието на Германия. Взето е решение за предприемане на последващи действия, като облагането ще бъде осъществено в Германия, където е установена измамата, във връзка с декларирания фиктивен ВОД към България за сумата от 1 597 805 евро (3 125 035 лв.).

3.3.1.5. Проведени тематични кампании за контрол

През 2023 г. продължи извършването на проверки на лица, при които е идентифициран риск от неспазване на данъчното законодателство и/или намаляване на дължимите данъчни задължения, във връзка с отчетени в годишните финансови отчети за 2020 г. значителни, спрямо обема на извършваната дейност, стойности на наличните материални запаси. От възложените през 2022 г. и 2023 г. контролни производства на лица със значителни материални запаси, през отчетния период са приключили 16 проверки и 191 ревизии. В хода на производствата 62 от лицата са извършили корекции, като са начислили допълнително ДДС в размер на 786 125 лв. В резултат на приключените през 2023 г. ревизии са установени допълнително задължения на обща стойност 16 678 537 лв.

През 2023 г. продължи осъществяването на контролни действия спрямо физически лица, придобили и/или продали недвижими имоти, находящи се на

територията на Република Гърция, по информация за отчетната 2016 година, получена от Република Гърция по линия на автоматичния обмен. След селекция на 2 117 лица на 64 са възложени проверки за установяване на факти и обстоятелства, на 5 – проверки за съответствие на имущество и доходи, и 878 ревизии. Към 31.12.2023 г. са приключени 61 от проверките и 527 от ревизиите. В хода на приключените производства са подадени 82 коригиращи декларации, като сумата на допълнително декларирания данък върху доходите на физическите лице е 89 309 лв. В резултат на ревизиите допълнително са установени общо задължения на стойност 671 377 лв.

Стартиралата през 2022 г. кампания за предприемане на контролни действия спрямо лица, посочили в счетоводните си баланси за 2020 г. касови наличности над 100 000 лв., продължи и през 2023 г. След селекция са възложени 2006 проверки и 11 ревизии на дружества. В резултат на възложените проверки са констатирани несъответствия в касовата наличност при 1466 лица, като стойността на разминаването между документално отразените парични средства в брой към датата на проверката и посочените в счетоводния баланс е 551 988 000 лева. В хода на контролните действия 998 дружества са подали декларации по чл. 55 ал.1 от ЗДДФЛ и чл. 201, ал. 1 от ЗКПО за разпределение на дивидент в размер на 305 931 000 лв. До края на 2023 г. са приключили 1728 проверки от възложените. За 257 лица са изготвени доклади за иницииране на селекция за възлагане на ревизии, възложени са 204 ревизии. Приключили са 72 ревизии, установени са допълнително 6 150 000 лв. задължения по ЗДДС и ЗКПО.

През 2023 г. са възложени 161 проверки за установяване на факти и обстоятелства за български граждани, притежаващи недвижими имоти в Обединени арабски емирства (ОАЕ) към 31.12.2018 г. Приключили са 159 проверки. В хода на контролните действия е установено, че само 22 от лицата са местни за България. 11 лица са подали декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ в хода на проверките, в които са декларирали притежаваните от тях имоти в чужбина. За 1 лице е изготвен доклад и е възложена ревизия, която не е приключила.

През изминалата година са проведени съвместни проверки с Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация“ и Министерство на вътрешните работи на лица, извършващи дейност по обучение на водачи на моторни превозни средства и на лица, осъществяващи дейност като пунктове за годишни технически прегледи. В резултат са възложени 86 ПУФО, от които към момента са приключили 84. В хода на контролните производства са подадени 22 коригиращи декларации и са декларирани допълнително данъци в размер 110 223 лв. В резултат на проверките са възложени 23 ревизии, от които 14 са приключили с допълнително установени задължения в размер на 447 447 лв.

Във връзка с получен обмен на информация между държавите-членки на ЕС по чл. 3, т. 2 от Регламент 79/2012, подкатегория нови превозни средства, през 2023 г. са възложени проверки на 22 нерегистрирани по ЗДДС лица, придобили нови превозни средства. Проверките не са приключили. През 2023 г. са приключили 21 бр. проверки, възложени през 2022 г. и 1 ревизия, възложена през 2023 г. От всички контролни производства са отчетени допълнително установени задължения в размер на 538 881 лева. Съставени са 5 акта за установяване на административно нарушение. Издадени са 3 наказателни постановления, 1 предупреждение и 1 административно производство е прекратено.

През 2023 г. е извършен анализ на лизингополучатели на моторни превозни средства (МПС) от висок ценови клас. За периода от м. 05.2023 г. до момента са възложени общо 57 контролни производства от които 24 проверки за установяване на факти и обстоятелства и 33 проверки за съпоставка на имуществото и доходите на физическите лица. В хода на 2 ПУФО са установени обстоятелства за предприемане на последващи действия - проверки за съпоставка на имуществото и доходите, които към момента са текущи. В хода на възложени ПСИДФЛ спрямо 8 лица са установени

обстоятелства за възлагане на ревизии. Към 15.01.2024 г. има приключила 1 ревизия и са установени допълнително задължения в размер на 4 867 лв.

През месец август 2023 г. стартира кампания за предприемане на контролни действия спрямо физически лица – собственици на моторни превозни средства (МПС) от висок ценови клас. Възложена е селекция на 625 лица, като към момента са селектирани 540 лица. Възложени са 505 проверки за установяване на факти и обстоятелства, 25 проверки за съпоставка на имуществото и доходите на физическите лица и 1 ревизия. 74 контролни производства са приключили в хода на които са установени несъответствия в размер на 98 470 лв. Съставени са 3 акта за установяване на административно нарушение. В хода на контролните производства са подадени и 2 коригиращи годишни данъчни декларации по чл. 50 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица. Към момента контролните действия продължават.

През октомври 2023 г. от органите по приходите на НАП са предприети контролни действия спрямо физическите лица, придобили имоти с материален интерес над 750 000 лв. през периода 2019 г. - 2022 г. Възложени са 97 проверки за установяване на факти и обстоятелства и 300 проверки за съответствие на имущество и доходи. Контролните производства не са приключили, като същите ще продължат и през 2024 г.

Във връзка с осъществяване на контрол по чл. 89, ал. 3 от Закона за хазарта (ЗХ) през 2023 г. са възложени проверки на 175 лица, получили лицензи за осъществяване на дейност по ЗХ - организатори на хазартни игри и организатори на дейности по производство, разпространение и сервиз и по внос, разпространение и сервиз на игрално оборудване. Към 31.12.2023 г. 102 от проверките са приключени. В резултат на извършените контролни действия при 14 от проверяваните лица са установени несъответствия в размер на 551 119 лв., в т. ч. по ЗХ и/или ЗКПО - 454 519 лв. и по ЗДДФЛ и/или осигурителното законодателство - 96 600 лв. Във връзка с установените несъответствия са подадени 11 коригиращи декларации като общият размер на направените корекции по подадените декларации е 43 493 лв., в т.ч. корекции по ЗХ и ЗКПО - 33 913 лв. и по ЗДДФЛ и осигурителното законодателство - 9 580 лв. За установени при проверките извършени нарушения от органите по приходите са съставени 11 акта за установяване на административно нарушение, за пет лица са изготвени доклади за иницииране на последващи действия, в резултат на което на същите са възложени ревизии.

През 2023 г. продължи извършването на проверки на задължени лица с висока степен на риск от неспазване на осигурителното законодателство. През отчетния период приключи кампанията стартирала през 2022 г. за извършване на проверки на осигурители, които в справки по чл. 73 от ЗДДФЛ за 2020 г. и декларации обр. №1 от Наредба Н-13 са посочили изплащане на доходи по извънтрудови и трудови правоотношения на едни и същи физически лица, като лицата не са декларирали доходите по извънтрудови правоотношения с декларации по чл. 50 от ЗДДФЛ.

През 2023 г. са приключени 37 проверки. В хода на контролните производства на лицата, които не са начислили и удържали ЗОВ върху изплатените суми по извънтрудови правоотношения са връчени 5 покани по чл. 103 от ДОПК за подаване на коригиращи декларации по Наредба Н-13. В резултат на извършените проверки и отправените покани от страна на проверяваните лица са декларирани допълнително задължения за ЗОВ в размер на 80 717 лв. и задължения за данъци в размер на 32 327 лв. В хода на проверките са извършени 1016 насрещни проверки на получатели на доходи по извънтрудови правоотношения. За установените в хода на насрещните проверки несъответствия в декларираните от физическите лица данни са връчени 257 покани по чл. 103 от ДОПК. Част от лицата са подали ГДД по чл. 50 от ЗДДФЛ и са декларирали задължения за ДДФЛ в размер на 174 959 лв. и за ЗОВ в размер на 6 965 лв. За установените при проверките нарушения са съставени общо 94 акта за установяване на административни нарушения.

В резултат на извършени ревизии, възложени по доклади на органи по приходите, съставени в хода на проверките, са установени допълнителни задължения в общ размер на 413 533 лв., в т.ч. за корпоративен данък в размер на 182 967 лв., ДДС 45 432 лв., ЗОВ 64 500 лв., ЗДДФЛ 2 018 лв. и начислени лихви в размер на 118 616 лв.

През 2023 г. е осъществен последващ контрол на лица, крайни разпространители по смисъла на чл. 112, ал. 3 от ЗДБРБ 2022, предоставили компенсации за нарастването на цената на моторни горива (бензин, дизел, пропан-бутан и природен газ, с най-ниска продажна цена за конкретния вид гориво в обект) през 2022 г. Възложено е извършване на проверки по реда на Административно-процесуалния кодекс на 186 лица, получили компенсация от държавния бюджет на Република България за крайно разпространение на горива. В хода на проверките 164 лица доброволно са възстановили неправомерно получени средства на обща стойност 700 238 лв. Издадени са 6 акта за установяване на публично държавно вземане за възстановяване на неправомерно получени средства на обща стойност 155 410 лв.

През 2023 г. започна извършването на проверки за установяване и събиране на вноски за фонд „Сигурност на енергийната система“ (ФСЕС) съгласно § 8 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за прилагане на разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2022 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2022 г. (Обн. ДВ. бр. 104 от 30 декември 2022 г., изм. и доп. ДВ. бр. 53 от 20 юни 2023 г.) Възложени са проверки на 31 лица, за които е подадена информация от ФСЕС, че не са внесели, или некоректно са декларирали или не са декларирали дължимите от тях вноски. Към края на 2023 г. проверките не са приключили.

Във връзка с процеса на верификация на искане за междинно плащане №2 по проект „Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите“ и на основание произтичащите от Искане за пояснения и допълнителни документи №3 на Управляващия орган на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ ангажименти за НАП по извършване на цялостна проверка по същество за категорията на предприятията по смисъла на чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средни предприятия (ЗМСП) на всички останали извън проверката на УО на ОПИК предприятия е възложено извършването на проверки на 171 лица. В хода на проверките 13 лица доброволно са възстановили получената безвъзмездна финансова помощ на обща стойност 1 311 800 лв.

3.3.1.6. Контролни мерки във връзка с Програма за спазване на законодателството и намаляване на нивата на риск през 2022 - 2023 година

В Програмата за спазване на законодателството и минимизиране нивата на риск през 2022-2023 г., утвърдена от изпълнителния директор на НАП, са включени 27 риска, като за 22 от тях е предвидено третиране с контролни мерки.

В изпълнение на планираните мерки са извършени следните контролни действия:

Таблица № 18: Планирани и изпълнени контролни действия въз основа на анализи на риска

Контролни действия по Програма за спазване на законодателството 2022 – 2023 г.	Общо планирани	Общо възложени производства	Приключени през 2023 г.	Общо приключени	Изпълнение на планираните действия от гл. т. на планираните действия
Ревизии и ПУФО	12 216	15 335	12 273	14 525	119%
Проверки в обект	4 470	4 858	2 897	4 985	112%
Писма	1 500	X	771	1 548	103%

3.4. Превенция и противодействие на данъчни и осигурителни измами

Основна цел на борбата с данъчните и/или осигурителните измами е ограничаване на щетите за бюджета, редуциране на злоупотребите с данък и намаляване на неблагоприятния ефект от тях чрез дейности в няколко основни направления:

Таблица № 19: Действия по противодействие на данъчни и/или осигурителни измами

Показатели	Мерна единица	2021 г.	2022 г.	2023 г.
Доклади за организирани данъчни и/или осигурителни измами (ОДОИ)	брой	66	43	60
Участници в организирани данъчни и/или осигурителни измами общо	брой	743	676	848
Предполагаем размер на нанесената щета на бюджета съгласно доклади за ОДОИ	хил. лв.	145 406	148 731	177 502
Проверки във връзка с доклади за ОДОИ	брой	240	286	414
Ревизии във връзка с доклади за ОДОИ	брой	103	73	115
Установени задължения за внасяне с ревизионен акт по доклади за измама (главница)	хил. лв.	16 663	52 194	27 014
Установени лихви върху задължения за внасяне с РА по ревизии, възложени по доклади за измами	хил. лв.	3 730	12 071	5 292
Задължени лица, въведени в База данни "Рискови субекти"	брой	5 252	2 407	2 636

При част от локализираните случаи с индикации за данъчни измами с организиран характер, ефектът от тяхното третиране при някои от лицата е прекратяване на схемите през 2023 г. и частично повлияване при други. Средномесечното намаление на щетата за бюджета, вследствие на предприетите дейности спрямо участниците възлиза на 3,8 млн. лв.

Във връзка с постъпила информация и с цел превенция на данъчно-осигурителни измами е извършен анализ на задължени лица. За установените случаи на отклонение от данъчно облагане през 2023 г. са изготвени доклади с предложени мерки за противодействие спрямо 798 броя задължени лица и техни контрагенти. Одобрени са следните мерки: 350 броя проверки, 29 броя ревизии и 215 броя други мерки.

През 2023 г. е извършен мониторинг и са предприети действия спрямо лица с предмет на дейност - търговия, преработка и съхранение на диворастящи гъби - трюфели. В резултат на мерките за второ и трето тримесечие на 2023 г. от лицата са декларирани с декларация по чл. 55 от ***Закона за данъците върху доходите на физическите лица*** удържан авансов данък с 1,4 млн. лв. в повече спрямо същия период за предходната година.

Във връзка с извършен анализ на поведението на търговци на луксозни автомобили втора употреба и установени индикации за организирани действия от тяхна страна, с цел ощетяване на бюджета, са проведени съвместни действия с Главна дирекция „Фискален контрол“ в 38 обекта - автокъщи, разположени на територията на цялата страна.

При обмен на информация по силата на споразумения и предоставяне на информация при постъпили искания от български и международни институции са изготвени отговори по 144 запитвания.

През 2023 г. е изготвена и предоставена информация за квалификации на български задължени лица към EUROFISC след преглед и анализ на получени данни от

мрежата за бърз обмен и ранно предупреждение за данъчни измами с ДДС при общностни сделки EUROFISC и извършен анализ на национално ниво на 1 128 български задължени лица. Издадени са 24 броя доклади с одобрени мерки за противодействие на национално ниво спрямо 302 лица.

Контрол на търговията с горива

През 2023 г. продължи оптимизирането на работата на ИС „Контрол на горивата“ (ИСКГ). Като основна информационна система за проследяване на движението на горивата (с платен акциз) за свободно обръщение/потребление на територията на страната, се предприеха действия по създаване на автоматизирани известявания на рискови събития във връзка със създаден алгоритъм за реализиране на нови валидации при продажба на горива от обекти с ЕСФП (от които се зареждат автоцистерни).

През 2023 г. по данни ИСКГ са изведени по предварително заложени критерии 392 случаи за анализ на риска по чл. 176в, ал. 1, т. 1 и т. 3 от ***Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС).***

Селектирани са 40 бр. обекти за търговия и съхранение на горива във връзка с планиране и извършване на контролни действия, координирани от Междуведомствения координационен център за противодействие на контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари (МКЦПККДРСТ) към Главна дирекция „Борба с организираната престъпност, в които са взели участие служители на Главна дирекция „Фискален контрол“ (ГДФК) при ЦУ на НАП, Агенция „Митници“, Държавна агенция за метрологичен и технически надзор, Български институт по метрология, Противопожарна безопасност и защита на населението и др.

Проведени са заседания на Консултативния съвет (КС) за сътрудничество между държавните органи и лицата, осъществяващи икономически дейности с нефт и продукти от нефтен произход, на които е обсъждана и необходимостта от процедура по определяне на особен управител, съгласно разпоредбите на глава IV „а“ от ***Закона за административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход*** (ЗАРИДСНПНП).

Взаимодействие с право-охранителните органи

Съгласно Споразумение за сътрудничество и взаимодействие между Софийска градска прокуратура и Национална агенция за приходите е създадено аналитично звено за борба срещу данъчните и осигурителните измами. Споразумението цели осигуряване на необходимите условия за взаимодействие при разследванията по дела за престъпления против данъчната и осигурителната система на Република България. През 2023 г., при извършени анализи са идентифицирани 531 лица, участници в измами. Изготвени са 21 бр. описания на механизмите и схеми на данъчни измами.

През 2023 г. служители на НАП, командировани в ГД „Борба с организираната престъпност“ (ГД БОП) съгласно Споразумение, са извършили анализ на данъчна информация по оперативни разработки от служители на ГД БОП, в резултат на което са идентифицирани 615 задължени лица, участници в 15 схеми за измами.

През отчетната година е извършено взаимодействие между НАП и други институции по силата на споразумения и нормативни изисквания свързани с:

- установена схема за търговия с МПС, с участието на дружества, регистрирани съгласно ***ЗДДС***, чрез която е нанесена щета на бюджета приблизително в размер на 6 млн. лв.;
- уведомяване на Държавна агенция за национална сигурност за установени случаи на съмнения за изпиране на пари по смисъла на ***Закона за мерките срещу изпирането на пари***;

- уведомяване на компетентната Прокуратура на основание чл. 205 от ***Наказателно-процесуалния кодекс*** във връзка с установени индикация за злоупотреба с цел избягване плащане на ДДС.

В качеството си на член на Съвета за координация в борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на ЕС (АФКОС) и в изпълнение на чл. 8а от ПМС №18/2003 г. през 2023 г. НАП е изготвила и предоставила в дирекция „Защита на финансовите интереси на ЕС“ към МВР (АФКОС) 12 месечни справки за предприетите действия по обезпечаване и принудително събиране на публичните и частни държавни вземания, предадени в НАП от управляващите европейски средства държавни органи и институции като случаи на нередности и/или измами, засягащи финансовите интереси на ЕС и националния бюджет.

3.5. Фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск

През 2023 г. денонощният фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск на територията на страната се осъществи на 389 фискални контролни пункта (ФКП), разположени в близост до граничните контролно-пропускателни пунктове (ГКПП) и във вътрешността на страната - на територията на големите борси и тържища, пристанища, данъчни складове за съхранение на течни горива и на местата на получаване/разтоварване на стоките.

Стоките с висок фискален риск (СВФР) са идентифицирани като рискови, тъй като са използвани често в схеми за данъчни измами. Това са предимно бързооборотни стоки като плодове, зеленчуци, месо и месни продукти, захар и продукти за производство на захар, мляко и млечни продукти, течни горива и др. През 2023 г. общият брой на наблюдаваните стоки е 563 до 03.08.2023 г., след което е направена актуализация на списъка на СВФР и до 28.12.2023 г. наблюдаваните стоки са 541 броя.

На ФКП са извършени общо 551 221 броя проверки на транспортни средства, превозващи стоки с висок фискален риск, като на 115 596 от тях са поставени технически средства за контрол (ТСК). Извършени са 40 905 броя проверки на мястото на получаване/разтоварване на СВФР.

Таблица № 20: Резултати от дейността фискален контрол върху СВФР 2021-2023 г.

Показатели	Мерна единица	2021 г.	2022 г.	2023 г.
Наблюдавани СВФР	брой	563	563	541
Извършени проверки на транспортни средства	брой	371 883	465 389	551 221
Поставени технически средства за контрол	брой	98 277	99 555	115 596
Наложени обезпечения по чл.121а, ал.3 от ДОПК	брой	550	415	592
Лица с наложени обезпечения	брой	436	404	433
Обща стойност на обезпеченията	млн. лв.	3	3,3	5,7
Изпратени уведомителни писма до прокуратурата	брой	1	0	9

Графика № 20: Общо количество на проверените СВФР за 2023 г. е 3 459 218 872 кг/л, изобразено по вид на осъществения фискален контрол.

вид стока	Тегло в кг/л
Плодове и зеленчуци	**450 652 080**
Месо и месни продукти	**264 280 205**
Захар, глюкоза и меласа	**81 786 879**
Мляко и млечни продукти, яйца	**206 029 037**
Растителни масла	**51 794 453**
Брашно	**10 561 773**
Риба и ракообразни, мекотели и др.	**16 137 177**
Колбаси, приготвени храни и консерви от месо	**22 530 183**
Имитиращ "млечен" продукт на растителна основа	**8 959 435**
Ядки	**4 033 022**
Кафе	**16 873 133**
Горива - кг/л	**143 664 378**
Стока, НЕПОПАДАЩА в списъка на СВФР	**22 643 961**
Общо количество проверени стоки	**1 299 945 716**

В резултат на извършения контрол, през 2023 г. са предприети действия за налагане на обезпечителни мерки на основание чл. 121а, ал. 3 от ДОПК срещу 433 задължени лица. Общата стойност на наложените обезпечения е 5 720 017 лева. Отчетена е стока, изоставена в полза на държавата, с общо количество 38 720 кг на обща стойност 90 968 лева.

Предварително деклариране на превоз на стоки с висок фискален риск

От 01.10.2023 г. НАП въведе режим за задължително предварително деклариране на данни за превозите на стоки с висок фискален риск (СВФР), извършвани с транспортни средства (ТС) над 3,5 тона, които:

- започват от територията на друга държава-членка на ЕС и завършват на територията на страната;
- започват от територията на страната и завършват на територията на друга държава-членка на ЕС,

Задължените лица следва предварително да декларират данни чрез електронна услуга, достъпна с квалифициран електронен подпис (КЕП) в Портала за електронни услуги на приходната агенция. Подават се данни за превоза на стоки: за изпращач/доставчик, получател/купувач, превозвач, транспортно средство, вид, количество и договорена стойност на стоката, място, дата, очакван час на натоварване/ изпращане/ претоварване/ получаване. Чрез услугата се извършват още корекция и анулиране на подадените вече данни, както и различни видове справки.

При подаването на данните, системата на НАП генерира и предоставя на декларатора уникален номер на превоз (УНП). Валидността на УНП е 14 дни и при осъществяване на фискален контрол, заедно с придружаващите стоката документи, водачът на транспортното средство следва да предостави и УНП.

Въвеждането на режима за предварителното деклариране на данни е превантивна мярка за противодействие срещу измамите, свързани с ДДС чрез осъществяване на целенасочен и ефективен контрол спрямо рискови лица въз основа на анализ на риска и на база предварително декларираните данни.

НАП предоставя възможност и за доброволно предварително деклариране на данни за превози на СВФР, независимо от товароносимостта на ТС и предназначението му.

За периода 01.10.2023 г. – 31.12.2023 г. общо 1 466 лица са подали данни за превози през електронната услуга; издадени са общо 35 144 УНП, от тях:

- 19 963 броя, които започват от територията на друга държава–членка на Европейския съюз и завършват на територията на страната.
- 15 181 броя, които започват от територията на страната и завършват на територията на друга държава-членка на Европейския съюз.

Анализ на резултатите от извършени контролни действия при движението на СВФР

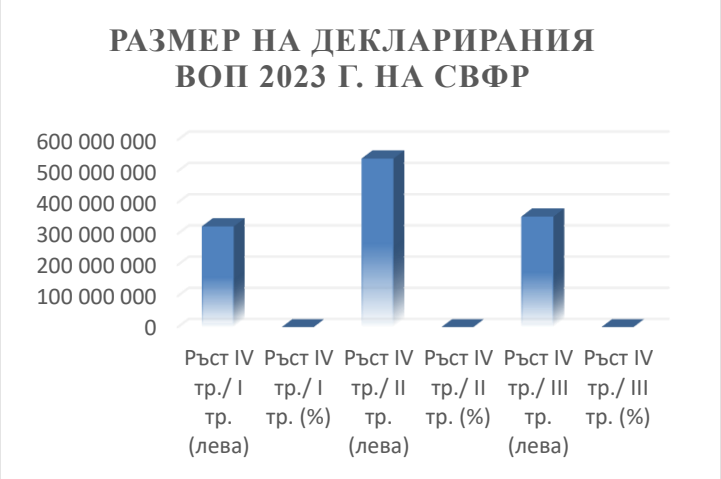
При анализ и съпоставка на данни за приходите за данъци и задължителни осигурителни вноски за 2023 г., спрямо предходната година, се отчита:

- ръст на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски на лица, осъществили ВОП на СВФР – 770 914 499 лева (35.7%);
- ръст на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски на лица, осъществили ВОД на СВФР – 463 710 276 лева (78.1%);
- ръст на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски на лица, извършващи превоз на СВФР – 488 722 420 лева (50.5%);
- ръст на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски на лица, осъществили доставки на СВФР на територията на страната – 238 377 033 лева (30.5%);

Във връзка с въведения на 01.10.2023 г. режим за задължително предварително деклариране на данни за превозите на стоки с висок фискален риск, извършвани с транспортни средства над 3,5 тона е осъществен допълнителен анализ на данните за размер на декларираната данъчна основа на ВОП за периода 01.10.2023 г. - 31.12.2023 г., съпоставен с данните за предходните тримесечия на 2023 г. (първо, второ, трето трим.) от регистрираните по ЗДДС лица:

Графика № 21:

Деклариран ВОП на СВФР за 2023 г.	
Ръст IV тр./ I тр. (лева)	**323 579 885**
Ръст IV тр./ I тр. (%)	**16.0**
Ръст IV тр./ II тр. (лева)	**540 160 867**
Ръст IV тр./ II тр. (%)	**29.8**
Ръст IV тр./ III тр. (лева)	**354 923 343**
Ръст IV тр./ III тр. (%)	**17.8**

Мониторинг на рискови лица

Изготвени са 1 594 броя аналитични доклади, като за 166 броя лица са предоставени данни за преценка за последващи действия по компетентност.

От месец октомври 2023 г. са предприети действия, свързани с извършване на анализ в реално време на икономическите оператори, осъществяващи доставки на СВФР. Основна цел е намаляване проявлението на риска от присъствието на дружества „липсващи търговци“, които нямат активи и не могат да бъдат събрани или обезпечени задължения за данъци. Описаните контролни действия отбелязват намаляване нивата на

риска от избягване плащането на данъчни задължения и/или неправомерно ползване на данъчен кредит.

Промените в ДОПК и приетата Наредба Н-5 от 29.09.2023 г., за условията и реда за осъществяване на фискален контрол върху движението на стоки с висок фискален риск на територията на Република България, води до положителни тенденции в поведението на търговците на СВФР, дава възможност за прецизен анализ на риска и насочване усилията на администрацията към лицата с рисково поведение.

Съвместни контролни действия

Служителите от оперативния център на ГДФК осъществяват денонощно експертна дейност в Междуведомствен координационен център за противодействие на контрабандата и контрол на движението на рискови стоки и товари, като координират и разпределят случаи на органите по приходите, извършващи фискален контрол, в т.ч. и при съвместен контрол с други контролни органи, като през 2023 г. са извършени 24 999 броя такива проверки. Служителите оказват и методическо съдействие на проверяваните лица чрез национален телефон и имейл посредством специализирана технологична среда. Изготвените протоколи по повод възложените проверки на ротационен принцип през ИС „Фискален контрол“ са 40 905 броя.

3.6. Управление на риска от неспазване на данъчното и осигурителното законодателство

3.6.1. Резултати от дейностите по управление риска

Идентифициране и анализ на рискове

Идентифицирането и анализа на външните рискове са важна част от дейностите, изпълнявани в рамките на прилагания в НАП модел за управление на риска. Чрез реализирането на тези дейности се цели откриване и по-задълбочено опознаване на съществуващите и бъдещи рискове, които биха повлияли негативно за постигане на една от основните стратегически цели на администрацията, насочена към подобряване на доброволното спазване от страна на задължените лица в страната. В тази връзка през отчетния период е извършено предварително проучване и анализ на 5 нови риска от неспазване на данъчното и осигурително законодателство, с които се допълва картината по отношение на наблюдаваните и управлявани от НАП външни рискове. Един от тези рискове засяга определен сегмент от задължените лица в страната и същият се изразява в недекларирane в пълен размер на получените от местни физически лица доходи от източник в чужбина. Останалите 4 риска са свързани с укриване на приходи и/или печалби от лица, заети в различни икономически сектори и сфери на дейност като например: производство и/или търговия с определени нехранителни продукти, търговия на едро с фармацевтични стоки и медицинска апаратура, предоставяне на ветеринарномедицински услуги.

През първо полугодие на 2023 г. е извършен анализ и оценка на високо ниво на данъчните липси от ДДС, произтичащи от приложени схеми за организирани данъчни измами с този вид данък. Анализът се извършва регулярно и обхваща периода 2020 – 2022 г. Като резултат от анализа са изведени основните характеристики на този специфичен риск, в т.ч. щета и вероятност от проявлението му, тип и предмет на доставките, с които най-често е свързано проявлението му, тенденции в развитието на риска през годините и др.

С цел осигуряване на информация за обезпечаване на дейностите по анализ и оценка на конкретни рискове е реализирано национално представително проучване сред домакинствата в страната на потреблението на някои специфични услуги като: развлекателни, услуги за бита и др. Събраните данни от анкетното проучване са използвани като допълнителен източник на информация в процеса на анализиране на

конкретни рискове, свързани с укриване на приходи/печалби от лица, осъществяващи дейност по предоставяне на този вид услуги.

Третиране и оценка на наблюдаваните и управлявани от НАП рискове

В края на 2023 г. приключиха дейностите по изпълнение на Програмата за спазване на законодателството и намаляване нивата на риск за 2022 и 2023 г. В рамките на двугодишния програмен период са реализирани различни по вид и обем мерки за третиране на общо 27 риска, в т.ч. контролни действия, насочени за намаляване нивата на рисково поведение спрямо преобладаващата част от приоритизираните за третиране рискове; комуникационни дейности, включително чрез подкасти, като мярка за повлияване на рисковете, свързани със „Заплати в плик“ и „Фризьорски и козметични услуги“; предприети съвместни действия с Министерство на образованието и науката за минимизиране проявлението на риска, свързан с невнасяне на здравни вноски от задължени лица в България, в частност от завършилите средно образование ученици; и други.

През второто полугодие на 2023 г. е стартирал процеса по оценка на актуалните характеристики на наблюдаваните и управлявани от НАП външни рискове и оценка на ефекта в резултат на прилаганите до момента мерки за тяхното третиране. Предвижда се процеса по оценяване да приключи в началото на следващата година, като обобщените резултати и постигнатото повлияване на рисковете в резултат на третирането ще бъдат представени на Съвета за управление на риска в НАП с цел определяне на приоритетните рискове, предмет на третиране през следващия програмен период.

3.6.2. Проекти и иновации в областта на управление на риска от неспазване

През 2023 г. успешно приключени са дейностите по изпълнение на два проекта, финансирани по линия на Инструмента за техническа подкрепа на Европейския съюз и изпълнявани в сътрудничество с ГД „Реформи“ към Европейската комисия, а именно:

- **Проект „Подобряване на управлението на спазването чрез внедряване в Националната агенция за приходите на България на модели за опознаване на външния контекст и повлияване на поведението на данъкоплатците“**

Постигнатите в рамките на проекта основни резултати са разработените специално за НАП три иконометрични модела за измерване на сивата икономика, данъчните липси от ДДС и подоходни данъци и осигуровки, както и идентифицираните най-значими външни фактори, оказващи влияние върху спазването на данъчното и осигурително законодателство от страна на задължените лица. С цел популяризиране на използваната иновативна методология и получените резултати, същите са представени на вътрешните и външните заинтересовани страни на три комуникационни срещи с: ръководството на НАП, директорите на бизнес дирекциите, Министерство на финансите, Агенция „Митници“, Националния статистически институт, Асоциация на индустриалния капитал в България, Асоциация на счетоводителите и счетоводните предприятия, Център за изследване на демокрацията, Катедра "Статистика и иконометрия", УНСС, Института по философия и социология при БАН, данъчни администрации от ЕС. След приключване на проекта предвид иновативността си резултатите от него са представени и на всички данъчни администрации на ЕС в рамките на семинар, организиран от ЕК.

- **Проект „Разработване и внедряване на модел за хоризонтален мониторинг в Българската приходна администрация“**

В резултат на проекта, НАП вече има специално проектиран Модел за хоризонтален мониторинг (МХМ), адаптиран към средата, в която функционира данъчната система в страната. По своята същност, чрез прилагането на модела се предоставят възможности за текущо прилагане на закона на основата на превантивен диалог между данъчната администрация и големите бизнеси за постигане на общи

решения по отношение на чувствителни и сложни данъчни въпроси, с цел подобряване на доброволното спазване и повишаване доверието към приходната администрация.

В рамките на проекта са придобити нови знания и умения в областта на прилагане на програмите за доброволно спазване в условия на сътрудничество като резултат от проведените специализирани обучения на сформираните екипи за хоризонталния мониторинг в ТД на НАП ГДО, пряко ангажирани с изпълнението на модела.

С цел осигуряване необходимите условия и предпоставки за успешно и устойчиво въвеждане и прилагане на модела в практиката на администрацията, в процес на изпълнение през следващите две години (2024-2025 г.) е дългосрочно пилотно тестване на приложимостта на МХМ в реална среда с избран ограничен брой големи данъкоплатци.

Съвместна работа по сключено споразумение с външни изследователи

През 2023 г., в съответствие със сключено споразумение за сътрудничество между НАП и университетски изследователи в областта на поведенческата икономика, са предприети редица действия за подготовка на провеждането на полеви експерименти в България в областта на „Заплати в плик“. Идеята за тези нови полеви експерименти е свързана с необходимостта от прилагане на нови механизми за противодействие на съществуващия риск от укриване на част от възнагражденията, изплатени от работодателите на наетите от тях физически лица, който НАП управлява от дълги години.

През изминалата година са проведени множество работни срещи на експертно ниво между служители на НАП и университетските изследователи, като са обсъдени различни детайли, свързани с предстоящите поведенчески експерименти в областта на заплатите в плик. В резултат на съвместната работа между НАП и изследователите са подготвени и реализирани анкетни проучвания сред работниците и работодателите, чрез които се цели да се проучат техните актуални виждания и нагласи, свързани с функционирането на осигурителната система в България, вкл. и с явлението „заплати в плик“. Резултатите от проучванията ще бъдат използвани в подготовката и провеждането на полевите експерименти.

Актуализиране на резултатите по проект „Сегментиране и поведенческо профилиране на задължените лица в страната в контекста на управление на риска“

През отчетния период са реализирани редица дейности, свързани с предварителната подготовка и актуализацията на резултатите от сегментирането и профилирането на задължените лица в страната. За целите на настоящата актуализация са разработени нови подобрени модели за профилиране, които се базират на независимо приложени, но взаимно допълващи се, два вида техники. Това са: техники, водени от експерти в комбинация с използването на статистически методи като дескриптивна статистика и наблюдения на разпределенията, и техники, водени от данни, като прилагане на клъстерен анализ и създаване на класификационни модели на база исторически данни за лицата.

През второ полугодие на 2023 г. са приключили дейностите по проекта, свързани с профилиране на задължените лица в страната от гледна точка на възможността и желанието им да заплащат съществуващи или нововъзникнали данъчни и осигурителни задължения. Профилирането е извършено на база разработени и приложени три класификационни модела като резултатите от тях към момента са в процес на тестване с цел избор на най-подходящ за внедряване в практиката на администрацията модел.

Въвеждането на модел, базиран на автоматизирана обработка на големи бази данни, има за цел от една страна - бърза и безпристрастна предварителна класификация на съществуващи и бъдещи вземания на НАП, а от друга да подпомогне публичните

изпълнители в НАП при избора на подходяща стратегия за събиране на просрочени вземания и постигане на по-висока ефективност.

Окончателно процесът по актуализация на проекта по сегментиране и поведенческо профилиране се предвижда да приключи в началото на 2024 г., когато ще бъдат представени изведените резултати на ръководния екип на НАП, както и на основите заинтересовани бизнес дирекции в администрацията.

3.7. Събиране на просрочени публични вземания

3.7.1. Резултати от събиране на просрочени публични вземания

В резултат на комплексно и систематично прилагане през последните години на специфични организационни и управленски мерки и кампании, както и на партньорски подход спрямо лицата с непогасени публични задължения, и през 2023 г. се отчита трайна промяна в поведението на клиентите на НАП.

Общият размер на декларираните и начислени суми за данъци, задължителни осигурителни вноски и глоби/имуществени санкции, наложени от органите на НАП през 2023 г., е нараснал с 4 313,2 млн. лв., което е ръст от 10,1 %, като това увеличение се дължи на повече декларирани задължения – 4 358,1 млн. лв.

Платените в срок задължения по декларации и издадени през годината ревизионни актове са се увеличили с 1 % пункта – от 87,3 % към 31.12.2022 г. до 88,3 % към 31.12.2023 г., като доброволното изпълнение на задълженията по декларации е 89%.

Графика № 22: Размер (главница) на декларираните и на непогасените в края на годината задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски

Независимо от намалението на начислените задължения по ревизионни актове и по-високото доброволно изпълнение, през 2023 г. общият размер на възникналите през годината данъчни и осигурителни просрочени задължения (главница) се е увеличил с 87,4 млн. лв. спрямо 2022 г., дължащо се на значителния ръст на декларираните през 2023 г. суми.

За погасяване на нововъзникналите просрочени задължения и доначислените лихви по тях, през 2023 г. са събрани/прихвани с 79,9 млн. лв. (1,9 %) повече спрямо 2022

г., в резултат на което към края на 2023 г. почти е запазено постигнато през 2022 г. ниво на размера на непогасения остатък от нововъзникналия дълг. Отчетен 0,2 %-тен ръст на събираемостта на нововъзникналите данъчни и осигурителни задължения, в сравнение с предходната 2022 година.

Таблица № 21: Събираемост на нововъзникналите просрочени данъчни и осигурителни задължения

Резултат	2023 г.	2022 г.	2021 г.	2020 г.	2019 г.	2018 г.	2017 г.
Платени/събрани суми за нововъзникнали просрочени задължения /в млн. лв./	4 347	4 267,2	3 166,2	3 051	3 155,9	2 988,3	2 624,2
Събираемост на нововъзникналия дълг	75,54%	75,39%	69,72%	66,70%	69,05%	63,94%	58,39%
Салдо на нововъзникналия дълг – главница и лихва /в млн. лв./	1 407,7	1 392,9	1 375,2	1 523,4	1 414,5	1 685,0	1 870,2

Близо 98,2 % от всички декларирани през 2023 г. задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски са погасени в рамките на същата календарна година (включва както доброволното изпълнение, така и събраните от публичните изпълнители просрочени публични задължения) – резултатът, постигнат за същия период на 2022 г. се запазва.

И през 2023 г. се отчита повишение и на събраните суми за погасяване на задължения, възникнали в предходни години. Общият размер на събраните/прихванатите през 2023 г. суми за погасяване на просрочени публични задължения за данъци, задължителни осигурителни вноски и глоби/имуществени санкции, наложени от органите на НАП (стари и нови), е 5,109 млрд. лв., което е с 81,8 млн. лв. (1,6 %) повече в сравнение с 2022 година.

Наред с това, през 2023 г. са събрани близо 65 млн. лв. по вземания предявени от публични взискатели, различни от НАП, с което е запазен резултата постигнат през 2022 г. Влияние върху събираемостта на тези вземания оказва наличието на непогасени данъчни и митнически задължения, и задължения за осигурителни вноски на лицата, които, съгласно разпоредбата на чл. 219 от ДОПК, при недостатъчни суми за погасяване на целия дълг на съответния длъжник, се погасяват приоритетно - на първи ред.

3.7.2. Мерки, целящи стимулиране на доброволното изпълнение

Засилено се прилагат мерки за стимулиране на доброволното изпълнение на публичните задължения чрез т.нар. „меки способи“ – изпращане на персонални електронни съобщения и/или осъществяване на телефонни контакти за уведомяване на лицата за заплащане на дължимите от тях публични задължения в най-кратки срокове, включително и за разясняване на негативните последици от неплащането им и възможностите за обезпечаване и плащане на дълговете при финансови затруднения. Мерките целят да:

- провокират активно поведение от страна на лицата, с оглед заплащане на задълженията им;
- дисциплинират и трайно променят поведението на клиентите на НАП;
- намаляват разходите за събиране на публичния дълг, чрез намаляване броя на лицата, за които ще се предприемат последващи действия за принудително събиране.

Изпращане на съобщения до лица с нововъзникнали задължения

Следвайки разбирането, че колкото по-рано се третира един дълг, толкова по-ефективно се събира същият, и през 2023 г. се прилага практиката за ранно уведомяване на задължените лица, които са пропуснали да платят в пълен размер публичните си задължения в срок. Чрез внедрената в края на 2017 г. автоматизирана функционалност

до съответното задължено лице, за всяко нововъзникнало публично вземане, се изпращат електронни съобщения.

Данните за 2023 г. сочат, че 52 % от лицата погасяват изцяло задълженията си, във връзка с които им е изпратено уведомителното съобщение, в 3-месечен срок от изпращането му, а размерът на третирания с мярката дълг намалява в посочения срок с близо 78 %.

Изпращането на предупредителни електронни съобщения преди образуването на изпълнителни производства също оказва позитивен резултат – близо 63 % от лицата предприемат действия за погасяване на дълга и отпада необходимостта от предприемането на последващи действия от страна на публичните изпълнители. Провеждат се и телефонни кампании за стимулиране на доброволното плащане на дълга.

Лицата, които въпреки горепосочените мерки не са погасили задълженията си и не са инициирали контакт с администрацията за уточняване начините за погасяването им, са обект на приоритетни действия за обезпечаване и събиране на дълга.

3.7.3. Мерки за принудително събиране на вземанията от некоректни длъжници. Постоянен мониторинг на длъжници с просрочени задължения.

И през 2023 г. продължи постоянният мониторинг на длъжници с най-големи просрочени задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски, категоризирани като събираеми и частично събираеми. Мярката включва провеждането на персонални срещи от страна на директорите на ТД на НАП с лицата, като целта е предоставяне на обезпечения и/или извършване на цялостни или частични плащания на просрочените дългове, ефективно наблюдение на поетите от длъжниците ангажименти и навременен контрол за третирането им от страна на компетентните органи – актуална оценка на икономическия статус на задълженото лице, своевременно налагане на обезпечителни мерки, издаване на разрешения за неотложни плащания, разсрочване/отсрочване, реализиране на имуществото, извършване на ревизии и проверки при необходимост и други. При 3 287 (24,1 %) от наблюдаваните лица е отчетено намаление на размера на дълга в периода, в който са обект на мониторинг - с 459,3 млн. лв., като 531 от тях са погасили изцяло общите си задължения в размер на 137,1 млн. лева. Реално внесените суми за данъци и осигуровки от лицата, обект на мониторинг през първите девет месеца на 2023 г. бележат ръст от 25,4 % - 167 млн. лв., спрямо същия период на 2022 г.

Ежемесечен мониторинг

Осъществява се текущо наблюдение върху формирането на публични задължения от търговци на течни горива, както и от лица, притежаващи лицензии и разрешения за производство и съхранение на акцизни стоки под режим отложено плащане, за организиране на хазартни игри и дейности по смисъла на чл. 4 от ЗХ, или упражняващи дейност по Закона за частната охранителна дейност и лица – лицензирани превозвачи по Закона за автомобилните превози, извършващи обществен превоз на пътници и товари на територията на Република България и Общността.

Мярката има превантивен характер и цели промяна на поведението на наблюдаваните лица в посока плащане на задълженията в срок. За лицата, които системно не изпълняват задълженията си, се уведомяват съответните лицензиращи органи с оглед предприемане на действия по отнемане на предоставените им лицензи.

Мерки по отношение на земеделските производители

През 2023 г., на база на Инструкцията за взаимодействие и обмен на информация между НАП и ДФЗ, в НАП са постъпили 19 списъка с лица – земеделски производители, одобрени за получаване на парични помощи от ДФЗ по различни схеми и програми за подпомагане за 2023 г., в т.ч. – над 25 хил. лица, с просрочени публични задължения. Същите са били предмет на приоритетни действия от страна на публичните изпълнители

в НАП, като при липса на доброволно плащане на дълга са запорирани банковите им сметки, по които са изплащани сумите от ДФЗ.

Насочване на изпълнението към вземания на длъжници (изпълнители по договори) от трети лица - разпоредители с бюджет

През 2023 г. по реда на РМС № 592/2018 г. в информационната система, обезпечаваща процеса, са регистрирани 592 902 броя (с 0,16 % повече от 2022 г.) уведомления за предстоящи плащания, като 33 078 бр. от тях са насочени за предприемане на действия от публичен изпълнител в компетентната ТД на НАП. Във връзка с постъпилите уведомления са събрани суми в размер на 253,2 млн. лева.

Мярката е доказала ефективността си, като в резултат от прилагането ѝ реално постъпилите суми от въвеждането ѝ в края на 2014 г. до края на 2023 г. са в размер на 2 245 млн. лева.

С Държавен вестник, бр. 66 от 01.08.2023 г. са приети изменения и допълнения в ДОПК, част от които са свързани с приемането на нова глава двадесет и първа "а" от кодекса, разпоредбите на която влизат в сила от 03.05.2024 г. Въведен е режим за уведомяване на приходните агенции за предстоящи плащания от бюджета към физически и юридически лица по сключени договори и предявени изпълнителни листове. Този режим е законово развитие на режима, регламентиран чрез РМС № 592/2018 г. за условията и реда за разплащанията на разпоредители с бюджет по договори, като същевременно е разширен кръга от задължените лица и е променен прага за уведомяване. Целта на уведомяването е да не се допуска разходване на публични средства в полза на лица, когато същите имат непогасени задължения към фиска.

С оглед преустановяване избягването на плащания към бюджета по предложение на НАП са приети и изменения и в чл. 264 и чл. 265 от ДОПК, в сила от 03.05.2024 г., които предвиждат нотариусите и съдиите по вписванията да извършват проверка по електронен път в НАП за установяване наличието или липсата на подлежащи на принудително изпълнение публични задължения на прехвърлителя/учредителя на вещни права, съответно на ипотекарния длъжник или залогодателя. Към момента липсата на публични задължения се удостоверява с нарочна декларация от горепосочените лица.

Мотивите за направените промени са свързани с констатирани случаи на прехвърляне и учредяване на вещни права върху недвижими имоти и прехвърляне на собствеността върху МПС, в които длъжникът умишлено не декларира задълженията си при изповядване на сделката, с цел получените средства от продажбата да не бъдат преведени за погасяване на задълженията му към бюджета.

Електронна комуникация с длъжници, публични взискатели и заинтересовани страни

Чрез функционалностите на ИС „Събиране“, даващи възможност за издаване и съхраняване на електронни документи, подписани с квалифициран електронен подпис, както и за автоматизираното им връчване по електронен път чрез информационна система „Връчване“, през 2023 г. са връчени 762 684 бр. документи за целите на принудителното събиране на просрочени публични задължения – с 108 760 бр. (16,6 %) повече спрямо 2022 г.;

През 2023 г. са внедрени нови и са надградени съществуващи функционалности в информационна система „Събиране“, с което се създаде интеграция със системата на Централния регистър за особените залози към Агенция по вписванията. Чрез интеграцията издаваните електронни документи, касаещи наложени запори по реда на ДОПК, автоматизирано се изпращат и съответно се зареждат данни в регистъра за разглеждане от длъжностните лица по вписванията, а към НАП се подава информация за вписванията. С това действията по вписване в ЦРОЗ на запор, подновяване на вписване

и заличаване на вписан запор са оптимизирани и електронизирани. За изминалата година електронно подадените документи от НАП чрез автоматизирания обмен са 32 708 бр.

3.8. Държавни вземания

3.8.1. Търговска несъстоятелност

Събраните публични вземания от търговци в открити производства по несъстоятелност през 2023 г. са в размер на 11 592 415 лева. Те са формирани от разпределение на суми в производството по несъстоятелност, в резултат от осребряване на имущества на несъстоятелни търговци – 10 444 613 лв., и от доброволни плащания от трети лица – 1 147 801 лв. Събраните суми през 2023 г. са с 57,55 % по-малко от събраните през 2022 г., с 28,92 % по-малко от събраните през 2021 г. и със 189,81 % повече от планираните за събиране приходи (4 000 000 лв.)

Таблица № 22: Дял на събраните суми в производствата по несъстоятелност

	2021 г.	2022 г.	2023 г.
От осребряване	99,02 %	96,54 %	90,10 %
От оздравителни планове	0 %	0%	0 %
Доброволно от трети лица	0,98 %	3,46 %	9,90 %

През 2023 г. е осъществен контрол върху изготвени от синдиците на търговци в открито производство по несъстоятелност 964 акта, от които 641 списъка на приети, респ. неприети вземания, и 323 сметки за разпределение. Предприети съответните процесуални действия, чрез изготвянето на 194 възражения, от които 141 с правно основание чл. 690 от ТЗ и 53 възражения с правно основание чл. 728 от ТЗ.

Таблица № 23: Процесуално представителство на държавата в производствата по несъстоятелност – основни резултати:

Показател	2021	2022 г.	2023
Брой на откритите/възобновените производствата по несъстоятелност	300	301	228
Спрени производства по несъстоятелност, за които се извършва анализ за наличие на основания за възобновяване (бр.)	731	723	626
Брой действащи производства по несъстоятелност към 31 декември на съответната година	905	803	768
Изготвени молби за предявяване на публични вземания (бр.)	496	410	329
Размер на предявените публични вземания в хил. лв.	464 360	606 632	122 586
Обработени от НАП актове на съдилищата по несъстоятелността и синдиците в производството по несъстоятелност, обявени в търговския регистър и регистъра на лицата с нестопанска цел (бр.)	6571	5 865	5588
Обработените призовки и съобщения на съдилищата по несъстоятелността (бр.)	1 177	1061	915
Изготвени и депозирани в срок възражения и жалби пред съдилищата по несъстоятелност (бр.)	396	363	363
Искови молби за откриване на производство по несъстоятелност (бр.)	17	5	4
Среден размер на публични вземания, за които е депозирана молба за откриване на производства по несъстоятелност (хил. лв.)	5 345	203	4 144
Искови молби по чл. 647 и чл. 694 от ТЗ	80	64	53
Събрани публични вземания в производствата по несъстоятелност (хил. лв.)	16 308	27 307	11 592

3.8.2. Частни държавни вземания (ЧДВ)

През 2023 г. събраните суми от ЧДВ са в размер на 5 646 994 лв., от които 92 250 лв. са платени с компенсаторни инструменти. В абсолютна стойност реализираните постъпления са с 2 646 994 лв. повече или 188.23 % от планираните за събиране 3 000 000 лв. За сравнение, приходите от ЧДВ за 2022 г. са в размер на 6 893 551 лв., а за 2021г. са 6 988 055 лева.

Постъпленията преимуществено са резултат от воденето на съдебни и/или изпълнителни производства, чиято продължителност и краен резултат трудно може да бъде прогнозирана, което затруднява и планирането.

Таблица № 24: Приходи от частни държавни вземания по видове, 2021-2023 г.

Видове вземания в лева	2021 г.	2022 г.	2023 г.
ДФРР, ДФЕР, АДГ и ВФП	40 154	80 088	1 630 012
ФАР и други европейски програми	1 021 039	760 604	37 149
Закон за уреждане на необслужваните кредити	1 353 534	2 977 255	1 683 165
ДФЗ и САПАРД	3 541 765	1 837 874	1 033 365
§ 46 от преходните и заключителните разпоредби на ЗИД на Закон за банките (отм., бр. 59 от 2006 г.)	1 035	1 160	1 005
Студентско кредитиране	335 577	467 672	563 757
НБПП	680 052	745 756	684 699
Други приходи	14 890	23 143	13 842

През 2023 г. са администрирани вземания по чл. 3, ал. 7, т. 6 от ЗНАП срещу 443 длъжници (по програми САПАРД, ФАР, ОП „Развитие на човешките ресурси”, ОП „Административен капацитет”, ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика”, ОП „Околна среда”, ОП „Регионално развитие” и др.), като преписките по 63 от тях са приключени през годината. Събирането на средствата, подлежащи на възстановяване по европейски програми, продължава да е приоритет в работата по обезпечаване и събиране на частни държавни вземания. През 2023 г. са постъпили 491 115 лв. във връзка с предадени през предходни години преписки, а през 2022 г. са събрани 951 020 лева.

Съществен проблем за осъществяване на дейността по обезпечаване и събиране на ЧДВ продължава да бъде необходимостта от предварително извършване на разходи за държавни такси във връзка с предприемането на действия по принудително изпълнение. Към извършването на разходи в производствата се пристъпва след изчерпването на всички други възможности и след прецизно анализиране на всеки един казус, но въпреки това, с оглед необходимостта от предприемане на действия, през 2023 г. от НАП са платени 726 526 лева. Съответно се предприемат всички необходими действия и за възстановяване на тези разходи, като през 2023 г. събраната сума за направени разноски и присъдени юрисконсултски възнаграждения е 636 348 лева.

Дейности за по-ефективно събиране на частни държавни вземания

През 2023 г. на НАП са предадени за събиране 9 881 изпълнителни листа, издадени в полза на НБПП, 14 преписки за вземания по чл. 3, ал. 7, т. 5 и 6 от ЗНАП и 107 преписки по Закона за кредитиране на студенти и докторанти (ЗКСД). Въведени са 24 841 изпълнителни листа за длъжници на НБПП и 100% от преписките за останалите видове вземания.

С оглед предприемане на действия по установяване и събиране на ЧДВ, през 2023г. са изготвени 10 923 молби за образуване/присъединяване по изпълнителни дела, като броят е намален спрямо 2022 г. (16 143) във връзка с постигнато оптимизиране на дейността по отношение на случаите, в които срещу лицата има издаден повече от един

изпълнителен титул през различни периоди.. През 2023 г. са издадени 7 акта за установяване на ЧДВ.

За цялата година са получени 20 938 призовки и съобщения, свързани с производства относно ЧДВ, по които са предприети последващи действия. За сравнение, през 2022 г. са приети 29 344, а през 2021 г. – 30 395 призовки и съобщения.

От предадените за събиране през 2023 г. преписки е извършвано проучване на имущественото състояние на всички лица, за които през периода са изготвени молби за образуване/присъединяване по изпълнителни дела за вземания на НБПП, както и по отношение на 99,17 % от получените през 2023 г. преписки за останалите видове администрирани вземания, за които е било необходимо.

3.8.3. Продажба на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата вещи

Приходите от реализация на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата вещи са в размер на 3 973 114 лева, което представлява 76,40 % от прогнозната целева стойност на приходите от 5 200 000 лева за 2023 г.

Отделно, през годината на бюджетни организации са предоставени имущества на обща стойност над 107 547 лева, за което са изготвени 68 проекта на заповеди за предоставяне на имущества. Съществена част от получените преписки за конфискувани, отнети и изоставени движими вещи касаят културни ценности, като 3 416 от тях на стойност над 78 050 лева са предоставени на музеи. На бюджетни организации са предоставени също 77 броя конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата МПС, като 47 от тях са на стойност 494 254 лева.

Таблица № 25: Приходи от продажби на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата вещи в лева, в т.ч. според източника

Източник на вещи	2021 г.	2022 г.	2023 г.
Съд и прокуратура	3 400 609	4 111 668	3 720 594
НАП	192	2 405	3 067
Други източници	16 393	284 798	249 453
Общо	3 417 194	4 398 871	3 973 114

През 2023 г. основната част от приходите е формирана от вещи, които са приети от НАП по актове на органи на съдебната власт (съд и прокуратура).

Таблица № 26: Постъпили и приключени преписки за конфискувано, отнето или изоставено в полза на държавата имущество

Преписки	Постъпили 2021 г.	Прикл. 2021 г.	Постъпили 2022 г.	Прикл. 2022 г.	Постъпили 2023 г.	Прикл. 2023 г.
МВР	637	1	2 106	471	1 662	421
Органи на съдебната власт	1 367	1 250	1 652	1 406	2 053	1 265
НАП	9	9	3	2	4	5
Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури	28	84	46	38	35	66
Други органи	5	21	9	61	2	23
Общо (брой)	2 046	1 365	3 816	1 978	3 756	1 780

Съставени са 602 приемо-предавателни протокола, 373 констативни протокола и 205 протокола за отговорно пазене на конфискувано, отнето и изоставено в полза на държавата имущество.

Извършени продажби и приходи от тях

Продадени са 42 недвижими имота, 102 превозни средства, както и други вещи - благородни метали, дървесина, техника, електроника, машини, инструменти, оръжия, лодки и др. Издадени са общо 303 постановления за възлагане на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества. В зависимост от вида и състоянието на вещите, за всяка конкретна продажба се избира най-подходящия способ, като най-широко прилагани са търговете с тайно наддаване.

Таблица № 27: Извършени продажби според способа на продажба

Способ на продажба	2021			2022 г.			2023 г.		
	бр.	лв.	%	бр.	лв.	%	бр.	лв.	%
Търг с явно и тайно наддаване	216	2 677 058	81,05	196	2 801 693	66,67	252	2 652 926	66,94
Стокова борса	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Продажба на валута по чл.242, ал.4 от ДОПК и прием на бълг. лева	251	517 688	15,67	246	1 148 139	27,32	244	1 053 476	26,58
Продажба на съсобствени вещи по чл. 258 от ДОПК	17	108 263	3,28	16	252 810	6	18	256 920	6,48
Продажба чрез пряко договаряне	7	0	0	3	600	0,01	0	0	0
Общо	491	3 303 009	100 %	461	4 203 242	100 %	514	3 963 322	100

Извън посочените в таблицата приходи са постъпили още 9 792 лева от задържани депозити и др.

Бракуване и унищожаване на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества.

През 2023 г. са бракувани и унищожени отнети в полза на държавата фишове и квитанции. При унищожаването на вещите не са извършени разходи, както и не е генериран приход.

Предприети действия по преписки от КОНПИ, свързани с имущества, възложени за продажба от Министерския съвет на НАП

Националната агенция за приходите е извършила продажба на 38 недвижими имота (56 през 2022 г.) на стойност 1 761 564 лева (2 123 632 лева за 2022 г.), приети са парични средства в размер на 576 139 лева (179 059 лева през 2022 г.) и са получени суми от продажби на 14 превозни средства, благородни метали и други вещи в размер на 80 458 лева (17 644 лева през 2022 г. от продажба на превозни средства). Общо приходите от реализираните имущества, възложени за продажба от Министерския съвет на НАП, възлизат на 2 418 161 лева спрямо 2 397 252 лева за 2022 г., като увеличението е с 0,87 %. За тези имущества са проведени 92 търга и 6 процедури за продажба на съсобствени вещи по реда на ДОПК. С решение на Министерския съвет са предоставени на бюджетни организации два леки автомобила.

Предприети действия по преписки за иззети от органите по приходите и изоставени в полза на държавата стоки

През 2023 г. са проведени 3 търга за продажба на иззети от органите по приходите и изоставени в полза на държавата стоки, в резултат на които са реализирани приходи за 3 067 лева, както и са бракувани и унищожени 1850 кг картофи.

Подобряване организацията на работа, повишаване ефикасността и ефективността на функция „Продажби“

През 2023 г. са извършени промени в Регистър „Продажби“, които са съобразени със спецификите на дейността на отдели „Държавни вземания“ към ТД на НАП.

Актуализирани са 2 процедури за осъществяване на дейностите по приемане, управление, съхранение и продажба на конфискувани, отнети и изоставени в полза на държавата имущества.

3.9. Спогодби за избягване на двойното данъчно облагане

Към настоящия момент България има 70 спогодби за избягване на двойното данъчно облагане (СИДДО), които се прилагат по отношение на 71 юрисдикции (СИДДО със Съюзна република Югославия се прилага по отношение на Република Сърбия и Черна гора).

На 13.12.2023 г. влезе в сила Протоколът за изменение на Спогодбата за избягване на двойното данъчно облагане между Република България и Федерална република Германия, подписана на 25 януари 2010 г. в Берлин, като същият започва да се прилага по отношение на данъците в обхвата на СИДДО за периоди, започващи на или след 1 януари 2024 г.

През месец ноември 2023 г. в София се проведе вторият кръг от преговори за сключване на нова СИДДО между Република България и Република Малта. В резултат, бе постигнато съгласие относно всички текстове на Спогодбата и бе парафиран текстът на договорения общ проект.

Процедури за взаимно споразумение

През 2023 г. бяха стартирани 8 и приключени 6 процедури за взаимно споразумение с нашите чуждестранни партньори на основание СИДДО, Арбитражната конвенция на ЕС и Директива (ЕС) 2017/1852 относно механизмите за разрешаване на данъчни спорове в Европейския съюз. По отношение на висящите процедури за взаимно споразумение, с оглед постигане на двустранно разрешаване на спорните данъчни въпроси, бяха изготвени редица български позиции.

Бе взето участие в работна група, състояща се от експерти от държави - членки на ЕС, която работи по финализирането на изготвения проект на правен инструмент, предвиждащ създаване на постоянна алтернативна комисия за разрешаване на данъчни спорове, както и по разработването и финализирането на процедурен правилник за прилагането на правния инструмент.

Обмен на информация

Продължава осъществяването на ефективен обмен на информация с нашите чуждестранни партньори на основание сключените СИДДО, Директива 2011/16 ЕС и Многостранната конвенция за взаимно административно сътрудничество, с оглед осигуряване на необходимите данни за контрола върху спазването на данъчното законодателство и борбата срещу укриването на данъци.

През 2023 г. беше извършен автоматичния обмен на информация по линия на Директива 2011/16/ЕС с държавите-членки на ЕС. Данните за автоматичния обмен на информация за финансови сметки (CRS) и отчети по държави (CbCR) за предходната година бяха подготвени и успешно изпратени на нашите чуждестранни партньори. Информацията за трансграничните данъчни схеми по смисъла на Директива 2018/822/ЕС, подадена от задължените лица в България, също бе обработвана и зареждана в Централния регистър за трансграничните данъчни схеми, поддържан от ЕК, текущо през годината.

През 2023 г. беше разработена, тествана и приета нова електронна услуга на НАП за приемане на данни от оператори на цифрови платформи по отношение на продавачи, които използват платформите и осъществяват относими дейности чрез тях. Относимите дейности обхващат отдаване под наем на недвижимо имущество, лични услуги,

продажба на стоки и отдаване под наем на всякакъв вид превозни средства. Информация ще бъде получавана както за чуждестранни лица за целите на международния обмен на информация, така и за български местни лица за целите на данъчния контрол и правилното определяне на данъчните задължения на лицата.

През 2023 г. бяха допълнени декларациите по чл. 201 от ЗКПО и чл. 55 от ЗДДФЛ, за да се събира информация за целите на задължителния автоматичен обмен на информация на авторски и лицензионни възнаграждения с държавите членки на ЕС, който ще стартира през 2024 г

Трансферно ценообразуване

Регулярно е оказвана методологична помощ и съдействие на органите по приходите във връзка с организирането и провеждането на контролни действия за третиране на риска „Трансфер на печалби/доходи от местни юридически лица към лица в чужбина, които са част от мултинационална група предприятия“ по Програма за спазване на законодателството и намаляване на нивата на риска за 2022 г. – 2023 г.

Извършени партньорски проверки на България

През 2023 г. бяха извършени ежегодните проверки по Действия 6 („Предотвратяване на предоставянето на облекчения по спогодбите в неподходящи случаи“) и 13 („Документация за трансферни цени и отчети по държави“) от Проекта BEPS на ОИСР. Целта на проверките е да установят съответствието на българските спогодби, законодателство и практики с минималния стандарт по Проекта BEPS.

През 2023 г. успешно завърши проверката за поверителност и защита на информацията (Confidentiality and Data Safeguards) от страна на Глобалния форум за прозрачност и обмен на информация за данъчни цели на ОИСР (Глобалния форум). Целта на тази проверка бе да се направи задълбочен преглед на мерките за поверителност и защита на данните, които прилага българската приходна администрация. С успешното завършване на проверката Република България отново стана реципрочна юрисдикция и започна да получава данни по линия на автоматичния обмен на информация за финансови сметки (CRS) и отчети по държави (CbCR) от своите международни партньори.

През 2023 г. бе проведена и почти завърши партньорската проверка на Република България по отношение на прилагането на международния стандарт за обмен на информация при поискване. Със Заповед № Р-181/23.08.2022 г. на министър-председателя на Република България бе сформирана междуинституционална работна група с водеща роля на дирекция СИДДО, която да работи по всички въпроси на партньорската проверка. През цялата година дирекцията бе ангажирана с попълване на въпросници, провеждане на срещи на място и онлайн срещи, даване на коментари и бележки, както и предоставяне на статистически данни. Заседанието на Работната група за партньорски проверки към Глобалния форум се проведе през февруари 2024 г., като на него бе обсъден и приет докладът на Република България. Целта е България да запази рейтинга, който има до този момент („Largely compliant“/“В голяма степен отговарящ на изискванията“).

Задачи от международен характер

През 2023 г. представители на дирекция СИДДО взеха участие в заседания на Глобалния форум, Форума по въпросите на процедурата за взаимно споразумение, работните групи по въпросите на данъчните спогодби и трансферното ценообразуване към ОИСР, както и на различни работни групи на ЕК и Съвета на ЕС.

Дирекция СИДДО имаше водещо участие при изготвянето на самооценките и предоставянето на информация в областта на данъчните спогодби, административното сътрудничество, трансферното ценообразуване и процедурите по взаимно споразумение,

които България трябва да представи пред ОИСР във връзка с прегледа и оценката на законодателството и административна практика на страната. Задължението за изпълнение на описаните дейности е свързано с приетото решение на 25 януари 2022 г. на Съвета на ОИСР за започване на разговори за присъединяване към Организацията с нашата страна, отбелязано от правителството като приоритет на външната политика на България.

През 2023 г. България успешно премина два технически прегледа в процеса на присъединяване към ОИСР - по отношение на процедурите за взаимно споразумение (Форум в областта на процедурите за взаимно споразумение) и обмена на информация (Работна група 10 към Фискалния комитет на ОИСР). Предмет на проверките бяха законодателството, политиката и практиката на България по отношение на двете теми и съответствието им с правните инструменти на ОИСР, минималните стандарти по Проекта BEPS и добрите практики на Организацията.

Таблица № 28: Изготвени през 2022 г. отговори, становища и обработени документи във връзка със СИДДО и други инструменти за обмен на информация

Вид документ	Количество (бр.)		
	2021	2022	2023
Отговори по запитвания до дирекция СИДДО, становища по постъпили искания от ТД на НАП съгласно чл. 137 и сл. от ДОПК	241	238	304
Обмени на информация с чужди данъчни администрации въз основа на СИДДО, Директива 2011/16/ЕС и Многостранната конвенция за взаимно административно сътрудничество, инициирани през 2020 г., от които:			
• Входящи обмени на информация	199	208	182
• Изходящи обмени на информация	69	48	62
• Спонтанни и автоматични обмени (вкл. такива с информация за повече от 100 лица)*	32	29	24
Искания за връчване на документи от и в други държави	24	7	17
Други /в това число писма до банки и искания до съда за разкриване на банкова тайна; кореспонденция с ТД на НАП и дирекция ИСЕУ във връзка с предоставяне на данни, постъпили по линия на автоматичния обмен на информация; запитвания от ЧД по линия на ЙОТА/	1257	1059	1737
ОБЩО:	1822	1589	**2326**

3.10. Допълнително задължително пенсионно осигуряване

Кодексът за социално осигуряване (КСО) определя обхвата на подлежащите на осигуряване лица в универсални и професионални пенсионни фондове. Съгласно действащото през 2023 г. законодателство, в случаите, в които лицата не упражнят правото си на избор, те подлежат на служебно разпределение между регистрираните пенсионни фондове. Осигурените лица имат възможност да променят осигуряването си от УПФ и от ППФ във фонд „Пенсии“. НАП води електронен регистър на осигурените лица по професионален и универсален пенсионен фонд, на направилите избор по чл. 4б и чл. 4в от КСО лица, както и на възобновилите участието си в УПФ лица.

През 2023 г. са обработени 344 994 заявления за участие и промяна на участието в УПФ и 26 778 заявления за участие и промяна на участието в ППФ, подадени в НАП от пенсионните дружества. Приети са 9 500 заявления за лица, направили избор по чл. 4б от КСО, 1 488 заявления за лица, направили избор по чл. 4в от КСО. Приети и обработени са 976 записа за лица, които са възобновили участието си в УПФ. Съгласно Инструкция за реда и начина за служебно разпределение на лицата, неизбрали фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, през 2023 г. са извършени 4 служебни разпределения на общо 100 735 лица, от тях 10 324 в ППФ и 90 411 лица в УПФ.

Таблица № 29: Проведени служебни разпределения за ДЗПО, 2023 г.

Пенсионно осигурителни дружества	Разпределени лица в ППФ /бр./	Разпределени лица в УПФ /бр./	Разпределени лица-общо /бр./
ПОК „Доверие” АД	1 340	12 976	14316
ПОК „Съгласие” АД	1 532	7899	9431
ПОД "Бъдеще ” АД	782	6794	7576
ПОК „ДСК-Родина” АД	453	8616	9069
ПОД „Алианц - България” АД	856	12 098	12954
„ПОК ОББ” ЕАД	576	9891	10467
ПОАД „ЦКБ-Сила”	1 629	11292	12921
Пенсионно осигурителен институт АД	848	7664	8512
ПОД “Топлина”	1 096	7189	8285
ПОД „ДАЛЛБОГГ:ЖИВОТ И ЗДРАВЕ“ ЕАД	1212	5992	7204
ОБЩО	**10 324**	**90 411**	**100 735**

През 2023 г. са постъпили приходи за ДЗПО в размер на 2 547 000 139 лв., а преведените по сметките на пенсионните фондове и НОИ средства от осигурителни вноски са 2 537 514 764 лв. (99 % от постъпилите средства). Преведените суми към ППФ и НОИ са в размер на 180 164 730 лева. Съгласно разпоредбата на чл. 157, ал. 7 от КСО, НАП превежда постъпилите за ППФ вноски за лицата, получаващи пенсия за осигурителен стаж и възраст и работещи при условията на първа и втора категория труд, във фонд “Пенсии” на ДОО. За тези лица са преведени средства в размер на 12 532 739 лева. През 2023 г. в НОИ са преведени 1 965 894 лв. за лица, направили избор по чл. 4 в от КСО. Преведените суми към УПФ и НОИ (за лица, направили избор по чл. 4б от КСО) са в размер на 2 357 350 034 лв.

Таблица № 30: Преведени суми към УПФ

Наименование на УПФ	2023 г. /лв./
УПФ "Доверие"	582 428 721
УПФ "Съгласие"	193 686 119
УПФ "ДСК - Родина"	477 599 918
ЗУПФ "Алианц - България"	422 015 935
„УПФ ОББ ”	243 671 523
УПФ "ЦКБ - Сила"	185 688 110
УПФ "Бъдеще"	78 322 444
УПФ "Топлина"	41 654 583
УПФ "ПОИ"	32 469 007
НОИ чл. 4б от КСО	91 511 351
ПОД „ДАЛЛБОГГ:ЖИВОТ И ЗДРАВЕ“ ЕАД	8 302 323
ОБЩО	**2 357 350 034**

Таблица № 31: Преведени суми към ППФ и НОИ

Наименование на ППФ	2023 г. /лв./
ППФ "Доверие"	39 443 430
ППФ "Съгласие"	21 872 426
ППФ "ДСК - Родина"	30 003 922
ЗППФ "Алианц - България"	24 607 200
"ППФ ОББ "	10 674 952
ППФ "ЦКБ - Сила"	15 455 538
ППФ "Бъдеще"	6 103 009
ППФ "Топлина"	10 894 074
ППФ "ПОИ"	4 099 449
НОИ чл. 157, ал. 7 от КСО	12 532 739
НОИ чл. 4в от КСО	1 965 894
ПОД „ДАЛЛБОГГ:ЖИВОТ И ЗДРАВЕ“ ЕАД	2 512 097
ОБЩО	**180 164 730**

През 2023 г. НАП администрира сметката за чужди средства, в която са постъпили 1 322 052 лв. за лица, направили избор по чл. 4 б от КСО, за периоди преди направения избор и сума в размер на 101 301 184 лв., които са постъпили от ПОД. От сметката за чужди средства са преведени 5 471 430 лв. в ПОД за лица, които са възобновили участието си в УПФ. В абсолютна сума през 2023 г. са генерирани и преведени към пенсионните фондове и НОИ с 446 903 813 лева повече от 2022 година. Размерът на възстановените суми към ПОД е 25 435 лв., от тях за УПФ – 18 960 лв. и за ППФ – 6 475 лв. Не е разпределена лихва към пенсионните фондовете от вложените на депозит средства през 2022 г., тъй като съгласно писмо на БНБ и т.24 от ДДС-1/28.01.2016 г. за тези депозити се прилага нулев лихвен процент.

3.11. Функциониране на система Интрастат

Национална агенция за приходите продължи усилията си за повишаване качеството на данните, декларирани от Интрастат операторите. Подобриха се оперативните дейности, оптимизираха се методите за контрол на достоверността и качеството на декларираните данни. По отношение изпълнението на задълженията на Интрастат операторите са повишени контролът и отчетността. Изготвят се сравнителни тримесечни и годишни анализи по основните браншове рискови групи стоки.

Продължава работата по усъвършенстване и развитие на информационна система Интрастат в съответствие с промените в европейското законодателство, в т.ч. надграждане на системата, вкл. справочна част и аналитичната дейност.

В съответствие с новите европейски регламенти, регулиращи прилагането на система Интрастат и ЗИД на Закона за статистика на вътресъюзната търговия със стоки, обн. ДВ/02.08.2022г., е изготвена и приета Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № Н-4 от 2007 г. за прилагане на система Интрастат, обнародвана в ДВ на 02.05.2023 г.

Наблюдава се намаление с 10% на общия брой на задължените лица, в сравнение с 2022 г., което се дължи на по - високите прагове за деклариране по система Интрастат за 2023 г. Броят на регистрираните Интрастат оператори през 2023 г. достигна над 11 хил. лица. В областта на дейността по събиране на данни за вътресъюзната търговия със стоки през годината бяха приети и валидирани над 124 хил. декларации.

В сравнение с 2022 г., през 2023 г. се отчита намаление на обема в стойност на вътресъюзната търговия със стоки с 2% за вътресъюзен внос и 12% за вътресъюзен износ.

По отношение на проверените лица по ЗСВТС през 2023 г. се наблюдава намаление с 11 броя спрямо 2022 г или с 12%, което се дължи на повишен контрол и подобряване качеството на декларираните данни, както и на навременното деклариране от Интрастат операторите.

Таблица № 32: Основни показатели, свързани с прилагането на система Интрастат

Показатели за периода януари-декември 2023 г.	Изменение 2023/2022	2023 г.	2022 г.	2021 г.
Интрастат оператори към края на годината (бр.)	-10 %	11 588	12 866	14 506
За Вътресъюзен внос	-9 %	7 481	8 241	7 947
За Вътресъюзен износ	-11 %	4 107	4 625	6 559
Подадени Интрастат декларации (хил. бр.)	-6 %	124,0	132,6	164,7
За Вътресъюзен внос	-5 %	79,3	83,8	89,9
За Вътресъюзен износ	-8 %	44,7	48,8	74,8
Декларирани търговски сделки (млн. бр.)	-3 %	9,1	9,4	11,2
За Вътресъюзен внос	-6 %	6,0	6,4	8,5
За Вътресъюзен износ	3 %	3,1	3,0	2,7
Обеми ВОТС – Вътресъюзен внос + Вътресъюзен износ (млн. лв.)	-7 %	107 119,70	114 978,60	84 673,40
За Вътресъюзен внос	-2 %	53 706,40	54 591,10	41 276,70
За Вътресъюзен износ	-12 %	53 413,30	60 378,50	43 396,70
Фирми за проверка	-12 %	83	94	85
Проверени фирми с разминавания над 1 млн. лв. (бр.)	16 %	2 238	1 929	1 569
Проверени фирми – декларирали нулеви декларации по Интрастат, а по ЗДДС декларирали стойност над 50 хил. лв. (бр.)	-7 %	359	384	347

3.12. Данъчно-осигурителна методология и практика

Основна цел на НАП е да осигурява правилното, единно и унифицирано прилагане на материалното и процесуално данъчно и осигурително законодателство, както и на законодателството в областта на хазарта, съблюдавайки принципите за обективност, законосъобразност, добросъвестност и професионализъм.

За целите на единното прилагане, както от страна на служителите на НАП, така и от страна на клиентите на администрацията, през 2023 г.:

- изготвени са 1387 становища по прилагане на данъчното, осигурителното и законодателството в областта на хазарта по възникнали казуси, в т.ч. по приложимото законодателство на ДЧ на ЕС, както и 1087 писма за обмен на информация във връзка с Регламент (ЕО) №883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29.04.2004 г. за координация на системите за социална сигурност.
- извършен е анализ на административната и съдебна практика за 2022 г. по утвърдени теми на административните и съдебни актове. Целта на анализа е уеднаквяване и популяризиране на практиката;
- актуализирани са съобразно приложимата през 2023 г. нормативна уредба и са публикувани в Интранет и Интернет страниците на НАП следните наръчници: Наръчник по ДДС; Наръчник по ЗКПО; Наръчник по ЗДДФЛ; Наръчник по задължително социално и здравно осигуряване и гарантирани вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя; Наръчник по Закона за хазарта;
- изготвени са проекти на образци на декларации и други формуляри по данъчното, осигурителното и законодателството в областта на хазарта.
- изготвени са и са актуализирани информационни материали, публикувани на страницата на агенцията относно прилагането на данъчното, осигурителното и законодателството в областта на хазарта;
- оказана е методологична подкрепа за привеждане на програмните продукти на НАП в съответствие с данъчното и осигурително законодателство, както и на законодателството в областта на хазарта, в т.ч. внедряване на електронна услуга за

получаване на информация относно начина на отразяване на издаден от доставчик – регистрирано по ЗДДС лице документ в дневника за покупки на получателя;

- оказана е методологична подкрепа на служителите на НАП с оглед правилното осъществяване на лицензионната и контролна дейност по ЗХ, в т.ч. разработването на вътрешни правила и процедури, образци на документи и др. и юридическа методологична помощ чрез осъществяване на процесуалното представителство по административни и търговски дела със специфичен предмет във връзка с правни спорове между организатори и регулатора при прилагането на ЗХ, както и съгласуване на административнонаказателни актове, издадени по реда на ЗАНН, за нарушения по ЗХ;
- изготвени са предложения за промени на законови и подзаконови нормативни актове относно данъчното, осигурителното и законодателството в областта на хазарта, изразени са становища по проекти на нормативни актове, изготвени от други институции;
- изготвени са становища, позиции и отговори на въпросници в изпълнение на ангажиментите на Република България като държава членка на Европейския съюз;
- попълнени въпросници и са дадени отговори на запитвания, постъпили от националния служител за връзка в България на Европейския орган по труда;
- изготвени са становища по дела, образувани в Съда на Европейския съюз;
- изготвени са материали за обучение и са проведени обучения, вкл. за въвеждащо обучение и за обучения на обучаващи във връзка с промените в областта на данъчното, осигурителното и законодателството в областта на хазарта. Проведени са обучения и във връзка с координация на системите за социална сигурност;
- изготвени са тестове за прилагане на материалното и процесуално данъчно и осигурително законодателство, както и законодателството в областта на хазарта за целите на предстоящи конкурси и конкурентни подбори в структурите на НАП;
- участие в национални междуведомствени и международни работни групи и принос са осъществени и по отношение на:
  - заседания на работна група при Министерството на електронното управление със задача подготовка на предложение за модел на реализация на електронни трудови книжки/електронно трудово и осигурително досие на работника или служителя, вкл. анализ на необходимите промени на нормативната база за въвеждането им;
  - междуведомствена работна група, създадена със заповед на МФ, за изготвяне на анализ и предложение за определяне на национални компетентни органи по предложението за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно пазарите на криптоактиви и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937;
  - междуведомствена работна група, създадена със заповед на МФ за изготвяне на проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредбата по чл. 9а, ал. 8 от Закона за мерките срещу изпирането на пари;
  - работна среща в МТСП във връзка с извършване на технически преглед от Комитета по заетост, труд и социални въпроси на ОИСР.
  - работна среща между представители на Националния осигурителен институт и Националната агенция за приходите във връзка със съвместната дейност на двете институции по прилагане на осигурителното законодателство;
  - работни срещи по EESSI;
  - междуведомствена работна група във връзка с изпълнението на проект „Единна входна точка“ за подаване на годишни финансови отчети и статистика в машинно четим формат и интеграция с НАП, НСИ, Агенция по вписвания – Търговски регистър“;
  - междуведомствена работна група във връзка с определянето на енергийна бедност и уязвими клиенти;

- работни срещи с Българския институт по метрология, както и с организатори на хазартни игри с цел разясняване на законодателството в областта на хазарта и свързаните с него дейности;
- работни срещи на Европейските регулатори на хазарта с цел промени в националните регламенти във връзка с мерките за отговорен хазарт, в т.ч. обсъждането на предложения от Европейската асоциация по хазарт и залагания проект на европейски технологичен стандарт за маркерите за идентифициране на потенциални уязвими лица, изложени на риск от зависимост от хазарта;
- работна група във връзка за изготвяне на правила за осъществяване на контрол, в рамките на компетентностите на НАП, върху прилагането на следните актове: Постановление на Министерския съвет № 55/2020 г., Постановление на Министерския съвет № 151/2020 г., Решение на Министерския съвет № 429/2020 г., Постановление № 325 от 26 ноември 2020 г.;
- проект „Изграждане на национално решение за електронен обмен на социално-осигурителна информация EESSI" (EESSI2);
- тестване на RINA (Reference Implementation of a National Application) в приемателната среда;
- осъществяване на електронен обмен на информация в областта на социалната сигурност с държавите членки на ЕС, ЕИП, Конфедерация Швейцария и Обединеното кралство, чрез RINA;
- заседанията на Комисията за осигурителните отношения в Министерство на труда и социалната политика към НСТС;
- заседанията на работни групи към ЕК и Съвета на ЕС по различни теми и въпроси;
- заседания на работни групи и попълване на въпросници във връзка с присъединяването на Република България към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР/OECD), в т.ч.: участие в представяне на данъчната система на ДДС в България във връзка с процеса по присъединяване на България към ОИСР, попълване на въпросник на ОИСР за събиране на необходимата информация за изчисляване на индикаторите за регулиране на продуктовите пазари (PMR indicators) и др.; междуведомствена работна група за извършване на технически преглед на прилагането на Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки и свързаните с нея правни инструменти;
- участие в работна група във връзка с Националния план за въвеждане на еврото в Република България;
- работна група 2 „Свободно движение на хора", изготвяне на становища по проекти на нормативни актове, изпратени за съгласуване в рамките на работната група;
- работна група 13 „Социална политика и заетост", изготвяне на становища по проекти на нормативни актове, изпратени за съгласуване в рамките на работната група;

3.13. Административно сътрудничество в областта на ДДС и събиране на публични вземания

Резултати, свързани с административно сътрудничество и обмен на информация в областта на ДДС

През 2023 г. НАП продължи да изпълнява ангажиментите си по административното сътрудничество в областта на ДДС и да утвърждава позицията си на надеждна партньорска администрация по качество на обменяната информация и изпълнение на регламентираните срокове. Въз основа на предварителните данни (срокът за представянето им на ЕК е края ва м. април, НАП отново ще бъде сред първите шест приходни администрации на държавите членки на ЕС по наблюдавания от ЕК показател

за спазване на установения с Регламент (ЕС) 904/2010 срок за представяне на отговор на молба за информация.

Таблица № 33: Изходящ обмен на информация

	Запитвания от общ характер	Запитвания за борба с измамите	Спонтанна информация	Молби за уведомяване/ други	Общо /брой/
2021 г.	321	636	66	11	1034
2022 г.	244	507	100	15	866
2023 г.	335	505	68	33	941

Таблица № 34: Входящ обмен на информация

	Запитвания от общ характер	Запитвания за борба с измамите	Спонтанна информация/	Молби за уведомяване/ други	Общо /брой/
2021 г.	535	521	106	33	1195
2022 г.	501	389	77	45	1012
2023 г.	519	489	86	34	1128

С получените и изпратени 1974 бр. отговори (913 бр. от ДЧ на ЕС и 1061 бр. към ДЧ на ЕС) е обменена значителна по обем на информация, с която са осигурени доказателства и данни за контролната дейност и противодействие на измамите с ДДС. Обменът с Великобритания за 2023г., на основание действащите различни правни актове, е реализиран чрез 17 бр. изходящи/входящи молби за информация и общо 23 бр. отговори по тях.

Фокусът през 2023 г. продължи да бъде насочен към мониторинга и подобряване на качеството и ефективността на обменяната информация, организацията на работата във връзка с прилагане на новите режими в областта на ДДС и разширените възможности за обмен на информация.

Изготвянето и предоставянето на ЕК на отчетните данни на НАП съгласно Регламент (ЕС) 79/2012 за осъщественото административно сътрудничество през предходния отчетен период бяха извършени в регламентирания срок.

Информационна система VIES (за обмен на информация по ДДС при сделки в ЕС)

НАП изпълни ангажимента си към ДЧ на ЕС и Северна Ирландия за ежемесечно изпращане чрез системата VIES на основни и корекционни данни за извършени доставки от български търговци (ВОД, тристранни операции и услуги) и операции по режим складиране на стоки до поискване от клиента (COS), декларирани в подадените от тях VIES-декларации.

Реципрочно получаваната информация от системите VIES на ДЧ на ЕС се използва активно в контролната функция на НАП и е основен източник на данни за идентифициране на несъответствия между декларираните данни от чуждестранните доставчици и установените в страната получатели, и съответно подготовка и реализиране на административното сътрудничество за ДДС.

Успешно са преминати сертификационни тестове с ЕК във връзка с интегрирането на ИС VIES с Централната електронна система с информация за плащанията (CESOP) на Комисията. Системата е подготвена за реален обмен на данни с CESOP.

В рамките на оперативното поддържане на ИС VIES е осигурена наличност на системата и производителност на услугите над минималните задължителни за ДЧ нива съгласно Споразумението за нивото на услугите.

Координиране на дейността по поддържане и развитие на ИС VAT Refund

Във връзка с прилагане на процедурите на специалния режим за възстановяване на ДДС, оперативното функциониране на ИС VAT Refund и използването на системата от клиентите на НАП са изготвени отговори по запитвания на задължени лица,

осъществена е необходимата комуникация с техническия център на ЕК за разрешаване на възникнали проблеми. Реализирани са оптимизации на функционирането на отделни модули на системата. Изпълнени са дейностите по заявка към системния интегратор за извършване на анализ на текущото състояние на системата и изготвяне на функционални и технически спецификации за технологичното й обновяване и надграждане.

В регламентирания срок са изготвени и предоставени на ЕК в изискуемия структуриран формат годишните статистически данни за възстановения от НАП ДДС по реда на Наредба Н-9/16.12.2009 г. на министъра на финансите.

Прилагане на Споразумението между НАП и Националната агенция за фискална администрация на Румъния за засилване на сътрудничеството в областта на ДДС

Обменът на информация с Румъния се осъществява съгласно договореното:

- Ежедневно - обмен на информация между ГДФК и администрацията на Румъния относно преминавания през ГКПП Никопол и Свищов, както и информация от Румъния относно транзит към България на мляко и месо;
- Ежеседмично - обмен на информация относно оформения митнически режим 42 на територията на България;
- Регулярно – обмен на оперативна информация между оперативни лица за контакт от ТД и ЦУ на НАП в хода на контролни производства. За 2023 г. от НАП към Румъния са изпратени 117 бр. оперативни въпроси, получените са 65 броя.

Осъществен е и ежегодният двустранен обмен на информация за български, съответно румънски физически лица, които участват в управлението, или са собственици на румънски/български дружества. Информацията подпомага НАП при анализа и определяне на рисковия профил при осъществяване на контрол. Проведени са ежегодните: среща на българските оперативни лица по двустранното Споразумение и среща на Комитета по мониторинг и оценка по изпълнение на Споразумението.

Автоматичен обмен на информация по ДДС съгласно Регламент (ЕС) № 79/2012 г.

През 2023 г. НАП продължи да изпълнява ангажиментите си за автоматичен обмен на информация съгласно Регламент (ЕС) 79/2012 по следните 3 подкатегории:

- Подкатегория „Нови превозни средства“ (чл.3, т.2 от Регламента) – получена е информация от ДЧ за придобити общо 128 наземни превозни средства от установени в страната лица;
- Подкатегория „Издадени идентификационни номера за целите на ДДС на данъчно задължени лица, установени в друга държава-членка“ (чл.3, т.1а от Регламента) - получена е информация от 17 държави членки за 150 нови ДДС регистрации и 38 дерегистрации;
- Подкатегория „Възстановен ДДС на данъчно задължени лица, които не са установени в държавата-членка по възстановяване съгласно Директива 2008/9/ЕО на Съвета“ (чл.3, т.1б от Регламента) – получени данни за 9906 възстановявания на ДДС на установени в страната лица.

Обработените данни са предоставени за анализ и използване в контролната функция на Агенцията.

В регламентираните срокове е осъществен изходящият обмен на същите подкатегории информация към съответните държави членки на ЕС:

- за ВОД на 14 броя нови автомобили към получатели физически лица, установени в държави членки на ЕС;
- за 152 регистрации и 37 дерегистрации на данъчно задължени по ДДС лица, установени в друга държава членка;
- за възстановения ДДС на задължени лица, установени в други държави членки на ЕС, по реда на Директива 2008/9/ЕО – структурирани данни за 4584 възстановявания на ДДС от НАП.

Други форми на административно сътрудничество и инициативи

През 2023 г. продължи осъществяването договорения на двустранна основа разширен обмен на структурирана информация за ВОП между НАП и администрациите на Гърция, Румъния, Унгария, Латвия и Литва. Входящите данни от този обмен се използват активно в контролната функция на НАП.

От страна на НАП са инициирани преговори за сключване на споразумение с приходната администрация на Полша за засилено сътрудничество в областта на ДДС. Изготвен е проект на споразумение, който е процес на разглеждане и допълване от двете страни.

Прилагане на "Дигиталния пакет" и специални режими OSS/IOSS/MOSS

Във връзка с прилагане на "Дигиталния пакет" се реализираха нови функционалности на системата за обслужване на едно гише (OSS), интегрирана като модул от Системата за управление на приходите (СУП). През 2023 г. системата беше актуализирана до версия 7 на европейските функционални спецификации. В ход е актуализирането на системата до версия 7,5 на европейските функционални спецификации като през декември 2023 г. бяха покрити тестовете за съответствие MODE1. Актуализирани са електронните услуги, свързани със специалните режими, съобразно измененията в европейските спецификации и измененията в ППЗДДС през 2023 г.

Приети и обработени са декларациите и всички получени плащания от българските данъчно задължени лица за специални режими "в Съюза" и "извън Съюза" и за режим "Внос". Събраният от НАП ДДС по специалните режими за държавите-членки по потребление се превежда към тях регулярно. Към края на 2023 г. в България, като държава по идентификация, са регистрирани:

- за специален режим „в Съюза" OSS – 1 632 лица;
- за специален режим „извън Съюза" OSS – 6 лица;
- за специален режим "Внос" IOSS – 39 лица;
- представители за специален режим "Внос" IOSS – 5 лица.

Таблица № 35: Финансови резултати през 2023 във връзка с прилагане на специалните режими по ДДС за обслужване на едно гише:

	Преведен от ДЧ на ЕС към България като ДЧ по потребление (лева)	Събран от България и преведен към ДЧ на ЕС по потребление (лева)
Специален режим „в Съюза" OSS	151 312 673,40	113 953 717,17
Специален режим „извън Съюза" OSS	21 181 375,96	4 219 306,35
Специален режим „Внос" IOSS	35 412 582,88	169 341,18
ОБЩО:	**207 906 632,23**	118 342 364,69

Забележка: Приходите отразяват само реално получените и обработени трансфери от/към другите държави членки.

За сравнение:

Приходите за България като ДЧ по потребление са с **реален ръст от 65 %** спрямо 2022 г. и надхвърлят 200 млн. лв. (през 2022 са били 126 млн. лв.);

от България за други ДЧ за 2022 г. са били в размер на малко над 98 млн. лв. т.е. ръстът на приходите за други ДЧ от **21 %**.

.

Забележка: Данните се отнасят за четири OSS тримесечни данъчни периода (4-то тримесечие на 2022 г., 1-во, 2-ро и 3-то тримесечие на 2023 г.) за специални режими "в

Съюза" и "извън Съюза" и 12 месечни данъчни периоди – м.12 2022 г.- м. 11 2023 г. за специален режим "Внос".

От динамиката на приходите се вижда, че българският бизнес, ориентиран към електронната търговия, продължава много добре да приема новите режими и се възползва от тях при продажбите си в други държави членки на ЕС. Българските потребители също много активно пазаруват от други държави членки, като при тях ръстът на събрания данък е много висок.

Функционирането на информационните системи, обезпечаващи административното сътрудничество в областта на ДДС (VIES, VAT Refund, СУП-OSS), се наблюдава ежедневно, извършвани са необходимите актуализации и тестове, вкл. във връзка с промени във функционалните и техническите спецификации на ЕК за тези системи, като са спазени изискванията и сроковете на Комисията.

3.13.2. Резултати от административното сътрудничество в областта на събиране на публичните вземания:

Таблица № 36а: Искания за взаимна помощ (брой)

Искания за взаимна помощ (брой)	Изпратени			Получени		
	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.
Искания за информация	385	244	188	1 351	1 270	1 513
Искания за събиране и обезпечителни мерки	282	258	330	436	466	641
Искания за уведомяване	30	12	1	64	49	39
Искания за спонтанна информация	-	-	-	16	36	18
Общо	697	514	519	1 873	1 821	2 211

През 2023 г. се запазва високият брой на новорегистрирани входящи и изходящи искания за взаимна помощ на основание на Директива 2010/24/ЕС на Съвета. Открояват се исканията за събиране и обезпечителни мерки, които са и най-трудоемките форми за сътрудничество, за които броят новопостъпили, както за входящи, така и за изходящи искания, е значителен за годината. В допълнение на отчетеното по-горе, са обработени 31 искания за събиране и 4 искания за информация, постъпили на основание Конвенцията за взаимно административно сътрудничество по данъчни въпроси (за 2022 г. са 31 бр. искания за събиране, а за 2021 г. – 26 бр. искания за събиране), 2 искания за събиране на основание Споразумението ЕС – Норвегия, и 1 искане за събиране на основание ДДС Протокола към Споразумението ЕС – Обединено Кралство Великобритания и Северна Ирландия (ОК).

Таблица № 36б: Активни искания за взаимна помощ (брой)

Активни искания за взаимна помощ	
Към 31.12.2020 г.	2 390 бр.
Към 31.12.2021 г.	2 889 бр.
Към 31.12.2022 г.	3 230 бр.
Към 31.12.2023 г.	3 515 бр.

Спецификата на исканията за събиране и обезпечителни мерки, преписките по които не приключват с еднократен отговор и в голямата си част остават активни с години (към момента все още има активни преписки от 2007 г. и 2008 г.), закономерно води до продължаваща тенденция на постоянното повишаване на броя на активните искания за взаимна помощ, като спрямо предходната отчетна 2022 година са се увеличили с 8,82 %.

Таблица № 37а: Предявени за събиране суми във връзка с взаимната помощ при събиране

Предявени за събиране суми по искания за събиране (в лева)	2021 г.	2022 г.	2023 г.
От държави членки на ЕС и трети страни към НАП	231 591 002	241 295 616	279 357 440
От НАП към държави членки на ЕС	54 513 139	14 177 874	22 717 896

Спрямо 2022 г., закономерно, предвид по-големия брой получени искания за събиране, се наблюдава увеличение на предявените към НАП суми за събиране по искания, получени на основание на Директива 2010/24/ЕС на Съвета (от приходните администрации на ДЧ на ЕС). Аналогично и предвид увеличението на броя искания постъпили по реда на Конвенцията за взаимно административно сътрудничество по данъчни въпроси, през 2023 г. се е увеличил и размерът на предявените суми по тях – 769 378 лв. (за съпоставка, през 2022 г. са предявени 358 440 лв., а за 2021 г. – 253 896 лв.). Освен това, на основание на Споразумението ЕС – Норвегия са предявени 53 363 лева, а на основанието на ДДС Протокола към Споразумението ЕС – ОК – 25 650 лева.

Таблица № 37б: Събрани суми във връзка с взаимната помощ при събиране

Събрани суми по искания за събиране (в лева)	2021 г.	2022 г.	2023 г.
От държави членки на ЕС за НАП	2 522 015	2 130 052	3 251 423
От НАП за държави членки на ЕС и трети страни	1 967 043	1 480 400	6 704 397

Наблюдава се устойчивост и повишаване на резултатите при събираемостта от взаимната помощ. Докато за три поредни години (2020 г., 2021 г. и 2022 г.), във връзка с инициираните изходящи искания за събиране в бюджета на НАП са постъпили приходи в размер на над 2 млн. лева, през изминалата 2023 г. отчетената събираемост е над 3 млн. лв. Основен принос за гореотчетените положителни резултати имат както проведените през 2023 г. от дирекция ЦЗВ обучения на публични изпълнители за ефективното използване на взаимната помощ, така и кампаниите за събиране на просрочени задължения на лица, заявили възстановяване на ДДС в друга държава членка на ЕС, съгласно Директива 2008/9/ЕО на Съвета (VAT Refund). В допълнение, през годината дирекция ЦЗВ продължи с инициативите за изготвянето на изходящи искания за събиране чрез използване на данни от международния автоматичен обмен за чуждестранни доходи и активи на задължени в България лица (DAC).

При входящите искания за събиране, се наблюдава същата устойчивост и повишаване на събираемостта. Докато за 2021 г. и 2022 г. резултатите бяха стабилни, около 1,5 млн. лева, за 2023 г. се отчита рязко повишаване на събираемостта по взаимната помощ, със събрани от НАП за други ДЧ на ЕС над 6,5 млн. лева. На база на Конвенцията за взаимно административно сътрудничество по данъчни въпроси са събрани 44 628 лв. през 2023 г. от НАП за трети страни.

С оглед поет ангажимент за взаимодействие с Агенция „Митници“, НАП има готовност за стартиране на процеса по използване на взаимната помощ при събиране, чрез изпращане на искания от митническата администрация. Извършени са необходимите промени в ИС MARC, осигурена е техническа обезпеченост на бизнес процеса и от страна на НАП е създадена организация за провеждане на обучения. В тази връзка са актуализирани текстовете, касаещи взаимната помощ при събиране в проекта за изменение на инструкцията за взаимодействие между НАП и Агенция „Митници“.

НАП изпълни ангажиментите си и представи на ЕК в срок годишната статистическа информация за 2022 г. за осъществения обмен на информация и използваните форми на административно сътрудничество в областта на ДДС и взаимната помощ при събиране на публични вземания и резултатите от тях.

Сътрудничество с държави членки на ЕС въз основа на Закона за признаване, изпълнение и изпращане на актове за конфискация или отнемане и решения за налагане на финансови санкции (ЗПИИАКОРНФС)

В изпълнение на задълженията на НАП във връзка със ЗПИИАКОРНФС, през 2023 г. дирекция ЦЗВ обработи получената кореспонденция от компетентните органи на други ДЧ на ЕС и бе ангажирана в процеса по изпращане на обратна връзка към службите, издали наказателните постановления в България. В допълнение са изпратени за признаване и изпълнение нови 16 бр. наказателни постановления към Ирландия. През годината продължиха действията за оптимизиране на процеса.

3.14. Надзор върху хазарта и хазартните дейности

През 2023 г. са издадени общо 12 броя лицензи за организирането на онлайн хазартни игри. За организиране на хазартни игри в игрални зали и казина са издадени общо 140 бр. нови лицензи. Разгледани са общо 1935 искания за извършването на промени във вече издадени лицензи и 106 искания за продължаване на срока на действие на вече издадени лицензи.

Осъществено е процесуалното представителство по общо 95 дела. В отчетния период, от страна на организаторите на хазартни игри, се оспорва дължимата такса по чл. 30, ал.6 от ЗХ, като са образувани общо 79 броя дела, от които 5 пред първоинстанционния съд и 74 пред Върховния административен съд. Дирекция НХХД разглежда и жалби, сигнали и запитвания на физически и юридически лица, като изготвя отговори, указания и препоръки. НАП активно участва в изготвянето на предложения за законови промени и проекти на подзаконови нормативни актове в областта на хазарта, целящи да подобрят работата на приходната администрация като цяло в областта на хазартната дейност.

През 2023 г. е актуализирана своевременно информацията, на официалната страница на НАП, във връзка с регистрите по чл. 20 от ЗХ, както следва:

- Регистър на организаторите на хазартни игри
- Регистър на организаторите на дейности по производство, разпространение и сервиз и по внос, разпространение и сервиз на игрално оборудване
- Регистър на издадените лицензи, включително отказаните, прекратените, отнетите, променените лицензи за организиране на хазартни игри и за извършване на дейности по производство, разпространение и сервиз и по внос, разпространение и сервиз на игрално оборудване
- Регистър на лабораториите, които да извършват изпитвания на игрално оборудване, джакпот системи, играл ен софтуер и комуникационно оборудване, предназначени за използване на територията на страната.

С цел подобряване ефективността на контрола върху онлайн хазарта от страна на ръководството на НАП е взето решение за прехвърляне към ДНХХД на отдел „Електронен одит на системи на хазартни оператори“ през януари 2022 г. С тази стъпка НАП цели много по-бързо и ефективно приключване на производството по искане за издаване на нови лицензи за осъществяване на онлайн хазартна дейност, която се очаква да претърпи значително развитие по отношение на хазартния бранш като цяло, както и значително да подобри надзора над този тип хазартна дейност. В началото 2023 г. отдел ЕОСХО надгражда дейността си с две нови функции свързани с преустановяване организирането на хазартни игри на интернет страници от лица, които не притежават лиценз, съгласно чл. 17, ал. 2, т. 3 от ЗХ и да приема и обработва постъпили жалби и сигнали срещу организатори на хазартни игри. В края на 2023 г. отдел ЕОСХО е одобрил 12 системи на хазартни организатори за автоматизирано подаване на данни към сървър на НАП, извършил е 1062 бр проучвания на интернет страници без издаден лиценз съгласно ЗХ за спиране на достъп и обработил 197 бр. жалби и сигнали срещу организатори на

хазартни игри. Освен това отдел ЕОСХО, дирекция НХХД е извършен анализ за 2023 на подаваните от ОХИ данни в XML формат към сървър на НАП и съпоставката им с данните, декларирани от ОХИ в данъчната декларация за дължимите държавни такси по чл. 30, ал. 8 от ЗХ.

През 2023 г. бе извършена промяна в длъжностната характеристика, като беше добавена дейност относно „извършване проверки и участие в контролни производства съвместно със служители от други бизнес дирекции в структурите на НАП за установяване спазване разпоредбите на ЗХ и подзаконовите актове по прилагането му, при които съставя документи, вкл. актове за установяване на административни нарушения, предоставя и връчва документи на проверяваните лица“

В периода на 2023 г. работни групи разглеждаха предложения за изменение и допълнение на Наредба за условията и реда за регистрация и идентификация на участниците, съхраняването на данни за организираните онлайн залагания на територията на Република България и за подаване на информация за хазартните игри към сървър на Националната агенция за приходите. През 2023 г. е изготвен доклад до изпълнителния директор на НАП с предложение за поставяне на контролни залози на интернет страници, които организират хазартни игри онлайн, чрез подставени лица (т.н. тайни клиенти) за да се проследи в реално време подаването на данни към сървъра на НАП чрез xml отчетността. След като докладът беше одобрен от ИД на НАП са предприети действия по реализиране на предложението. Към момента са изготвят правила за контролни залози и процеса се организира с други дирекции в НАП.

Създаден е отдел „Превенция и противодействие срещу изпирането на пари“ (ППИП) в дирекция „Надзор върху хазарта и хазартните дейности”. Отделът започва да функционира, считано от 01.06.2023 г.

4. РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБЩО ОРГАНИЗАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ

4.1. Информационни системи и електронно управление

През 2023 г. бе извършен преглед, съгласуване, актуализиране и утвърждаване на 35 процедури, 3 инструкции, 152 образеца на документи/формуляри, 10 броя вътрешни правила, 10 броя методически указания, 5 наръчника, 1 политика и 2 методики, свързани с основната дейност на НАП.

През отчетния период продължи извършването на регулярния преглед и анализ на правата за достъп на служителите на НАП до ИС на НАП и до ИС на други организации, както правата на достъп на служители на други организации до ИС на НАП, в изпълнение на нормативните изисквания на чл. 19 и чл. 19, т. 4 от Наредба за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност (НМИМИС).

Текущо се администрира процесът по заявяване, предоставяне или промяна на достъп на служители на НАП до външни информационни системи, като системите на Агенция „Митници“, НСИ, БНБ, Агенцията по вписванията, Централен депозитар и др..

Периодично се актуализират данните за информационните ресурси на Агенцията вписани в Регистъра на информационните ресурси, администриран от МЕУ.

Извършен е анализ, вкл. и на правната рамка, с цел установяване на текущото състояние на съхранението и използването на електронни документи в информационните системи на НАП, вкл. и документи получавани чрез предоставяните от НАП електронни услуги.

С цел постигане на високо ниво на сигурност и осигуряване на надлежна защита на нормативна информация, при предоставянето ѝ на външни институции, със заповед на изпълнителния директор на НАП бяха утвърдени „Указания за предоставяне на нормативно защитена информация, в случаите в които се оформя като приложения към кореспонденцията, водена от НАП“, в който е описан редът и начинът за защита на файлове с парола чрез техническите средства на използвания софтуер в НАП.

През 2023 г. продължи работата по изпълнение на направените предложения и технически препоръки от извършената през 2019 г. извънредна проверка от Глобалния форум към ОИСР, касаеща електронния обмен на данни между страните членки.

В резултат на направена проверка и положителната оценка за нивото на мрежовата и информационна сигурност, ИТ процесите, както и всички други процеси, изпълнявани в Агенцията през м. април 2023 г. обменът бе възстановен. В доклада на Глобалния форум бе отчетено, че НАП е направила съществени подобрения и е постигнала напредък, прилагайки адекватен и всеобхватен подход за управление на информационната сигурност след осъществения неправомерен достъп до данни през 2019 г., като не са идентифицирани проблеми, считани за неприемлив риск за сигурността на обменяните данни, а са отправени т. нар. „меки препоръки“ за подобряване на изпълнението на определени изисквания. В тази връзка дирекция ИСЕУ анализира всички „меки препоръки“, като дефинира варианти на подходи за реализиране на подходящи организационни и технически мерки по препоръка: *„Организациите да разполагат с подходящи процедури и контрол върху човешките ресурси чрез обучение и повишаване на осведомеността по отношение на техните роли и отговорности в областта на сигурността на информацията, като се предприемат определени действия за ограничаване на достъпа до чувствителни данни, които се съхраняват в информационните активи на НАП от тези лица докато не са преминали успешно необходимото обучение по сигурност на опазване на информацията“.*

През 2023 г. НАП продължи да работи по адаптиране на информационните системи, клиентските приложения и електронните услуги, във връзка с нормативни изменения и изисквания за промени. Бяха извършени дейности по инсталация на нови версии на ИС, в т. ч. бази данни, приложни сървъри, комуникационна среда, оптимизирана ИТ-архитектура. Повишени са ефективността и бързодействието на информационните ресурси на НАП.

Успешно бяха подготвени и изпълнени процесите по годишно счетоводно приключване на 2023 г. и превключване на информационните системи за работа през 2024 г. Системите бяха приведени в съответствие с промените в законодателството. Осигурен бе безпроблемен обмен на данни както между вътрешните системи на НАП, така и обмена на данни с ИС на други ведомства. Осигурена бе нормална работоспособност на електроните услуги, предоставяни от НАП.

През отчетния период бяха публикувани няколко нови версии на поддържаните от НАП клиентски софтуери. В края на периода бяха публикувани актуализирани клиентски софтуери необходими за работата на задължените лица през новата отчетна година и съобразени с направените промени в нормативната уредба.

През 2023 г. беше реализирана електронна услуга за генериране на софтуерни ключове за подаване на данни към НАП чрез програмно-приложен интерфейс (API), като към момента се подават данни да уведомления за трудови договори, осигурителни декларации, стоки с висок фискален риск и се осъществяват проверки за хазартно зависимите лица.

През отчетния период бяха подготвени необходимите данни и бе извършен автоматичен обмен на информация по Директива 2011/16/ЕС на Съвета от 15.02.2011 г. (DAC1), Директива 2014/107/ЕС (DAC 2) на Съвета от 09.12.2014 и CRS, Директива 2016/881/ЕС на Съвета от 25.05.2016 г. (DAC4) и CbCR MCAA (Multilateral Competent Authority Agreement on the Exchange of CbC Reports), вкл. и обмен на информация за финансови сметки с данъчната администрация на САЩ /FATCA/. Всички програмни продукти, подкрепящи процесите по автоматичен обмен на информация, бяха актуализирани, съгласно изискванията на Европейската комисия, като бяха приложени последните версии на валидационни модули и библиотеки.

През 2023г. продължи надграждането и развитието на всички информационни системи на НАП, вкл. и портала с електронните услуги на база промяната на бизнес процесите в Агенцията и промените в законодателството. Основната задача пред агенцията в частта на ИТ развитието е дигитализация, усъвършенстване и опростяване на процесите с цел тяхното автоматизиране и преизпълване на въведената и получена веднъж информация в НАП.

До края на 2023 г. операционните системи на всички работни станции на служителите в НАП бяха обновени до актуална версия на Windows 10, като са настроени и инсталирани над 300 VPN-клиента за служители на НАП за достъп до инфраструктурата на агенцията.

През отчетната година продължи работата по осигуряване навременна и ефективна помощ на крайните потребители на системи, услуги и устройства (8 хил. служители), както и изграждане, финализиране и въвеждане в експлоатация на среда за частична децентрализация на основните дейности, свързани с базовите функции при обслужване на мейл-клиент заявките с цел постигне по-голяма оперативност, интегралност, мониторинг и обратна връзка при обслужване на този сегмент от пощенската инфраструктура на НАП.

През 2023 г. продължи изпълнението на договор за възлагане и изпълнение на дейностите по системна интеграция, съгласно чл. 7с от ЗЕУ, включващи услуги по изграждане, поддържане, развитие и наблюдение на работоспособността на информационните и комуникационните системи, използвани от НАП, както и дейности, които осигуряват изпълнението на тези услуги. През годината бяха изготвени и възложени 42 бр. заявки за изпълнение, съгласно утвърден план график за 2023 г. Сред възложените дейности са: доставка на преносими компютри и монитори, доставка на комуникационно оборудване, доставка и продължаване правото на ползване на лицензи и развитие и поддръжка на информационни системи, осигуряващи основните и спомагателни процеси в НАП.

През отчетния период редовно се извършваха технически дейности за усъвършенстване на технологичната среда в НАП, а именно:

- Обновяване на операционните системи, защитни стени, диагностика и профилактика на хардуерните устройства в структурите в НАП, актуализация на софтуерните версии на централните компоненти на мрежовото оборудване.
- Подмяна и активиране на активно мрежово оборудване
- Централизация на активите на ЕАД на НАП към основния изчислителен център.
- Централизация на инфраструктурните услуги DNS и DHCP в основния изчислителен център
- конфигуриране и разширяване на система за одит на промените и класификация на данните на базата на Netwrix одитор, която позволява да се постигне мониториране в голяма дълбочина и детайл
- Конфигуриране и разширяване на системата за одит на промените и класификация на данните в информационно-комуникационната система на НАП, посредством интегриране на DLP проекта.
- частично преизграждане на текущите Структурни Кабелни Системи (СКС) на определени офиси към по-висока мрежова категория.
- изграждане на нова „Автоматизирана система за управление на чакащи потребители“

4.2. Управление на човешките ресурси

В условията на непрекъснато променяща се вътрешна и външна среда и през 2023г, Национална агенция за приходите демонстрира своята гъвкавост и адаптивност,

като продължава да предоставя постоянно растящия кръг от услуги на високо ниво, да се развива и променя.

Националната агенция за приходите, чрез Управленска програма за оценка и развитие /УПОР/ полага целенасочени и дългогодишни усилия за развитие на ръководителите, от всички нива на управление. Мисията на УПОР е да помага на участващите в нея да бъдат вдъхновяващи лидери и ролеви модели, да се свързват с екипите и колегите си по автентичен начин, да постигат организационните цели и значими резултати, изпълнени със смисъл и базирани на общи ценности.

4.2.1. Програми за развитие на управленския капацитет в НАП

За ефективното лидерство и развитие на изисквания за многостранен набор от умения от ръководителите в направление Управленски програми за оценка и развитие /УПОР/ през 2023 г.:

- В Програмата за новоназначени ръководители през годината се проведоха две теми с петдесет и две участия, както и практическа среща, относно подход за предоставяне и получаване на обратна връзка и добри практики при изграждане и развитие на екипи. Опита си в тях споделиха ръководители с дългогодишен опит, заемащи различни ръководни позиции. През изминалата година се проведе обучение за развитие на капацитета от ментори, с което общият им брой стана 21 човека. През годината стартира и пилотен проект в ТД на НАП Велико Търново, с основна цел развитие на капацитета на новоназначените ръководители, чрез преминаване през задължителните модули в ПНР и активна практическа дейност с менторите в дирекцията.
- В програмата за ръководители с опит /ПРО/ се проведе едно обучение с общо 23 участника. В Едногодишна програма за развитие на ръководителите в НАП в условия на промяна са проведени 2 активности, с общо 18 участия. Във връзка с приключването на двете програми бе проведено анкетно проучване и изготвен анализ.

През 2023 г. продължиха активностите в Програмата за приемственост, като участниците преминаха през 2 обучения и самообучения и 1 практикум, с общо 22 участия. През годината стартира и Индивидуална програма за приемственост, предназначена за подготовка на заместници за ключовите длъжности, в краткосрочен период. В програмата стартираха 14 участника, като се проведоха две срещи за извличане на потребности, 2 електронни обучения за всички участници в програмата, както и една екипна сесия и 9 индивидуални сесии с НЛП Практици. Участниците преминаха през самообучения в системата за дистанционни и електронни обучения на НАП, които им бяха препоръчани.

За изпълнението на дейностите от УПОР, НАП разчита на развития капацитет от вътрешни обучаващи екипи, НЛП практици и оценители в Центрове за оценка и развитие.

Продължава развитието на процесите по наставничество и кариерно развитие на служителите в организацията. За периода 01.01.2023 г. – 31.12.2023 г. са организирани и проведени 18 /осемнадесет/ обучения на тема: „Наставничество – ефективен метод за въвеждане в работата“ и през тях са преминали общо 395 /триста деветдесет и пет/ служители от всички териториални структури на НАП. През този период, 790 /седемстотин и деветдесет/ наставници са реализирали дейности по наставничество на новоназначени/ преназначени служители. През 2023г. в подкрепа на участниците в процеса бяха разработени и утвърдени Стандарти за наставничество в НАП за трите основни функции в НАП – „Обслужване“, „Събиране“ и „Контрол“.

4.2.2. Съвет за социално сътрудничество

С оглед гарантиране на социалния диалог между работодател и синдикати, през 2023 г. в НАП са проведени две срещи на Съвета за социално сътрудничество към НАП на 28.03. и на 17.07.2023 г. Дискутирани са теми, свързани със структурните промени в НАП, трудовата заетост и възнаграждения, допълнителни възнаграждения за постигнати резултати, оценяване изпълнението на служителите, увеличение на заплатите на служителите в Националната агенция за приходите, считано от 01.08.2023 г. промени в работното време, в това число работата от разстояние, условията на труд, застраховане, социално-битово обслужване, предвидени средства за корекция на зрението и др. и др.

4.2.3. Осигуряване на баланс между личния и професионалния живот на служителите на НАП

Беше възстановен режимът на „работа от разстояние“, при спазване на ограничението дните за работа от разстояние в домашна среда да се не повече от два дни седмично. Режимът за работа от разстояние наред с „гъвкаво работно време“, се е доказал като работещ способ за постигане на желания баланс между личното време и работния процес за служителите на НАП.

4.2.4 Вътрешен проект „Грижа за психичното здраве на работното място за служители на НАП“

През 2023 г. бе утвърден пакет от документи по проекта:

1. Концепция за психично здраве на служителите в НАП;
2. План към концепцията за психично здраве на служителите в НАП;
3. Наръчник за ръководители в НАП с практически стъпки при работа със служители, които срещат предизвикателства в областта на психичното здраве.

Също така бе реализирана обществена поръчка с външен изпълнител по темата.

Крайният очакван резултат е да се повиши доверието в организацията, която да прояви отговорност към проблемите и да разполага с лост за подкрепа на служители, които се срещат с предизвикателства в областта на психичното здраве.

4.2.4. Проучване нуждите на служителите на НАП и предоставяне на пакет от социални услуги

През 2023 г. се сключи договор с Център за градска мобилност – гр. София за закупуване и разпределение на годишни абонаментни превозни документи за пътуване по редовна тарифа в градски транспорт в гр. София, необходими за изпълнение на служебните задължения на служителите на НАП в гр. София.

През годината се проведоха периодичните профилактични прегледи на служителите на НАП, като с цел осигуряване на здравето на служителите в пакета бяха включени широк кръг медицински изследвания за сметка на НАП. През годината беше проведена обществена поръчка за застраховане на служители на НАП с групова застраховка срещу злополука и застраховка „Живот“ за 2024 и 2025 г. Провеждането на профилактични прегледи и застраховането на служи на задължително по закон да бъде осигурено за служителите на НАП, съгласно законовите изисквания, но НАП ги надгради с допълнителни медицински изследвания и допълнителни застраховани рискове.

4.2.5. Повишаване на възнаграждението на служителите в НАП

През 2023 г. бе осъществено повишаване на възнагражденията на служителите, като основна мярка по един от приоритетите на НАП за годината - „Мотивация и развитие на служителите“. Основните заплати, считано от 01.08.2023 г., бяха увеличени средно с 19.25 на сто, като на индивидуално ниво увеличението бе реализирано при съобразяване с развилите се социално-икономическите процеси в страната. /увеличен размер на минималната работна заплата, високо ниво на инфлация, намалена покупателна способност и др./

4.2.6. Организационно-структурни промени

През 2023 г., след различни решения на УС на НАП, се реализираха редица структурни и организационни промени. Бе създадена нова самостоятелна дирекция „Учебни центрове“ на пряко подчинение на главния секретар, която е отговорна за дейностите по планиране, организиране и ефективно използване и поддържане на учебните центрове и бази при провеждане на обучения и мероприятия за служителите.

Новосъздадената през м. април 2023 г. дирекция „Търговия с криптовалути“ бе закрита през месец юли същата година, като основният мотив за това бе липсата на ясна регламентация за третирането на различните субекти, участващи в сделки с криптовалути.

Бе извършена промяна в наименованията на три от ресорите и преразпределение на подчинените им дирекции, като новите имена на ресорите са: „Събиране и обмен на информация“, „Методология, обжалване и държавни вземания“, „Обслужване и електронно управление“. Останалите два ресора са без промяна в наименованията. Мотивите за тези промени са свързани с необходимостта от организационно структуриране на дирекциите, което да следва логическа обвързаност на функциите в тях и да са предпоставка за ефективното и оперативното управление на процесите в обособените ресори, включително и за осигуряване на оптимална връзка между дирекциите.

През 2023 г. бяха реализирани и вътрешно-организационни и структурни промени до ниво отдел/сектор в следните дирекции ИСЕУ, ГДФК и НХХД, като в последната се обособи отдел „Превенция и противодействие срещу изпирането на пари“.

4.2.7. Обучение на служителите в НАП

Проведено е заседание на Националния комитет за обучение за утвърждаване на Национален план за обучение и План за национални съвещания и работни срещи за 2023 година. Изготвени са 3 четиримесечни графици за обученията по НПО и работните срещи по ПНСРС за 2023 г.

В НАП са организирани и проведени 727 обучения, самообучения и работни срещи с 18 963 участници, в т.ч. 191 присъствени обучения с 2 099 участници; 56 работни срещи и национални съвещания с 1 471 участници и 480 електронни обучения и самообучения с 15 393 участници.

Таблица № 38: Проведени в НАП обучения и работни срещи 2021 – 2023 г.

Проведени обучения и работни срещи						
Групи обучения/работни срещи	**2021 г.**		**2022 г.**		**2023 г.**	
	брой групи	брой участници	брой групи	брой участници	брой групи	Брой участници
Планови и извънпланови обучения по НПО	288	19 226	257	4 166	246	4 170
Планови и извънпланови работни срещи по ПНСРС	25	652	42	1 137	56	1 471
Обучения по МПО	172	14 636	262	8 204	272	12 279
Обучения по ГПО	171	656	134	1 048	153	1 043
ОБЩО	656	35 170	695	14 555	727	18 963

Въвеждащото обучение на новоназначени и преназначени служители е един непрекъснат процес, който се реализира през цялата година. В различните фази на въвеждащото обучение през 2023 г. са обучени общо 89 групи с 1240 участници. Всички обучения са проведени изцяло в електронна форма в СДЕО на НАП, включително във виртуална стая, в онлайн платформа Zoom и Vedamo.

4.2.8. Електронно обучение в НАП

Приоритет за дирекция УЧР остава развитието на електронните обучения и повишаване на капацитета на обучаващите. В тази връзка през 2023 г. са реализирани следните дейности::

- Обучение за начинаещи за работа със софтуер Articulate за създаване на електронни обучения, предназначено за обучаващи в НАП;
- Обучение за работа със софтуерен продукт Уеб-базирана платформа VEDAMO;
- Инструктаж за работа с инсталирано оборудване-компютърна конфигурация за звукозаписно студио обучение;
- Провеждане на обучение за обучаващи за разработване на е-курсове (базово и надграждащо), провеждане на обучения във ВКС и конструиране на инструменти за оценяване;
- Оказване на непрекъсната методологическа подкрепа на нещатни обучаващи при разработване и провеждане на е-обучения;
- Провеждане на 1 работна среща с практическа насоченост за споделяне на добри практики;
- Организирани 15 уебинари с дискусии, на които се разгледаха и обсъдиха предварително събирани казуси и въпроси от участниците по промени в данъчното и осигурително законодателство;
- Служителите от дирекция „МИСС разработиха електронен курс за самообучение на тема: „Киберсигурност за служители на НАП“, който съгласно писмо на изпълнителния директор на НАП, беше със задължителен характер, през който преминаха 7 263 служители на НАП.

През 2023 г. са проведени 480 електронни обучения и е-самообучения, които са 72% от всички проведени обучения в НАП през годината. През различните форми на електронни обучения и самообучения са преминали общо 15 393 участници, посочени в таблицата:

Таблица № 39: Електронни обучения и самообучения и участници в тях

Електронни обучения и самообучения за периода 1 януари - 31 декември 2023 г.		
№	**Вид обучение**	**Брой участници**
1	Е-обучения и самообучения по НПО	1980
2	Е-обучения и самообучения по МПО	10 790
3	Е-обучения проведени в платформата за електронно обучение на Институт по публична администрация	989
4	Е-обучения въвеждащи проведени в СДЕО на НАП	1240
5	Извънпланови електронни обучения и самообучения	394
	Общо:	**15 393**

4.2.9. Акцентите в областта на обученията в НАП за 2023 г. бяха свързани с:

- Провеждане на навременни и отговарящи на потребностите обучения;
- Развиване на компетентностите на обучаващите в НАП и повишаване качеството на електронните обучения, чрез провеждане на обучения свързани с използването на различни образователни софтуери, закупени през 2022 г.;
- Развиване на управленския капацитет чрез Управленска програма за оценка и развитие и програма за приемственост;
- Организиране и провеждане на обучение за обучаващи на тема „Грижа за психичното здраве на работното място“. През обучението преминаха 20 участници – щатни и нещатни преподаватели от различните структурни звена в НАП;
- Организиране и провеждане на сертифициращо обучение за медиатори, с цел изграждане на вътрешен капацитет от служители в НАП, изпълняващи дейности свързани с управление и решаване на конфликти и спорове и участие в преговорни

процеси, при изпълнение на служебните задължения, и в работните отношения. През обучението преминаха 60 служители от ЦУ на НАП, дирекции ОДОП и ТД на НАП;

- Организиране и провеждане на обучение по английски език за повишаване на ниво и развиване на комуникационни умения на служителите в НАП. Целта на обучението е да се надградят знанията и уменията на служителите от НАП, чиито служебни задължения и отговорности в областта на международното сътрудничество изискват съответните специализирани знания и умения. В обучението взеха участие 40 служители на НАП, разпределени в 3 групи в съответните нива - ниво B2, Бизнес английски, ниво B2+ и Бизнес английски, ниво C1+. Обучението е продължително, стартира в 2022 г. и приключи в края на м. март 2023 г.;
- Участие в обучение за мултипликатори организирано от ИПА. Обучението имаше цел да събере на едно място необходимите знания и напътствия за идентифициране и насока на потенциални жертви на домашното насилие сред персонала, с който специалистите в сферата на човешките ресурси работят ежедневно. През обучението преминаха 18 експерта от функция УЧР;
- Организиране и провеждане на комплексна оценка на ефективността от обучение (оценка „на студено"). През 2022 г. стартираха оценки „на студено" на 2 теми: „Трансферно ценообразуване" и „Издаване на удостоверения за местно лице по смисъла на СИДДО. Удостоверяване на факти/обстоятелства във формуляри на ФР Германия. Обмен на добри практики и обсъждане на казуси". Наблюденията на групите са извършени и са изготвени окончателни доклади. През юни 2023 г., стартира още 1 комплексна оценка на обучение на тема „Проверка в обекти, в които се организират хазартни игри". Бяха проведени наблюдения на 3 групи и предстои изготвяне на окончателен доклад.

За да се отговори на новите предизвикателства и динамичните промени, НАП непрекъснато търси нови възможности и решения за изграждане и поддържане на позитивна работна среда, ангажирани и мотивирани служители, които да предлагат качествени услуги и да бъдат пример за поведение.

4.3. Бюджет и финанси

Дирекция „Бюджет и финанси" в НАП организира и управлява дейността във връзка с планиране, разпределяне, изготвяне и изпълнение на бюджета, финансирането и счетоводната отчетност в НАП.

Основните приоритети и цели са: осигуряване на необходимия финансов ресурс за реализиране на дейността на Агенцията; вярно и честно представяне на информацията в касовия и във финансовия отчет; своевременно предоставяне на информация за ефективно, ефикасно и законосъобразно финансово управление на Агенцията.

Планиране и изпълнение на бюджета, извършването на плащания, осигуряване на финансирането и счетоводната отчетност в НАП се осъществяват в съответствие с изискванията на действащото счетоводно законодателство, ***Закона за публичните финанси***, *Сметкоплана на бюджетните организации, Ръководството за неговото прилагане, Указанията на Министерство на финансите: ДДС №20/14.12.2004 г., ДДС № 14/30.12.2013 г., Счетоводната политика на Национална агенция за приходите* и други заповеди, вътрешни процедури и указания свързани с финансово - счетоводната дейност и при спазване на основните принципи на ***Закона за счетоводството***.

4.3.1. Бюджет на НАП

Бюджета на Национална агенция за приходите се планира, изготвя и изпълнява по класифицирани Политика в областта на ефективното събиране на всички държавни приходи и Бюджетна програма „Администриране на държавните приходи", в т.ч. приходи, разходи и трансфери.

Общите приходи по бюджета обхващат постъпления от неданъчни приходи, включващи приходи от държавни такси, глоби и санкции, други приходи, и приходи и доходи от управление на собствеността.

Държавните такси, събирани от Националната агенция по приходите са постъпления от: държавни такси за поддържане на лиценз за организиране на хазартни игри, с изключение на онлайн залагания (чл. 30, ал. 3 от ***Закона за хазарта*** (ЗХ); двукомпонентни държавни такси за издаване и поддържане на лиценз за онлайн залагания (чл. 30, ал. 4 от ЗХ); такси за разглеждане на документи по подадени искания за извършване на промени по издадени лицензи съгласно чл. 5 от ***Тарифа за таксите, които се събират по Закона за хазарта*** (ТТЗХ); такси по чл. 4 от ТТЗХ за продължаване действието на издаден лиценз по чл. 36, ал. 1 от ЗХ; такси по чл. 3 от ТТЗХ за издаване на лицензи за организиране на хазартни игри и дейности по ЗХ; такси за издаване на удостоверение с вписана промяна по издаден лиценз съгласно чл. 6 от ТТЗХ; държавни такси за вписване и промяна на данни в публичния регистър на НАП на лицата, извършващи дейност като обменно бюро (съгласно чл. 6, ал. 1 от Наредба № 4 от 08.08.2003 г. на МФ и чл. 3, ал. 5 от Валутния закон и държавни такси за проверка и маркиране на златни и сребърни изделия съгласно т. 4, буква „и" от Закона за държавните такси.

Разходите по бюджета на Национална агенция за приходите освен по области на политики и бюджетни програми са класифицирани по ведомствени и администрирани разходни параграфи.

Във ведомствените разходи по бюджета на Агенцията са отчетени средства на Централно управление на Национална агенция за приходите (ЦУ на НАП) като второстепенен разпоредител с бюджет, териториални дирекции на НАП (ТД на НАП) и учебни центрове на НАП (УЦ на НАП) като третостепенните разпоредители с бюджет към Министерство на финансите, включващи: разходи за персонал (заплати, възнаграждения, други плащания и осигурителни вноски), средства за издръжка, и капиталови разходи.

В бюджета се включват ведомствени разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС, а именно по: бюджетни линии изпълнявани по оперативна програма „Добро управление", програма „Фискалис" изпълнявана от НАП като бенефициер по Споразумение за безвъзмездни средства, сключено между ЕС, представляван от Европейската комисия и Федералната служба на Белгия; проект „Изграждане на национално решение за електронен обмен на социалноосигурителна информация EESSI".

В администрираните разходни параграфи по бюджета на Агенцията са включени средства за: проект „Подкрепа чрез оборотен капитал на МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите"; компенсиране на физическите лица, крайни потребители на моторни горива; предоставяне на помощ на разселени лица от Украйна с предоставена временна закрила в Република България.

В изпълнение на ***Закона за държавния бюджет на Република България за 2023 г.*** (ЗДБРБ за 2023 г.) и *Постановление на Министерски съвет №108/09.08.2023 г. за изпълнението на държавния бюджет за 2023 г. на Република България*, утвърденият със ЗДБРБ за 2023 г. бюджет на НАП е публикуван на интернет страницата на Агенцията.

Текущо през годината чрез актуализирано очаквано изпълнение, утвърденият със ЗДБРБ за 2023 г. бюджет на НАП е актуализиран, както и във връзка с допълнително искане от Министерство на финансите (МФ) в съответствие с отчетните данни, извършените промени по бюджета на НАП от МФ и преразпределение на потребностите по приоритети, неотложност и важност до края на годината или:

- Бюджета на НАП за 2023 г. е актуализиран от МФ чрез извършване на промени по реда на ***Закона за публичните финанси*** (ЗПФ), в т.ч. на основание чл. 112, ал. 1 и чл. 109, ал. 5 от ЗПФ, чл. 104 от ЗДБРБ за 2023 г. и в изпълнение на чл. 25 от ПМС №108 от 09.08.2023 г. за изпълнението на ДБРБ за 2023 г. – увеличение на разходите с 1 500 лв. Промяната не води до промени в целевите стойности на показателите за изпълнение, в т.ч. ключовите индикатори по бюджета на НАП за 2023 г.;
- На основание чл. 112, ал. 1 и чл. 110, ал. 4 от ЗПФ и чл. 77, ал. 5, т. 6 и ал. 6 от ЗДБРБ за 2023 г. - за получени трансфери по програмите и мерките за заетост по „Политика в областта на ефективното събиране на всички държавни приходи“, бюджетна програма „Администриране на държавните приходи” - увеличение на разходите със 83 854 лв. Промяната не води до промени в целевите стойности на показателите за изпълнение, в т.ч. ключовите индикатори по бюджета на НАП за 2023 г.;
- На основание чл. 112, ал. 1 и чл. 109, ал. 5 от ЗПФ и в изпълнение на чл. 3 от ПМС №182 от 04.10.2023 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на МФ, респективно по бюджета на НАП за 2023 г. – увеличение на разходите за персонал с 20 000 000 лв., „Политика в областта на ефективното събиране на всички държавни приходи“, бюджетна програма „Администриране на държавните приходи“. Промяната не води до промени в целевите стойности на показателите за изпълнение, в т.ч. ключовите индикатори по бюджета на НАП за 2023 г.;
- На основание чл. 112, ал. 1 и чл. 110, ал. 4 от ЗПФ, чл. 75, ал. 1 от ЗДБРБ за 2023 г. и в изпълнение на чл. 6, ал. 3 от ПМС №108 от 09.08.2023 г. за изпълнението на ДБРБ за 2023 г. и във връзка с получени трансфери по програма „Програма за ползване на хуманитарна помощ за лица, търсещи временна закрила в Република България вследствие на военните действия в Украйна“ – увеличение на разходите по „Политика в областта на ефективното събиране на всички държавни приходи“, бюджетна програма „Администриране на държавните приходи“ със 172 460 лв. Промяната не води до промени в целевите стойности на показателите за изпълнение, в т.ч. ключовите индикатори по бюджета на НАП за 2023 г.;
- На основание чл. 112, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ - увеличение на разходите по „Политика в областта на ефективното събиране на всички държавни приходи“ във връзка с обезпечаване на разходи за текуща издръжка, платени данъци, такси и административни санкции и капиталови разходи, както и възникнала необходимост от увеличаване на текущите и капиталовите разходи в областта на е-управление и за използваните ИКТ. Обезпечава се също предоставен трансфер, обусловен във връзка с проект по оперативна програма, която сума е възстановена от юридическото лице. Промяната не води до промени в целевите стойности на показателите за изпълнение, в т.ч. ключовите индикатори по бюджета на НАП за 2023 г.;
- На основание чл. 112, ал. 1 от ЗПФ - в изпълнение на чл. 3 от ПМС №252 от 07.12.2023 г. за одобряване на вътрешнокомпенсирани промени на утвърдените разходи по области на политики/бюджетни програми по бюджета на Министерството на финансите за 2023 г. се променят утвърдените общо разходи по „Политика в областта на ефективното събиране на всички държавни приходи“, бюджетна програма „Администриране на държавните приходи“. Промяната е във връзка с възникнала необходимост от увеличаване на показателите по чл. 9, ал. 3 от ЗДБРБ за 2023 г. на НАП. Промяната не води до промени в целевите стойности на показателите за изпълнение, в т.ч. ключовите индикатори по бюджета на НАП за 2023 г.;
- На основание чл. 112, ал. 2 от ЗПФ - вътрешнокомпенсирани промени по бюджета на НАП, без да се променят утвърдените разходи по области на политики и бюджетни програми, по „Политика в областта на ефективното събиране на всички държавни приходи“, бюджетна програма „Администриране на държавните приходи“ и е във връзка с обезпечаване на капиталовите разходи. Промяната не води до промени в целевите

стойности на показателите за изпълнение, в т.ч. ключовите индикатори по бюджета на НАП за 2023 г.

Изготвена и е представена в МФ средносрочна бюджетна прогноза за периода 2024-2026 г. на НАП, както и проект на бюджет за 2024 г. и актуализирани бюджетни прогнози за 2025 г. и 2026 г. на НАП.

4.3.2. Финансови отчети и инвентаризация

За 2023 г. ежемесечно е изготвян и предоставен в МФ отчет за касово изпълнение на бюджета на НАП, на сметките за средства от ЕС в т.ч. за изпълняваните от НАП проекти администрирани от Националния фонд по Оперативна програма „Добро управление" (ОПДУ) и Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност" (ОПИК), и от други средства.

НАП изготвя и предоставя в МФ ежемесечна отчетна информация за операциите и наличностите по сметките за чуждите средства на НАП включваща извършвани през 2023 г. дейности по принудително изпълнение и конфискация включително и в производство по несъстоятелност и частните държавни вземания, както и дейностите, във връзка с конфискуваните, отнети и изоставени в полза на държавата имущества, временно съхраняване на чужди средства от обезпечения, съгласно изискванията на чл. 92, ал. 8 и чл. 176а, ал. 1 от ЗДДС, чл. 153 и чл. 199, ал. 2 от ДОПК, за превод на суми, установени с Ревизионен акт или АПВ като суми за възстановяване, в случаите в които лицето е посочило сметка по която да се преведе същата, с идентификатор на държавата в IBAN, различен от BG, действия във връзка с изпълнението на Регламент (ЕС) № 269/2014 на Съвета от 17 март 2014 година относно ограничителни мерки по отношение на действия, подкопаващи или застрашаващи териториалната цялост, суверенитета и независимостта на Украйна и други обезпечения, в т.ч. обезпечения по чл. 121а от ДОПК за дейностите на Главна дирекция „Фискален контрол" в НАП и чл. 176в от ЗДДС във връзка с контрол на горивата и други.

Предоставени са в МФ консолидирани тримесечни финансови отчети към края на всяко тримесечие и годишен финансов отчет, включително и за изпълнението на бюджетните показатели за максимален размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети от НАП за 2023 г. и максимален размер на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани от НАП за 2023 г.

Изготвен е годишен отчет за изпълнението на програмния бюджет на НАП и тримесечни отчети към края на всяко тримесечие. Изготвени са тримесечни отчети по политики и програми на НАП.

Във връзка с прилагане на мерки за превенция и защита здравето на служителите и клиентите на НАП от разпространението на вируса Covid-19, и през 2023 г. ежемесечно са предоставяни отчети за извършените разходи във връзка с мерките за предотвратяване на разпространението на вируса и лечението му, защита на служителите и клиентите на НАП, мерки за подкрепа на бизнеса и социални мерки.

Във връзка с изпълнение на програмата за ползване на хуманитарна помощ за лица, търсещи временна закрила в Република България вследствие на военните действия в Република Украйна" (Програмата), и настанени в УЦ на НАП Банкя разселени лица, потърсили временна закрила в Република България са изготвени отчети за извършените разходи за хуманитарна помощ, както и за справяне с последствията във връзка с военните действия в Украйна.

Осъществено е финансовото управление на 3 действащи договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ администрирани от Национален фонд по ОПДУ по проект „Изграждане на национално решение за електронен обмен на социално-осигурителна информация EESSI" и Вътрешно споразумение за партньорство между НОИ и НАП за изпълнение на проекта, по ОПИК за проект „Подкрепа чрез оборотен капитал на МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на

схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)“, и по програма „Фискалис“ изпълнявана от НАП, като бенефициер по Споразумение за безвъзмездни средства, сключено между ЕС, представляван от Европейската комисия и Федералната служба на Белгия.

Във връзка с одит от Сметната палата на годишния финансов отчет на МФ за 2022 г. от НАП е предоставена изисканата информация на одитиращия екип, а именно аналитични справки от система SAP, попълнени са макети, въпросници и др. информация.

През 2023 г. е създадена необходимата организация и са извършени годишни инвентаризации за оценка и бракуване на материалните запаси и активи, съгласно утвърден график на Министъра на финансите, както и инвентаризации на вземанията, задълженията и паричните средства.

4.3.3. Други дейности по прилагане на законодателството

Съгласно разпоредбите на РМС №592/21.08.2018 г. са изготвяни и изпращани в регламентирания срок запитвания и уведомления до Агенция „Митници“ и НАП, относно наличие на публични задължения с контрагенти по сключени договори/др. документи за поемане на задължения.

Във връзка с указания на МФ и с оглед подобряване на финансовата дисциплина, управлението на бюджетните средства и ефективността на функция „Бюджет и финанси” през 2023 г. са утвърдени нови версии на 16 бр. фишове към „Наръчник на счетоводните записвания в НАП“.

На база писмо от НАП до МФ е разрешено удължаване срока на открита банкова сметка тип „акредитив“ на НАП във връзка с обслужване на дейностите по системна интеграция.

На основание чл. 10, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ***Закона за Националната агенция за приходите***, чл. 6, ал. 2 и ал. 3 от ***Закона за държавния служител***, чл. 9 от ***Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор***, ***Наредба за командировките в страната***, чл. 72, ал. 1, т. 1 от ***Закона за държавния служител*** и чл. 272, ал. 1 т. 1 от ***Кодекса на труда***, е издадена нова заповед за командироване на служителите на НАП в страната, актуализирана през м. август и м. ноември 2023 г.

През 2023 г. е актуализирана заповедта на изпълнителния директор на НАП, относно оправомощаване на длъжностни лица за осъществяване на функциите на второстепенен разпоредител с бюджет, функциите на разпоредител със сметки за средства от Европейския съюз (ЕС), в качеството на бенефициент, в т.ч. и средствата по други международни програми и договори, които са с режим на сметки за средства от ЕС, и функциите по администриране и управление на сметки за чужди средства.

4.4. Правно обслужване

4.4.1. Правни дейности във връзка с възлагането на обществени поръчки

Обезпечен е процесът по планиране на обществените поръчки в НАП. Във връзка с изменение на Закона за обществените поръчки, в сила от 22.12.2023 г., в процес на разработване е нова версия на "Вътрешни правила за управление на процеса по възлагане на обществени поръчки в НАП" - Версия 7. Правилата са въведени на основание чл. 244 от ЗОП и определят реда за управление на процесите заложени в чл.140 от ППЗОП.

Реализираният обем на проведените процедури, възложените поръчки и сключените договори през 2023 г. от всички структури на НАП е, както следва:

Таблица № 40: Обществени поръчки, 2023 г.

Проведени процедури за възлагане на ОП и сключени договори			
Видове процедури	**Статут**	**Брой**	**Общ брой**
ПРОЦЕДУРИ НА СТОЙНОСТ ПО ЧЛ. 20, АЛ. 1 И АЛ. 2 от ЗОП, ВКЛЮЧИТЕЛНО ПРОЦЕДУРИ ПО ЧЛ.82 ОТ ЗОП (вътрешен конкурентен избор)	Открити	67	**84**
	прекратени	9	
	приключени с договор	32	
	неприключени процедури	14	
ДОГОВАРЯНИЯ	Открити	17	
	прекратени	1	
	приключени с договор	11	
	неприключени процедури	5	

Поръчки без процедура по реда на ЗОП		
Ред за възлагане	**Брой**	**Общ брой**
Събиране на оферти с обява по чл. 20, ал. 3 от ЗОП	39	**276**
Директно възлагане по чл. 20, ал. 4 от ЗОП	237	

Сключени договори		
Основание за сключване	**Брой**	**Общ брой**
По реда на ЗОП	270	**389**
По ЗДС и ЗЗД	51	
Други/за които правната инициатива не е на дирекция „Правна“/отдел „Правен”	68	

Запазени и зелени обществени поръчки		
	Брой	**Общ брой**
„Зелени“ поръчки	7	**11**
„Запазени“ поръчки чл.12 от ЗОП	4	

4.4.2. Правни дейности, свързани с управляваното от НАП имущество

Обезпечен е процесът по управление на собствеността на НАП чрез сключване на договори за предоставяне за управление на недвижими имоти, договори за наем, споразумения за разпределение на разходи, изготвяне на становища, доклади, искови молби, жалби, заповеди и други**.**

Количествени показатели:

Предоставени имоти	4
Действия по повод обезпечаване дейността на ГДФК	16
Отнети имоти	2
Действия по управление на договори за наем	13
Управление на имоти	153
Действия по предоставяне на вещи /заповеди	67
Сключени договори и споразумения по управление на собствеността	26
Вписвания в имотен регистър	148
Становища, жалби, искови молби, доклади	20
Други	34

Общи правни дейности

През 2023 г. в НАП са разгледани 132 заявления/искания по Закона за достъп до обществена информация, като са издадени надлежни актове по тях. В рубриката „Прозрачно управление“ на интернет страницата на НАП, се публикуват издадените актове по ЗДОИ, с които се предоставя информация.

С цел подобряване на взаимодействието с външни партньори (органи и институции) и с оглед създаване на условия за по-ефективно и ефикасно изпълнение на функциите на агенцията, през 2023 г. са подписани общо 7 акта: със Служба „Военно разузнаване“; Бюрото по защита на застрашени лица към МП; УНСС; Нотариалната камара и с две банки относно банково обслужване в офисите на НАП

4.5. Стратегическо планиране и управление на промяната

Съставен е годишният отчет за дейността на НАП за 2022 г., одобрен от Управителния съвет на НАП. Регулярно е предоставяна планова и отчетна информация от компетентността на НАП относно ангажименти на Агенцията във връзка с национални програми, стратегии и планове, в т.ч. програма „Администриране на приходи“ от програмния бюджет на Министерство на финансите, Национална програма за реформи, Конвергентна програма, инициатива „Партньорство за открито управление“ и др. Организирано е попълването на Интегрираната информационна система на държавната администрация и годишния доклад за състоянието на администрацията за 2022 година.

Текущо, тримесечно, ЦУ на НАП и ТД на НАП извършват наблюдение и анализ за изпълнението на оперативния годишен план за 2023 г. по структури. Продължава прилагането на въведения през годините процес по управление на рисковете спрямо дейностите в оперативния годишен план, в т.ч. документиране чрез риск-регистри от всяка дирекция (ТД и ЦУ) като част от процеса по оперативно планиране.

Съставени и утвърдени са годишните приоритети на НАП за 2024 г. и оперативните годишни планове на ЦУ на НАП, дирекции ОДОП и ТД на НАП за 2024 г.

С цел поддържане на фокусиран и завишен мониторинг и контрол върху лицата осигуряващи съществен дял (над 50 %) от приходите, администрирани от НАП и предвид икономическите реалности в страната, бяха извършени редица анализи, вкл. проучен чужд опит, както и предвид препоръки от мисия на МВФ в НАП, ръководството на НАП определи нови критерии за големи и средни данъкоплатци. В резултат с решение на Управителния съвет на НАП е създадена ТД на НАП „Средни данъкоплатци и осигурители“ с национален обхват в сила от 01.01.2024 г. Преерегистрацията на големите и средните данъкоплатци по новите критерии е в сила от 01.01.2024 г.

Инструментът за диагностична оценка на данъчната администрация (TADAT) беше използван за оценка на системата на данъчната администрация на България в периода от 30 октомври 2023 г. до 14 ноември 2023 г. Оценката е част от мултинационален проект „Подобряване на стратегическата реформа на данъчната администрация чрез Инструмент за диагностична оценка на данъчната администрация в България, Гърция и Румъния.“ Оценката беше финансирана от Инструмента за техническа поддръжка (TSI) на ГД „Реформи“ на Европейската комисия. Оценката предоставя информация за моментното състояние на НАП, показва силните страни и постиженията на НАП, както и е основа за планиране през 2024 г. на областите за допълнително развитие и усъвършенстване.

4.6. Анализи и прогнози

Дирекция „Анализи и прогнози“ организира и координира процеса по съставяне, обобщаване, контрол на качеството и предоставяне на управленска и статистическа информация, свързана с дейността на НАП.

4.6.1. Изготвени анализи:

- Анализи за изпълнението на приходите през 2022 г. и по тримесечия на 2023 година;

- Оценка и анализ на очаквания фискален ефект от промяна на данъчно-осигурителното законодателство за 2023/2022 г. и 2024/2023 година;
- Изчисляване на националната ДДС база на България за 2022 г. за целите на собствените ресурси на ЕС (вносните на страната в бюджета на ЕС).

4.6.2. Изготвяне и представяне на външни институции - отчети, прогнози и др.:

- Отчети за събраните приходи от НАП на МФ, НОИ и НЗОК;
- Ежедневно е представяна на МФ оперативна информация за приходите и очаквано изпълнение за годината;
- Съгласно бюджетната процедура са изготвени очаквано изпълнение за 2023 г. и прогнози за приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски за периода 2024-2026 г. - изпратени съответно на МФ, НОИ и НЗОК;
- Предоставяне на НСИ на месечни и тримесечни данни за нотификационните таблици за приходите през 2022 и по тримесечия на 2023 г.;
- Ежеседмично предоставяне на информация за цените на горивата на Министерство на енергетиката;
- Ежемесечно предоставяне на данни за пазара на горива в България за публикуване на страницата на НСИ;
- Предоставяне на данни във връзка със споразуменията за обмен на данни между НАП и Сметна палата, Инспектората към Висшия съдебен съвет, БНБ и ДФЗ;
- Предоставяне на информация към Министерство на финансите на тримесечие за публични задължения на общини;
- Участие в международното проучване на приходните администрации ISORA, организирано от Международния валутен фонд и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие;
- Във връзка с изпълнението на многонационален проект за техническа подкрепа „Подобряване на планирането и внедряването на стратегически реформи в данъчната администрация на България, Гърция и Румъния в контекста на TADAT“ и извършена оценка в НАП чрез Диагностичния инструмент за оценка на данъчната администрация (TADAT) е подготвена и предоставена информация, съгласно получен въпросник. Участие в срещите за оценката на място в България в периода 30 октомври – 14 ноември 2023 година;
- Попълване на информация към Доклада за състоянието на администрацията за 2023 г. в Интегрираната информационна система на държавната администрация;
- Извършване на служебна проверка за целите на процедура за подбор на проекти BG-RRP-2.006 „Подкрепа за иновативни МСП, отличени с Печат за високи постижения;
- Извършване на служебна проверка за целите на процедура за подбор на проекти BG-RRP-3.005 „Решения в областта на информационните и комуникационни технологии и киберсигурността в малките и средните предприятия;
- Предоставяне на информация по служебен път за юридически лица с подадени проектни предложения по процедура за представяне на безвъзмездна финансова помощ BG-RRP-3.004 „Технологична модернизация”;
- Предоставяне на информация по служебен път за юридически лица с подадени проектни предложения по процедура за представяне на безвъзмездна финансова помощ BG-RRP-3.005 „Решения в областта на информационните и комуникационни технологии и киберсигурността в малките и средните предприятия”;
- Извършване на служебна проверка за целите на процедура BG-RRP-3.006 „Изграждане на нови ВЕИ за собствено потребление в комбинация с локални съоръжения за съхранение на енергия в предприятията”;

- BG16RFPR002-1.001 „Допълващо финансиране на избрани от Европейската комисия Европейски цифрови иновационни хъбове“ по приоритет 1 „Устойчиво развитие на българската научно-изследователска и иновационна екосистема“, Специфична цел RSO1.1.;
- Попълване на данни към доклад за 2022 г. за участие на НАП в програмата за помощи ОПИК по Препоръка ЕССР/2020/8 за Министерство на икономиката;
- Предоставяне на информация относно принос към мониторингови доклади за търговията в рамките на Световната търговска организация и Г-20 информация за търговски и свързани с търговията мерки, предприети в периода от средата на октомври 2022 г. до средата на май 2023;
- Предоставена информация за проекта по ОПИК във връзка с участие в работна група по мярка 6 от четвъртия национален план за действие по инициативата "Партньорство за открито управление".

4.6.3. Управленска информационна система:

- Ежедневно наблюдение на процесите по зареждане на информацията от 19 различни източника, действия по отстраняване на проблеми и грешки;
- Отстраняване на бъгове в справки, данни и достъпи и сървъри;
- Поддържане на обекти в 8 схеми с данни от сървърите на DWH;
- Анализ, засичане и докладване за проблеми в данните на източниците на информация в УИС - оперативните системи в НАП;
- Допълване на нови източници на информация в УИС (анализ, достъп, създаване на нови обекти, план за зареждане, разработване на нови справки);
- Развитие на УИС с 30 внедрени нови справки за крайните потребители по искане на дирекция „Събиране“, дирекция „Обслужване“;
- Развитие на УИС с 25 нови справки за крайните потребители на тестова фаза от различни дирекции в ЦУ на НАП;
- Подпомагане дейностите на функции „Събиране“, „Контрол“, „Обслужване“, ГДФК и ИЦ на НАП чрез предоставяне на допълнителна информация от УИС.

4.6.4. Други дейности:

- Разпределен е плана за приходите на НАП за 2023 г. по ТД на НАП;
- Актуализиран е списъкът и макетите от справки за представяне от ТД и е осигурена статистическа информация, в т.ч. отчети за касовото изпълнение и различни годишни и текущи регулярни справки за 2022 г. и през 2023 г.;
- Поддържа се ежемесечна статистика на количествата и цените на реализирани горива през бензиностанциите с ЕСФП;
- Извършени са ежемесечно селекция и отчитане на резултатите на национални кампании на дирекция „Събиране“ и Д ИЦ по националния план и наръчника за третиране на длъжници;
- Извършени са селекции и отчитане на кампании на Д Контрол, Д Обслужване, Д ГДФК и Д РОС;
- Участие в проекта за подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез изготвяне на обобщени отчети, следене на дейностите по последващи проверки, подготовка на документация за отговор по въпроси от второ искане за верификация и окончателно искане за верификация на разходите. Поддържане на актуален регистър на всички заявления за трите фази, както и дейностите по тях след приключване на програмата – обжалване, проверки, АУПДВ, възстановяване на средствата доброволно и принудително, оказване на съдействие при нужда от информация и контакти с УО на ОПИК;
- Изготвяне на информация за МПС във връзка с последващи проверки по дейността по администрирането на компенсация на нарастването на цената на

моторни горива, посочени в чл. 112, ал. 1 от ЗДБРБ за 2022 г. (Нов-ДВ, бр. 52 от 2022 г., в сила от 09.07.2022 г.);

- Селектиране на дружествата за пререгистрация от и в дирекция ГДО и дирекция СДО по актуализирани критерии;
- Участие в група по създаване регистър за доходите на физически лица чрез разработване на *„Правила за определяне на брутни и нетни доходи на физическите лица за 2022 г. на база данните, с които разполага Националната агенция за приходите“*, разработване автоматизирани процедури за създаване на регистър на доходите на лицата за 2022 г., разработване на автоматизирани проверки за следене коректността на подадените декларации във връзка с поддържане на коректен регистър на доходите.

4.7. Координация на проекти, международни дейности и протокол

4.7.1. Изпълнение на проектите в НАП през 2023 г.

4.7.1.1. Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“:

Проект “Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)”

- Към Административен договор за директно предоставяне на БФП № BG16RFOP002-2.094-0006-C01/19.01.2021 г. между НАП и УО на ОПИК е сключено Допълнително споразумение № 4/18.01.2023 г. за изменение на продължителността за изпълнение на проекта от 24 на 36 месеца, с краен срок 31.12.2023 г.;
- Подадена до УО на ОПИК е актуализирана версия на искане за междинно плащане № 2 на стойност 9 147 660,44 лв., което е в процес на верификация;
- Проведена на 12.12.2023 г. е заключителна пресконференция по проекта, на която са представени резултатите от изпълнението му.

4.7.1.2. Оперативна програма „Добро управление“:

Проект „Изграждане на национално решение за електронен обмен на социално-осигурителна информация EESSI“:

- Проектът приключи успешно, като поисканите от бенефициера Национален осигурителен институт и партньорите по проекта - Национална агенция за приходите, Национална здравноосигурителна каса и Агенция за социално подпомагане окончателни суми за плащане са одобрени и трансферирани от Управляващия орган на Оперативна програма „Добро управление“.

4.7.1.3. Програма „Еркюл“ III на Европейска служба за борба с измамите (OLAF), ЕК

Проект „Усъвършенстване на механизма за прилагане на фискален контрол, с цел постигане на висока степен на защитата на финансовите интереси на Р България и ЕС“:

Изпълнението на проекта приключи през 2023 г., реализирайки следните дейности:

- Подадено и одобрено чрез електронния портал на Комисията е искане за прекратяване изпълнението на проекта, поради невъзможност за изпълнението на дейност 1 „Надграждане на информационна система „Фискален контрол“ с нови ИТ инструменти и модули в подкрепа на оперативните проверки и анализа на риска“. Искането за прекратяване е подписано и одобрено от OLAF на 17.03.2023 г.
- На 05.06.2023 г. чрез ел. портал на Комисията са подадени окончателен технически доклад и окончателен финансов отчет.
- На 23.08.2023 г. чрез ел. портал на ЕК е получено официално писмо от OLAF, с което потвърждават окончателните изчисления на безвъзмездните средства и

предоставят банкови данни за връщане на неизползваните по проекта средства в размер на 109 225,42 евро, получени под формата на авансово плащане.
- На 18.09.2023 г. е извършен превод от страна на НАП, с което приключват ангажиментите между НАП и OLAF в изпълнение на проекта.

4.7.1.4. Инструмент за техническа подкрепа към ЕК:

Проект „Разработване и внедряване на методология за оценка на корупционния риск в Националната агенция за приходите на Република България“ :

Проектът приключи успешно, като изпълнителят ICF S. A. предостави очакваните продукти по проекта (Встъпителен доклад; Аналитичен доклад за текущото състояние; Сравнителен референтен анализ; Обща методологична рамка за борба с корупционния риск в НАП; Пътна карта и план за изпълнение; Материали за обучение и модул „Обучение на обучители“ и Окончателен доклад). Със заповед №З-ЦУ-2280/02.11.2023 г. на изпълнителния директор на НАП е утвърдена Методологията, ведно с всички изготвени документи по проекта.

Проект „Подобряване на управлението на спазването чрез внедряване в Национална агенция за приходите на България на модели за опознаване на външния контекст и повлияване на поведението на данъкоплатците“:

- Продукт 2 - Доклад, идентифициращ методологии и инструменти за подобряване на процедурите/оценките за управление на риска и установяване на пропуски - предоставен от изпълнителя и официално приет от ГД „Реформи“ (в качеството ѝ на възложител по договора).
- Резултатът от Продукт 3 - Актуализиране на аналитичните методи и инструменти за опознаване, прогнозиране и въздействие, предоставен официално от изпълнителя и приет от ГД „Реформи“.
- Доклад за Продукт 4 - Изграждане на капацитет и изготвяне на доклад с насоки за прилагане на иновативни аналитични методи и работни инструменти за конкретна година е представен от изпълнителя и приет от ГД „Реформи“.
- Доклад за изпълнението на Продукт 5 - Разработване и предоставяне на комуникационна стратегия/план за представяне на аналитичните методи и инструменти пред вътрешни и външни заинтересовани страни са предоставени официално от изпълнителя и приети от ГД „Реформи“.
- Проведена е заключителна среща по проекта на 9.06.2023 г.
- Окончателният доклад е предоставен официално от изпълнителя на 10.06.2023 г. и приет от ГД „Реформи“, с което приключи изпълнението на проекта.
- Изготвен и представен на ИД на НАП е окончателен доклад за изпълнението на проекта. Докладът е одобрен на 28.09.2023 г.

Проект „Разработване и внедряване на модел за „Хоризонтален мониторинг“ в Българската приходна администрация“:

Във връзка със сключен е договор No REFORM/SC2021/031 между ГД „Подкрепа на структурни реформи“ (ЕК) и КПМГ Адвайзъри ЕООД, за предоставяне на консултантски услуги за изпълнението на проекта, са реализирани следните дейности:

- На 29.03.2023 г. е приет резултат по дейност 6 от проекта – „Комуникационна стратегия“ с приложените към нея документи.
- Представен на 14.06.2023 г. и приет на 22.06.2023 г. е резултат 4 в изпълнение на проекта - Доклад с резултатите от оценката на пилота.
- Проведена е заключителна среща за представяне на резултатите от изпълнението на проекта на 30.06.2023 г.

- На 20.07.2023 г. е приет последния резултат в изпълнение на проекта – резултат 7 – Финален доклад.
- Изготвен и представен на ИД на НАП е окончателен доклад за изпълнението на проекта. Докладът е одобрен на 28.09.2023 г.

Проект „Повишаване на доброволното спазване чрез внедряване на SAF-T в България“

Във връзка със сключен договор № REFORM/SC2022/050 между ГД „Реформи“ и Ърнст енд Янг България ЕООД за предоставяне на консултантски услуги за изпълнението на проекта, са реализирани следните дейности:

- Представени и приети са:
  - Продукт 2 – Технически доклад за внедряване на SAF-T;
  - Продукт 3 – Техническа спецификация на SAF-T;
  - Продукт 4 – Методология с насоки за електронни ревизии и анализ на данни от SAF-T;
  - Продукт 5 – Обучителна програма, материали и обучения по SAF-T и електронни ревизии;
- Проведен е двудневен семинар за визията на SAF-T в България;
- Разработена е комуникационна стратегия за популяризиране на стандартния одитен файл в изпълнение на Дейност 6 от проекта, като са проведени редица срещи със заинтересовани лица, създадени са публикации в социални мрежи и печатни издания, както и е публикувана допълнителна информация на външния сайт на НАП;
- Проведени са обучения на 4 групи ревизори от ГДО и СДО и 1 информационна онлайн сесия за мениджърския екип на НАП;
- Проведено е едно заседание на Управителния комитет по проекта; провеждани са регулярни срещи под различна форма за напредъка по проекта.

Мултинационален проект между България, Румъния и Гърция с наименование „Подобряване на планирането и внедряването на стратегически реформи в данъчната администрация в контекста на TADAT”

- Изготвена е концепция по проекта съвместно с България, Румъния, Гърция и Международен валутен фонд по компонент 1 „Консултантска подкрепа“.
- Проведен е семинар в изпълнение на проекта в к.к. Мамая, Румъния с представители на трите държави членки, ГД „Реформи“ и МВФ, в рамките на който е разгледан инструмента за оценка на данъчната администрация (TADAT);
- В периода 30.10 – 14.11.2023 г. е проведена мисия на МВФ за оценка на данъчната администрация на България; На заключителната среща на мисията на МВФ е представен проект на доклад пред висшето ръководство на НАП;
- Финалния доклад за оценка на данъчната администрация на България е получен официално на 09.01.2024 г.
- KPMG България е избран за изпълнител по компонент 2 от проекта „Комуникационна подкрепа“; На 18.12.2023 г. е представен финалния встъпителен доклад.

4.7.1.5.Оперативна програма „Региони в растеж“ (ОПРР)

Проект „Обновяване и внедряване на мерки за енергийна ефективност в сградата на ТД на НАП-Бургас“:

Издадено е Удостоверение за въвеждане в експлоатация за строежа №15/19.01.2023 г. От страна на Община Бургас е изпратено до УО на ОПРР Искане за окончателно плащане по проекта. Изпълнението на проекта приключи успешно на 1.02.2023 г.

4.7.1.6. Двустранна програма за сътрудничество между МФ на България и МФ на Нидерландия

През 2023 г. беше осигурена техническа подкрепа по Меморандум за разбирателство за техническо сътрудничество между МФ на България и МФ на Нидерландия, под формата на уебинари, на тема „Причисляване на печалби (allocation of profits) към места на стопанска дейност. Трансфери между място на стопанска дейност (МСД) в една държава и друга част на същото предприятие, разположена извън тази държава“ на дирекция СИДДО и „Регулация на хазарта и хазартните дейности“ на дирекция „Надзор върху хазарта и хазартните дейности“.

4.7.1.7. Проект Европейската комисия (Комисията, ЕК) за въвеждане на специален режим за малки предприятия (МП)

- Определени са представители на НАП, които да получат достъп до системата за тестване на Комисията (СТА).
- С докладна записка 93-00-2657/26.05.2023 г. е утвърден Национален проектен план, който е изпратен на ЕК.
- Представители на НАП взеха участие в онлайн мисия за проследяване на напредъка, която да се проведе на 02.10.2023 г.
- ЕК стартира тестовете за свързаност на системата.
- Изпратено е писмо до Министерство на финансите, относно въвеждане на специален режим за малки предприятия на прилагане на освобождаване от данък върху добавената стойност и предстоящите законодателни инициативи, свързани с него.

4.7.1.8.Процедура BG16FFPR003-2.001 „Концепции за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ)“. Предложенията по процедурата са в процес на оценка.

- На 27.09.2023 г. НАП подаде като водещ партньор предложение за изпълнение на концепция за ИТИ с наименование „Насърчаване на устойчивия растеж в ЮЗР чрез реализация на Интегрирана териториална инвестиция на Националната агенция за приходите и партньори“. Общата стойност на проекта възлиза на 3 120 000 лева с включен ДДС. Проектът предвижда реализация на дейности за енергийно обновяване на сгради на НАП (вкл. енергийно обследване и паспортизация), както и дейности за рехабилитация на прилежащи терени на сгради на НАП, както следва – административна и делова сграда на НАП в гр. София, ул. „Врабча“ № 23, Учебен център на НАП Банкя, Учебен център на НАП Боровец.
- По същата процедура НАП е партньор в Концепция за ИТИ с водещ партньор община Търговище "Устойчиво развитие на територията, обновяване и модернизиране на градската среда в гр. Търговище", в рамките на която са предвидени мерки за енергийна ефективност в сградата на ТД на НАП - Офис Търговище", гр. Търговище, пл. Свобода № 1 на обща стойност 2 000 000 лв.

4.7.1.9. Процедура BG-RRP-4.020 „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт” с финансиране по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост

- Разработени, подадени и одобрени са две проектни предложения с наименования „Енергийно обновяване на сграден комплекс с административни адреси гр. София ул. "Аксаков“ № 21, № 27А и № 29“ и „Енергийно обновяване на сграден комплекс с административни адреси гр. София ул. "Аксаков“ № 31“ (където МК „Ялта“ е включена като съсобственик, съгласно споразумение за партньорство № 41/26.04.2023 г.) на обща стойност 8 343 975 лв. като размерът на одобрената

безвъзмездна финансова помощ е 2 724 231 лв., а размерът на собствения принос е 5 619 744 лв.,

- НАП участва като партньор в подадени от Община Добрич, Община Ловеч и Община Бургас и одобрени проектни предложения за реализация на дейности за енергийно обновяване на сгради, част от които са предоставени за ползване от ТД на НАП.

4.7.2. Международни дейности в НАП

4.7.2.1 Участие и представяне опита на НАП в международни форуми

Представители на НАП участваха активно в редица международни мероприятия – общо 228 международни мероприятия, вкл. по линия на ЕК, Съвет на ЕС, IOTA, ОИСР, Центъра за финансово развитие, GREF и EGBA, и програма „Фискалис“.

4.7.2.2 Съгласуване на законопроекти, изготвяне на отговори на запитвания и въпросници от чуждестранни лица и институции

НАП взе участие в изготвянето на общо 35 документа в рамките на координационния механизъм по въпросите на ЕС в РГ № 10 „Данъчна политика”. Наши представители участваха в 14 заседания на работни органи към Съвета на ЕС и 32 работни формата към ЕК.

През 2023 г. в НАП бяха обработени 63 запитвания, с цел проучване на добри практики и законодателна база в областта на данъчното облагане, получени и изпратени по линия на ЙОТА, програма „Фискалис“ на ЕК, Постоянно представителство на България в ЕС и мрежата „СОЛВИТ”. Входящите запитвания са 57, а изходящите 6.

Актуализирана е информацията относно данъчните системи на държавите-членки на ЕС (съдържа основни данни за държавата, данъците, осигурителните вноски и др,), която е публикувана на вътрешната и външната страница на Агенцията.

4.7.2.3 Участие на НАП в програма „Фискалис“ на ЕС

Първото споразумение за отпускане на безвъзмездни средства (грант) по програма „Фискалис“ за общи дейности по сътрудничество продължи да се изпълнява и през 2023 г., като беше удължено до края на 2024 г. НАП взе участие в проектни групи, срещи на платформи и мрежи и работни срещи, като общият брой на участниците през 2023 г. е 213. Сред основните теми на участията са: „Разработване на информационни системи за данъчното облагане, "Електронни формуляри", „Доверие и спазване на задълженията“, "Общ списък на данъчните рискове", „Използване на национални регистри за недвижими имоти при трансгранични данъчни въпроси“, „Шаблони за архитектура на решения за трансевропейски системи и актуализиране на данъчна референтна архитектура EGOVERA“, „Спазване на данъчните задължения при сътрудничество между данъчните органи и данъкоплатците“ и други. Бяха реализирани участия в множество обучения: обучение за национални OУМАС координатори, обучения по TNA за начинаещи и напреднали, обучение за PICS, обучения за CESOP, обучения по инструменти за административно сътрудничество, обучение по CCN User Manager Services Applications, обучение за новоназначени служители в областта на взаимопомощта при събиране на вземания и други. Бяха реализирани две работни посещения на следните теми: „Споделяне на най-добрите практики за организация и координация, свързани с прилагането на "Дигиталния пакет" и „Споделяне на добри практики и опит в областта административното сътрудничество за данъка върху добавената стойност (ДДС) и събиране на публични вземания”.

През 2023 г. бе организирано участието в 37 присъствени срещи.

Организирано бе участието на представители на ръководството в среща на върха на ръководителите на данъчните администрации на ЕС (ТАДЕУС), 21-22 ноември 2023 г., Малага, Испания. Подготвени бяха становища от компетентните дирекции по въпросните от работните документи към дневния ред.

Беше приета многогодишна работна програма по програма „Фискалис“ за периода 2024-2025 г.

4.7.2.4 Участие на НАП в дейността на Вътрешно-европейската организация на данъчните администрации (ЙОТА/IOTA)

НАП е една от седемте приходни администрации, учредили ЙОТА, в която в момента членуват приходните администрации на 44 държави, като 43 от тях са пълноправни членове, а една е асоцииран член - приходната администрация на Южна Корея (от 2021 г.). НАП продължава да бъде силно ангажирана с функционирането и развитието на Организацията. От създаването на ЙОТА през 1996 г. досега представители на НАП са били включвани в състава на работните групи, разработващи стратегиите на Организацията. И през 2023 г. представители на НАП взеха активно участие в следните работни групи на ЙОТА: за техническите дейности, за подготовка на 31-вия Форум на основните лица за контакт, в подгрупа „Събиране на данъчните задължения от активи, които са трудни за събиране“ към Форума за управление на данъчните задължения, подгрупа „Проследяване на паричния поток в трансграничните схеми за измами с ДДС“ към Форума за борба с данъчните измами..

През 2023 г. 105 участници от НАП са взели участие в 23 административни и технически мероприятия на ЙОТА. Представен е опита на НАП по две теми – измами с крипто валути и комуникации. Основните теми, освен тези, засягащи управлението на Организацията, включват борба с данъчните измами, практики в областта на крипто валутите, използване на големи масиви данни, обмен на информация и др.

През 2023 г. членството на Русия и Беларус в ЙОТА беше прекратено, след гласуване на Генералната асамблея.

4.7.2.5 Участие на НАП в дейността на ОИСР

През 2023 г. представители на НАП взеха участие в 15 мероприятия, организирани от ОИСР.

През април 2023 г. Глобалният форум на ОИСР за прозрачност и обмен на информация за данъчни цели извърши партньорска проверка в България за проверка по отношение поверителността и защитата на данните, получени чрез обмена. Проверката завърши успешно и България отново стана реципрочна юрисдикция и започна да получава данни по линия на автоматичния обмен на информация за финансови сметки (CRS) и отчети по държави (CbCR) от своите международни партньори.

През май 2023 г. Глобалния форум на ОИСР за прозрачност и обмен на информация за данъчни цели извърши партньорска проверка в България по отношение на обмена на информация при поискване. Тази проверка предстои да завърши през 2024 г.

Представители на НАП взеха участие в срещи за оценка на България по няколко теми във връзка с процеса на присъединяване на България към ОИСР, като България успешно премина два технически прегледа - по отношение на процедурите за взаимно споразумение и обмена на информация.

В резултат на напредъка на България в процеса по присъединяване към ОИСР и на добрата работа на представителите на НАП в различните форуми и групи на Организацията, НАП получи покана за членство във Форума за данъчна администрация на ОИСР.

На база на международното проучване на приходните администрации ISORA и поредицата публикации „Данъчна администрация“ на ОИСР, НАП изготви доклад до заместник министъра на финансите със сравнителна информация за България и около 160 приходни администрации от цял свят, за 2018, 2019 и 2020 г.

4.8. Вътрешни и външни комуникации

Приоритет за НАП е предоставянето на навременна информация и подкрепа на клиентите при изпълнение на задълженията им, както и при ползване на електронните услуги.

Агенцията активно използва медиите като един от най-важните медиатори в отношенията с бизнеса и гражданите. През 2023 г. са изпратени 71 прессъобщения до медиите и са подготвени 174 отговора на журналистически запитвания. Организирани са 27 телевизионни и радио участия на представители на висшия мениджмънт и директори на дирекции.

Проведена е информационна кампания „Данъчно-осигурителни рискове, насочена към третирането на различни рискове, като плащане на осигурителни вноски върху по-нисък размер от действителното възнаграждение, неплащането на здравни вноски, укриването на приходи в различни сектори (фризьорски и козметични услуги, е-търговия и др.), както и да стимулираме гражданския контрол и активна позиция в борбата срещу сивата икономика и недекларирането на доходи. В рамките на кампанията са осъществени дейности, насочени към хазартните оператори и хазартно уязвимите лица с цел информирането им за подновяване на регистъра по чл. 10 от ЗХ, начините на вписване и достъп до данните в него, както и разработената услуга за ОХИ.

Приходната агенция взе участие в насочените към студенти традиционни издания на форума „Дни на кариерата (организиран от JobTiger), проведени са поредица от събития в страната в рамките на нова инициатива „Информационен ден на НАП“ с ученици от 11 и 12 клас.

Реализирани са информационни кампании, свързани с промяната на банковите сметки за плащане към НАП, за предварително разясняване на новите изисквания към доставчиците на платежни услуги, които влязоха в сила от 1 януари 2024 г., както и за информиране на обществото за възможностите за ползване на данъчни облекчения, в това число и за отглеждане на деца и деца с увреждания. Проведена е информационна кампания за плащане на здравните вноски от абитуриенти, съвместно с МОН. През 2023 г. е реализирана и кампания за информиране на бизнеса и обществото за въвеждане на предварителното деклариране на стоки с висок фискален риск.

Към месец декември 2023 г. Facebook страницата на НАП е с 8300 последователи. През 2023 г. в социалните мрежи на НАП във Facebook, Twitter (X) и LinkedIn са публикувани общо 373 поста, 191 от които с визуализации, а останалите с връзки към публикации в електронни медии и текстове на официалната интернет страница на НАП с полезна за потребителите информация, както и видео съдържание, вкл. в официалния канал на Агенцията в YouTube. Дадени са отговори на над 300 запитвания под постове или чрез лични съобщения, предимно на граждани. Темите са свързани с разяснителна информация за данъчно-осигурителните ангажименти на гражданите и бизнеса във връзка с Данъчна капания 2023, данъчни облекчения, туризъм, социално и здравно осигуряване, заплата в плик, е-търговия, постъпления в НАП, е-услугите на НАП, банкови сметки с контролни кампании на НАП, напомняне за изискване на платежен документ при покупки, свободни работни места в Агенцията, социални инициативи на служители на НАП в помощ на нуждаещи се, ПИК, хазартна дейност, проекти SAF-T и CESOP, предварително деклариране на стоки с висок фискален риск и др.

През април 2023 г. е създаден профил на НАП в Twitter, като са направени 37 публикации.

За официалния канал на НАП в YouTube са заснети и публикувани 15 аудио и видео подкаста.

През годината са проведени мониторингово проучването за спазване на данъчно-осигурителното законодателство и мотивационно проучване на нагласите на служителите в НАП.

НАП своевременно актуализира документи, данъчни и осигурителни закони, публикува актуални новини и конкурси във вътрешен и външни сайтове на Агенцията. Създадени са редица нови рубрики, сред тях са: „За доставчик или продавач/прехвърлител“, „Комуникация с НАП в производства по фискален контрол“, Автоматичен обмен на информация, предоставяна от оператори на платформи, „Данни за деклариране на превози на стоки с висок фискален риск“ и „Пощенски оператори“, Задължителна временна солидарна вноска и други. В английската версия на сайта са създадени страници за доставчиците на платежни услуги, както и осем рубрики с информация за хазартните оператори.

Във всички сайтове на НАП са публикувани общо над 3200 документа. Поддържа се и „Профил на купувача“, като през 2023 г. в него са извършени общо 44 актуализации.

Продължи издаването на вътрешен електронен бюлетин „Посоки“ за служителите на НАП, като през 2023 г. са публикувани 4 броя. Организирани са 4 директорски съвета и две национални съвещания, а информация за тях е своевременно представена на служителите на Агенцията.

Проведени са редица вътрешно-комуникационни кампании, изработени са десетки банери, информационни материали и обръщения на висшия мениджмънт.

4.9. Инспекторат на НАП

4.9.1. Извършени проверки от Инспектората на НАП

През 2023 г. са извършвани процесуални действия в рамките на 347 проверки, в т.ч. 29 тематични и една комплексна проверки по важни за Агенцията теми. Всички постъпили сигнали са разгледани детайлно и във всички аспекти, които засягат.

През 2023 г. в НАП са постъпили значително повече сигнали, в сравнение с предходните години, съответно са извършени по-голям брой проверки:

Таблица № 41: Извършени проверки от Инспекторат на НАП, 2023 г.

Отчетна година	Видове проверки	Продължили от предходната година	Планирани през отчетната година	Извънпланови в отчетната година	Приключени през отчетната година.	Продължаващи през следващата година
2023 г.	Проверки по сигнали, жалби и самосезиране	39	0	278	268	49
	Комплексни и тематични проверки	4	16	10	25	5
	Общо:	**43**	**16**	**288**	**293**	**54**
2022 г.	Проверки по сигнали, жалби и самосезиране	38	0	204	203	39
	Комплексни и тематични проверки	6	24	4	30	4
	Общо:	**44**	**24**	**208**	**233**	**43**
2021 г.	Проверки по сигнали, жалби и самосезиране	14	0	213	189	38
	Комплексни и тематични проверки	4	23	9	30	6
	Общо:	**18**	**23**	**222**	**219**	**44**

Предприети действия по сигнали за действия и бездействия на служители на Агенцията, в това число и такива съдържащи данни за злоупотреба с власт и корупция:

През 2023 г. са постъпили 2 предложения за подобряване на дейността, 253 броя жалби и сигнали, съдържащи твърдения за неправомерни или забавени действия и бездействия на служители на НАП, за корупционни прояви и други. В 48 случая проверки по различни теми са инициирани въз основа на предложения направени в доклади на Инспекторат, други структури в НАП или други държавни институции. Продължени са 43 проверки, започнали през 2022 г.

Общо приключените през 2023 г. проверки по сигнали, жалби и след самосезиране са 293, като в голяма част от производствата обект на разглеждане са били повече от едно твърдения - общо 466, в т. ч. за неправомерни или забавени действия и бездействия на служители на Агенцията - 229 бр., за корупционни практики - 48 проверки, 34 проверки за злоупотреба с власт и 151 проверки за неефективна работа на администрацията. По всички производства, по които проверките са приключили, компетентните дирекции са получили одобрени от изпълнителния директор на НАП доклади за запознаване и предприемане на последващи действия. Спрямо двама служители са образувани административнонаказателни производства за констатирани нарушения на разпоредби на ДОПК. За констатациите и предприетите действия са уведомени подателите на сигнали и жалби.

През отчетния период са приключени 24 тематични и 1 комплексна проверки. При всяка проверка е извършвано наблюдение за ефективността на разглежданите процеси, действията по управление, чрез които се гарантира законосъобразност и целесъобразност на предприетите от служителите на НАП действия.

Особено внимание през 2023 г. е обърнато на случаите със съмнения за нерегламентиран достъп до защитена информация от служители на НАП. Важността на темата за правилното използване на лични данни и всякакъв вид защитена информация рефлектира върху повишения брой проверки, касаещи правомерността на достъпванията до такъв вид информация - образувани са 22 производства по реда на АПК и 7 тематични проверки. Извършени са задълбочени и всеобхватни проверки във връзка със съмнения за неправомерни действия, като успоредно се работи активно за подобряване на системата за опазване и проследяване на използването на защитената информация. В този аспект е разширена базата на лог-файловете и е въведена DLP-система, данните от които вече се използват за анализ и доказателство относно извършените действия с достъпваната от служителите на НАП информация. През 2023 г. е извършена и проверка на основанията за използване от служители на Агенцията на информация от Регистъра на банковите сметки на БНБ. За констатирано при проверките неправомерно достъпване и разпространение на данъчно-осигурителна информация и лични данни са предприети административни действия, съответстващи на тежестта на извършените нарушения, както и е образувано 1 административнонаказателно производство.

През тази отчетна година, както и през предходната, броят на получените сигнали, свързани с действията на служителите от Главна дирекция „Фискален контрол“, е значителен. Извършени са 1 комплексна проверка, 1 тематична проверка и 36 проверки, касаещи контролната дейност в търговските обекти и по отношение на контрола върху движението на стоки с висок фискален риск. В резултат на направените констатации са

формулирани редица предложения за подобряване ефективността на дейността на дирекцията.

По отношение на извършени проверки по теми, свързани с корупция и конфликт на интереси, както и във връзка с прилагането на ***Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество*** (ЗПКОНПИ) и ***Наредбата за организацията и реда за извършване на проверка на декларациите и за установяване конфликт на интереси***, през 2023 г. са извършени общо 76 проверки, от които 12 бр. тематични проверки и 64 проверки по сигнали, съдържащи твърдения или съмнения за корупция и злоупотреба с власт. За установените нарушения на служебни задължения са предприети административни мерки, съответстващи на тежестта на извършените нарушения. В един случай е образувано административнонаказателно производство.

През 2023 г. са извършени и две тематични проверки (мониторинг) с оглед проследяване изпълнението по утвърден План за действие за изпълнение на мерките за преодоляване/минимизиране на корупционни рискове в две от основните оперативни функции на НАП: „Обслужване“ и „Събиране“, както и предприетите действия от страна на дирекция УЧР, ЦУ на НАП, във връзка с направени предложения за отстраняване на констатирани пропуски и слабости в резултат на извършените проверки на декларации по ЗПКОНПИ. Изпълнението на мерките по актуализирания План за действие за преодоляване/минимизиране на корупционните рискове във функции „Обслужване“ и „Събиране“ е приключило.

4.9.2. Резултати от извършените от Инспекторат на НАП проверки

Като част от политиката на НАП за качествено изпълнение на възложените ѝ функции, през 2023 година се извърши преглед на изпълнението на приетите предложения, така че да се осигури увереност в постигането на краен положителен резултат, а от там и повишаване ефективността на дейностите на Агенцията. В отчетния период са направени 501 предложения до дирекции в ЦУ на НАП и ТД на НАП, като 486 са приети за изпълнение, а 479 от приетите предложения са вече изпълнени. Реализацията на останалите приети предложения продължава в следващи периоди, като изпълнението им периодично е обект на контрол от Инспектората. От анализа на общоприетите и изпълнени предложения в настоящия и предходни отчетни периоди и изпълнените предложения през 2023 г., целящи повишаване нивото на изпълнение на дейностите в НАП, изпълнението на 100 предложения продължава.

Таблица № 42: Резултати от извършените от Инспекторат на НАП проверки, 2023 г.

№ по ред	Вид на предложенията	Дирекции в ЦУ на НАП			ТД на НАП			Общо за НАП
		Брой предложения, чиито изпълнение продължава от минали години	Общ брой предложения, приети през 2023 г.	Предложения със завършило изпълнение през 2023 г.	Брой предложения, чиито изпълнение продължава от минали години	Брой предложения, приети за изпълнение през 2023 г.	Предложения със завършило изпълнение през 2023 г.	Брой предложения, чиито изпълнение продължава през следващата година
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	**Промяна на процедурите и издаване на указания**	**31**	**20**	**16**	**0**	**3**	**3**	**35**
2	**Промяна и/или създаване на организация в ТД на НАП и ЦУ**	**14**	**7**	**11**	**1**	**9**	**10**	**10**
3	**Обръщане на внимание на служители/дисциплинарен съвет**	**2**	**114**	**116**	**18**	**142**	**157**	**3**
4	**Предприемане на конкретни оперативни действия**	**19**	**82**	**72**	**6**	**77**	**81**	**31**
5	**Създаване/усъвършенстване на програмни приложения**	**17**	**4**	**7**	**0**	**0**	**0**	**14**
6	**Обучения на служители**	**1**	**2**	**1**	**4**	**4**	**6**	**4**
7	**Запознаване на служители с процедури, указания**	**0**	**1**	**1**	**0**	**5**	**5**	**0**
8	**Брошури за клиенти**	**1**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**
9	**Законодателни промени**	**4**	**0**	**1**	**0**	**0**	**0**	**3**
10	**Други**	**0**	**7**	**7**	**0**	**5**	**5**	**0**
11	**Уведомление до прокуратура**	**0**	**2**	**2**	**0**	**2**	**2**	**0**
	Общо:	**89**	**239**	**235**	**29**	**247**	**269**	**100**

В резултат от извършените проверки от Инспектората са констатирани 297 случая на незаконосъобразни и неправилни действия, от различен характер и с различна степен на тежест на допуснатите пропуски/нарушения, извършени от 182 служители. Взети са мерки за ограничаване на възможността за допускане на подобни нарушения в бъдеще – наложени са дисциплинарни наказания, обърнато е внимание на служителите и техните ръководители, планирани са обучения, изготвени/допълнени са вътрешни процедури и указания за работа.

Постигнат е и непряк, възпитателен ефект – затвърждава се убеждението на служителите и клиентите на НАП, че действията на всички структури са във фокуса на обективен вътрешен административен контрол.

4.9.3. Други дейности:

В изпълнение на функциите за превенция и противодействие на корупцията и във връзка с Националната стратегия за превенция и противодействие на корупцията в Република България за периода 2021-2027 г., приоритет 5 „Освобождаване на гражданите от „дребната корупция“, в НАП се изпълнява Антикорупционен план, утвърден от изпълнителния директор на НАП и съгласуван с Министъра на финансите. Набелязаните мерки за противодействие на корупционни практики в Антикорупционния план се проследяват и отчитат периодично в съответствие с Насоките за съставянето на антикорупционните планове, като отчетите са публични с оглед гарантиране на прозрачност на процеса.

В началото на 2023 г. е приключено изпълнението на проект за предоставяне на техническа помощ по линия на Програмата за подкрепа на структурни реформи към Главна дирекция „Реформи“ на ЕК на тема „Разработване и внедряване на методология за оценка на корупционния риск в Националната агенция за приходите на Република България“. В хода на реализиране на проекта е изготвена Методология за идентифициране, оценка и ограничаване на корупционния риск в Агенцията, както и пътна карта и план за изпълнение на методологията, като е извършено пилотното ѝ тестване. В резултат, НАП е първата в страната администрация с утвърдена Методология за оценка на корупционния риск.

4.10. Предварителен финансов контрол

Финансовите контрольори в ЦУ на НАП извършват предварителен контрол за законосъобразност, съгласно Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор, върху цялостната финансова дейност на организацията за ЦУ на НАП, УЦ на НАП Боровец и УЦ на НАП Банкя. Еднотипни документи за задължения за задължения и разходи (докладни записки на дирекция „Държавни вземания“, командировки и др.) се групират и проверката за законосъобразност се документира с издаване на един контролен лист с опис на приложените документи. През 2023 г. извършените от финансовите контрольори проверки по предварителен контрол за законосъобразност документирани с издаден контролен лист са 11790 броя. От тях преди поемане на задължения са 6877 броя с издадени контролни листа, включително с описи на документи. Проверките преди извършване на разход за годината са 3766 броя с издадени контролни листа, включително с описи на документи. Предварителният контрол на освободени гаранции, депозити и плащания към държави членки на ЕК е 1147 броя.

Финансовите контрольори в ЦУ на НАП през годината са оказали методическа помощ на щатни и нещатни финансови контрольори в структурите на НАП в процеса на работата им при осъществяване на предварителен контрол за законосъобразност. През 2023 г. екипът на финансовите контрольори е участвал в проведени работни срещи и обсъждане на възникнали казуси и въпроси, свързани с финансовото управление и контрол в ЦУ на НАП. През месец май финансовите контрольори в ЦУ на НАП организирахме и проведохме обучение на 36 финансови контрольори и новоназначени служители, упражняващи предварителен финансов контрол за структурите в НАП.

Организирано е попълване на въпросник за състоянието на системите за финансово управление и контрол (СФУК) за 2022 г. от третостепенни разпоредители с бюджет (ТРБ) в системата на НАП. Въз основа на попълнените въпросници и доклади от ТРБ е изготвен обобщен доклад и въпросник за състоянието на СФУК в НАП за 2022 г. и същите са изпратени до Министъра на финансите.

4.11. Вътрешен одит

Дейността по вътрешен одит през 2023 г. се осъществи в съответствие със Закона за вътрешният одит в публичния сектор, Международните стандарти за професионалната практика по вътрешен одит (издадени от Института на вътрешните одитори, САЩ, и техният превод на български език, публикувани от Института на вътрешните одитори в България), Етичния кодекс на вътрешните одитори, Статута на звеното за вътрешен одит в НАП (приет от Управителния съвет на НАП) и утвърдената от министъра на финансите методология за вътрешен одит в публичния сектор.

Всички одитни ангажименти имат за предмет оценка за съответствие с действащото законодателство и вътрешни правила, ефективност на процеса и проследяване изпълнението на препоръките, дадени при предишни одити.

Съгласно Годишния план за одитни ангажименти на дирекция „Вътрешен одит“ в НАП (съгласуван от Управителния съвет на НАП с РМФ-1/18.01.2023 г.) за 2023 г. са планирани 10 одитни ангажимента за даване на увереност. От тях до края на годината са приключени 6 одитни ангажимента, 4 са в процес на приключване през 2024 г.,. При одитите са направени общо 303 констатации. За отстраняване на установените пропуски са дадени общо 168 бр. препоръки, като 165 от тях са приети.

На база извършените одити и предприетите мерки по изпълнение на дадените препоръки, може да се направи извод, че утвърдените в НАП правила и процедури, както и въведените контролни дейности, осигуряват в голяма степен своевременното идентифициране, оценяване и управление на рисковете в организацията; съответствие със законодателството, вътрешните актове и договорите; надеждност, проследимост и всеобхватност на финансовата и оперативната информация; ефективност, ефикасност и икономичност на дейностите; опазване на активите и информацията; предотвратяване и разкриване на измами; изпълнение на задачите и постигането на целите. Предприети са адекватни действия по осигуряване и поддържане на актуална документална обезпеченост на одитираните процеси, съгласно изискванията на нормативната уредба. Постигнато е съответствие на вътрешно-ведомствените документи в НАП с изискванията и разпоредбите на външните нормативни актове.

4.12. Сигурност

4.12.1. Вътрешен ред, охрана и сигурност

В сградите на НАП контролно-пропускателният режим се осъществява денонощно чрез служители на НАП или на наети охранителни фирми, чрез постоянно видеонаблюдение, системи за контрол на достъпа и/или СОТ.

За повишаване нивото на физическата сигурност през 2023 г. са предприети действия и е въведен денонощен контрол на достъпа в частта от сградата, предоставена за ползване на ЦУ на НАП на административен адрес: гр. София, бул. „Цариградско шосе“ № 111.

Предприети са действия за извършване на доставка и монтаж на системи за контрол на достъпа в сгради на НАП, както и за абонаментно обслужване на системите за видеонаблюдение, системите за контрол на достъп и сигнално – охранителните системи.

Извършени са три планови проверки в структури на ТД на НАП София относно състоянието на физическата сигурност и системите за контрол и сигурност, както и относно съхранението и ползването на предоставените служебни печати и щемпели.

4.12.2. Вътрешни разследвания

През 2023 г. са извършени проверки по 20 сигнала във връзка с функцията „Вътрешни разследвания“. Изпратени са уведомления до МВР по пет сигнала и до прокуратурата - по четири сигнала.

Таблица № 43: Обработени сигнали „Вътрешни разследвания“ през 2023 г.

Обработени сигнали	2021 г.	2022 г.	2023 г.
1. Сигнали за извършени престъпни деяния срещу служители на НАП	5	5	8
2. Сигнали за извършени престъпни деяния срещу имущество на НАП	3	1	3
3. Сигнали за извършени нарушения от служители на НАП	3	2	1
4. Други	7	6	8
Общо:	18	14	20

4.12.3. Класифицирана информация и Специален регистър

„Специален регистър“ на НАП събира, обработва, съхранява и предоставя информация за социалното и здравно осигуряване и трудовите договори на осигуряваните от специалните осигурители лица.

Таблица № 44: Обработена кореспонденция в „Специален регистър”

Обработена кореспонденция	2021г.	2022г.	2023г.
Регистрирани и обработени входящи писма или описи с протоколи, придружителни писма и технически носители	9148	9607	9613
Изготвени и изпратени изходящи писма или описи	8732	9194	9067
Предоставяне на данъчно-осигурителна информация съгл. чл. 74 и 75 от ДОПК по искания от специални осигурители, органи на съдебната власт и др.	400	350	395

Във връзка с дейността по проучването за надеждност на физически и юридически лица за достъп до класифицирана информация „държавна тайна” ежедневно се предоставя на проучващите органи данъчна и осигурителна информация предвид изискванията на Закона за защита на класифицираната информация и Правилника за прилагането му.

4.12.4. Отбранително-мобилизационна подготовка, пожарна безопасност, защита при бедствия и при терористична заплаха

Извършени са дейностите по Наредбата за отсрочване на запасни и техника - запас от повикване във въоръжените сили при мобилизация, приета с ПМС № 114 от 2013 г., като са изготвени и представени обобщени заявки за длъжностите, изпълнявани от назначени на работа в НАП запасни, предложени за безусловно отсрочване от повикване във въоръжените сили при мобилизация в периода 2024 г. - 2025 г. Взето е участие в организираните от МВР планови тренировки за оповестяване на изпълнителната власт при бедствие и при въздушна опасност.

Проведени са тренировки за усвояване на плановете по чл.9, ал.1, т.2 и т. 4 от Наредба № 8121з-647 от 2014 г. за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на обектите, както и симулативни тренировки за противодействие на тероризма. Актуализирани са приложения към Плана за защита при бедствия и действия при извънредна ситуация /пандемия/.

Актуализирани са приложения към Плана за привеждане в готовност от мирно във военно време, както и индивидуалните планове към него.

Актуализирани са всички заповеди и планове по пожарна безопасност на пребиваващите в сградите на ЦУ на НАП.

4.13. Логистика

През 2023 г. са изготвени и утвърдени 43 бр. докладни записки за възлагане и провеждане на процедури по Закона за обществените поръчки.

В изпълнение на предвидената инвестиционна политика на НАП са реализирани следните обекти и е обезпечена дейността на Агенцията в следните направления:

- Доставени са 4 броя енергоефективни климатизатори, таванни касети за сървърни помещения, монтирани в сградата на ТД на НАП Пловдив, ул. „Скопие“ №106, за обезпечаване непрекъсваемост на работния процес;
- Извършена е доставка и монтаж на система за автоматично включване на резервното захранване (АВР) за сградата на офис Добрич към ТД на НАП Варна.
- С оглед осигуряване на безопасен режим за пропускане и охрана са доставени и монтиране 2 (два) броя автоматични паркинг бариери за ЦУ на НАП и ТД на НАП София.
- Извършен е текущ ремонт на сградата на УЦ на НАП Банкя, включващ дейности по отстраняване на компрометирани бетонови участъци и последващо реновиране на челата на балконите, демонтаж на счупени армирани стъкла по парапет и доставка и укрепване на противопожарен водопровод.
- Извършен е текущ ремонт в сградата на ТД на НАП ГДО, включващ доставка и полагане на нова хидроизолация по покрив, доставка и монтаж на нова дограма в деловодството и извършване на бояджийски работи в работни помещения.

Основна дейност:

- За обезпечаване на дейностите за всички структури на НАП, свързани с осъществяване на пощенски и куриерски услуги за проведени обществени поръчки и са проведени поръчки и са сключени 3 броя договори: за обслужване общата кореспонденция на НАП, предоставяне на вътрешни куриерски услуги и предоставяне на международни куриерски услуги;
- Проведени процедури, избрани изпълнители и подписани договори за доставка и монтаж на офис обзавеждане в 4 обособени позиции, за 4 структури на НАП, (УЦ на НАП Банкя, ТД на НАП ГДО, ТД на НАП Велико Търново и ТД на НАП София);
- Сключени са договори за техническо обслужване и ремонт при необходимост (доставка и монтаж на консумативи и резервни части) на климатична и вентилационна техника в сгради на НАП, както следва: Обособена позиция №1 – „Техническо обслужване и ремонт при необходимост (доставка и монтаж на консумативи и резервни части) на климатична и вентилационна техника в сгради, стопанисвани от ЦУ на НАП, на следните адреси в гр. София: бул. „Княз Ал. Дондуков” №52 и ул. „Врабча“ №23;Обособена позиция №2 – „Техническо обслужване и ремонт при необходимост (доставка в монтаж на консумативи и резервни части) на климатична и вентилационна техника в сградата на УЦ на НАП Банкя с адрес: гр. Банкя, ул. „Св. Св. Кирил и Методий” №31“; Обособена позиция №3 – „Техническо обслужване и ремонт при необходимост (доставка в монтаж на консумативи и резервни части) на климатична техника в сградата на ТД на НАП ГДО с адрес: гр. София: ул. „Аксаков“ №29;
- Изцяло е организиран процеса по сключен централизиран договор между НАП и „А1 България“ с №111/11.07.2022 г. за „Предоставяне на услуги, свързани с разпечатване и копиране на документи за нуждите на Централно управление, териториалните дирекции и учебните центрове Банкя и Боровец на Национална агенция за приходите“. Ежедневна комуникация с координаторите по структури с оглед непрекъсваемост на работния процес и недопускане нарушения при изпълнението да договора. Организация по подготовка и предоставяне на

обобщените протоколи за съответния отчетен период, проверка на предоставените документи – протоколи и фактури, с оглед реализиране на плащанията. Проверка на реализираните плащания в съответствие с начислените ангажименти и предвиден финансов ресурс, проследяване на остатъка от финансов ресурс за всяка структура на НАП, след извършване на конкретното плащане. Подготовка и изпращане на писма до структурите, съдържащи документите за плащане и проверка за получаването им, с оглед спазване на сроковете за плащане, финансовата дисциплина и заявените за разходване финансови средства;

- Съгласно Рамково споразумение е проведен вътрешен конкурентен подбор и е сключена централизирана обществена поръчка по ЦОП за всички структури на НАП за доставка на смазочни материали за автомобили и автокозметика;
- Съгласно Рамково споразумение №СПОР-39/13.04.2023 г. е проведен вътрешен конкурентен подбор и е сключена централизирана обществена поръчка по ЦОП с предмет: „Доставка на различни видове хартия за офиса, вкл. безконечна хартия, картони, факс хартия, термо ролки за офисите за обслужване в структурите на НАП;
- За обезпечаване дейността на УЦ на НАП Банкя и Боровец и осигуряване на подходящи условия за провеждане на обучения и външни посетители са проведени обществени поръчки за поддръжка на тревни площи, доставка на газ от газоразпределителни дружества, поддръжка на газови инсталации, закупени са електродомакински уреди, принадлежности за ресторантьорството и постелен инвентар;

Проекти и иновации:

Сключено е финансово споразумение за разпределение на разходите между Столична община - район „Илинден“ и Национална агенция за приходите във връзка с основен ремонт на сграда, находяща се в гр. София, ул. „Билянини извори” №10, част от която е предоставена за управление за нуждите на ТД на НАП София, офис „Илинден“, в изпълнение на проект „Обновяване и изграждане на социални заведения на територията на Столична община“ по ОП „Региони в растеж“. Осигурено е финансиране за заплащане частта на НАП. Изготвени и съгласуване необходимите документи за подаване от страна но НАП на концепция за ИТИ с наименование „Насърчаване на устойчивия растеж в ЮЗР чрез реализация на Интегрирана териториална инвестиция на Националната агенция за приходите и партньори“ цели устойчив, приобщаващ и интелигентен растеж чрез изпълнението на мерки, чиито резултати ще допринесат за подобряване на региона в съответствие Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югозападен регион, Плана за интегрирано развитие на Столична община и Новия европейски баухаус. .

Други:

Проведени са три инвентаризации и един брой преглед и преоценка на материалните запаси в ЦУ на НАП.

- Организиран е процеса по сключване на договори за наем, на основание постъпили предложения от структурите на НАП: наем на склад за временно и възмездно ползване на открити паркоместа за съхранение на конфискувани, отнети или изоставени в полза на държавата леки автомобили на територията на Бургас, наем на склад хладилни камери за съхранение на СВФР за ТД на НАП Бургас, наем на склад за съхранение на СВФР за ТД на НАП София в гр. Гоце Делчев.

Предвид отпаднала необходимост за нуждите на ЦУ на НАП от имот, находящ се в гр. София, бул. „Христо Ботев“ №17 е организиран процеса по предаването му за управление на ТД на НАП София и са прекратени всички договори с експлоатационни дружества

Извършена е актуализация на деловодна система „Архимед“ с последна версия 2023’ за ЦУ и внедряване на ЕКП на НАП в web базираната версия на системата

Актуализирани са Вътрешни правила за оборот на електронни документи и документи на хартиен носител в НАП, утвърдени със заповед № З-ЦУ-2076/06.10.2024г. на изпълнителния директор на НАП.

Утвърден е „Алгоритъм за подписване на електронни документи в ЕКП на НАП чрез ИСД „Архимед“ в ЦУ на НАП“ ведно с „Ръководството за подписване на документи в ЕКП на НАП в ИСД „Архимед““ като неизменна част от ВПОЕДДХН - Версия 10, съгласно заповед № З-ЦУ-2523/05.12.2023 г.

Актуализиран е съставът на Постоянно действащата експертна комисия на НАП /ПДЕК на НАП/, съгласно заповед № З-ЦУ-1440/05.07.2023 г.

Утвърдени са Вътрешни правила за дейността на Учрежденски архив на НАП, съгласно заповед № З-ЦУ-2578/11.12.2023 г.

4.14. Мрежова и информационна сигурност на системите

През 2023 г. в дирекция „„Мрежова и информационна сигурност на системите“ са утвърдени нови версии на процедури и образци на приложенията на дирекцията, в съответствие с измененията на нормативната уредба, извършени са следните проверки:

- за уязвимости на информационни активи, като са тествани 1195 информационни актива и са открити общо 24 945 потенциални заплахи с висок риск;
- по 20 сигнала във връзка с МИС, като са регистрирани 2 инцидента;
- извършени са 18 бр. проверки по МИС на различни активи в агенцията;
- действия по контрол на ново въведени функционалности в програмни приложения, за прилагане на мерки за защита на МИС – 25 теста;
- извършени са оценки на риска за сигурността на информацията в НАП.

В следствие на извършените проверки са формулирани констатации и предложения към компетентни дирекции в ЦУ на НАП и ТД на НАП.

Разработени са нови учебни програми за онлайн обучения, свързани с МИС. Извършени са както задължителни обучения по МИС на всички новоназначени през 2023 г. служители на НАП, като част от въвеждащото им обучение, така и обучения по МИС ниво 2, за служители , желаещи да надградят знанията си.

За подобряване на МИС продължиха подобренията по внедрен централизиран достъп до Интернет с различни нива на ограничения на служителите на НАП, съобразени с изискванията при изпълнения на служебните задължения.

Внедрен е софтуерен продукт за повишаване на информационната сигурност на агенцията - система за предотвратяване загуба на данни (DLP), като в момента тече процес по прецизиране на настройките на системата;

Внедрени са в експлоатация и се използват:

- Система за управление на сигурността на информацията и управление на събития в мрежата на НАП, която позволява следене на събития в реално време;
- Система за сигурна връзка на устройствата към агенцията с добавяне на допълнителен слой на сигурност без значение от локацията;
- Система за сканиране на уязвимостите за всички информационни активи на НАП.

4.15. Длъжностно лице по защита на данните

През 2023 г. продължи прилагането на различни подходи за унифицирано спазване от служителите на Агенцията на действащите вътрешни правила и процедури в областта на законосъобразното обработване и защита на личните данни.

През отчетния период беше популяризиран сред служителите на Агенцията разработеният съвместно с дирекция „Правна“ в края на 2022 г. електронен курс за

самообучение на служители на НАП относно задълженията и отговорностите им при обработване на лични данни на клиенти на Агенцията. Паралелно, през 2023 г. бяха проведени от нещатен обучаващ в НАП общо 4 обучения с 3-дневна продължителност, на тема „Задължения и отговорности на служителите на НАП при обработване на лични данни на клиенти на Агенцията“, като подборът на участниците е извършен въз основа на специален селекционен принцип.

През 2023 г. бяха извършени дейности по преглед и актуализация на Регистъра на дейностите по обработване на лични данни под отговорността на администратора НАП, администриран съобразно изискванията на чл. 30, пар. 1 от Регламент (ЕС) 2016/679. Правилното определяне на дейностите по обработване на лични данни в Агенцията е от съществено значение за планирането и въвеждането на пропорционални организационни и технически мерки за защита на данните. В тази връзка, през визирания период, със съдействието на компетентните технически дирекции в ЦУ на НАП, бяха планирани, реализирани или в процес на реализация редица допълнителни технически и организационни мерки за защита на данните.

Регулярно бяха изготвяни редица становища, указателни писма и предоставяни разяснения на различни структури в НАП, касаещи задълженията и отговорностите им по силата на Регламент (ЕС) 2016/679, Закона за защита на личните данни и други действащи нормативни актове в областта на обработването на лични данни.

Като част от спазване на принципа за прозрачност и с оглед изпълнение на законовото задължение за предоставяне на възможности за субектите на лични данни да упражнят правата си по чл. 15-22 от Регламент (ЕС) 2016/679, през отчетния период бяха получени и обработени в срок 23 броя заявления от физически лица, подадени на основание чл. 37б от Закона за защита на личните данни.

Чрез включването на длъжностното лице по защита на данните в процеса по изготвяне и утвърждаване на вътрешни административни документи на различни дирекции в ЦУ на НАП, в това число и изготвяне на изисквания за разработване на нови и надграждане на съществуващи информационни системи и електронни услуги, на практика се цели постигане на нормативно съответствие на процесите с изискванията на действащото европейско и национално законодателство в областта на защитата на личните данни.

През 2023 г. продължи интензивното сътрудничество с представители на Надзорния орган за защита на личните данни - Комисията за защита на личните данни (КЗЛД), като бяха обсъдени въпроси относно законосъобразността на отделни операции по обработване на лични данни, пропорционалност на планирани организационни и технически мерки, др. По инициатива на НАП бяха осъществени две работни срещи между представители на Агенцията, КЗЛД и други публични органи. С оглед на установена необходимост бяха изготвени и изпратени до Комисията писма с искане за изразяване на становище по конкретни въпроси, свързани с обработването и защитата на лични данни на клиенти на НАП.

Във връзка с приетия на 27 януари 2023 г. от 48-ото Народно събрание прие Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения (ЗЗЛПСПОИН), НАП изпълни в срок всички произтичащи от закона задължения, част от които: беше създаден канал за вътрешно подаване на сигнали, като реда и начина за подаване на сигнали по реда на ЗЗЛПСПОИН беше оповестен по подходящ начин, вкл. и чрез създаване на рубрика на официалната интернет страница на Агенцията; със заповед на изпълнителния директор на НАП беше определен служител по чл. 14, ал. 1 от ЗЗЛПСПОИН; изготвени и утвърдени бяха Вътрешни правила за вътрешно подаване на сигнали и за последващи действия по тях, др. Допълнително, представители на Агенцията, в качеството ѝ на компетентен орган по смисъла на чл. 20, ал. 1 от закона, взеха активно участие в срещи на компетентните органи, организирана по покана на Централния орган за външно подаване на сигнали – КЗЛД.

4.16. Служител по сигурността на информацията

В регистратурата за класифицирана информация на НАП се получават, създават, регистрират, разпределят, изпращат и съхраняват документи и материали, съдържащи класифицирана информация.

Във връзка с дейността по проучването за надеждност на физически и юридически лица за достъп до информация, класифицирана като „държавна тайна" по смисъла на ***Закона за защита на класифицираната информация*** (ЗЗКИ) и ***Правилника за прилагането му***, на проучващите органи регулярно се предоставя данъчна и осигурителна информация.

Извършени са процедури по проучване за надеждност и са издадени разрешения за достъп до класифицирана информация на служители на НАП.

Съгласно законовите изисквания в организационната единица са преразгледани създадените документи, с цел промяна или премахване на нивата на класификация.

Извършени са дейности, свързани с процедурата по унищожаване на документи, съдържащи класифицирана информация с изтекъл срок на защита.

От служителя по сигурността на информацията е проведено първоначално обучение за работа с класифицирана информация на служители от ЦУ на НАП и текущо обучение по защита на класифицираната информация на служителите, включени в списъка по чл.37 от ЗЗКИ и длъжностите или задачите, за които се изисква достъп до съответното ниво на класифицирана информация, представляваща „държавна тайна".

Във връзка с дейностите по защита на класифицираната информация се осъществява постоянно взаимодействие с Държавна агенция „Национална сигурност".

5. ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАП ЗА 2023 ГОДИНА

5.1. ОПИСАНИЕ НА ПРИХОДИТЕ

За 2023 г. по бюджета на НАП са планирани приходи в размер 248 527 300 лева.

В неданъчните приходи са включени приходи от държавни такси, глоби и санкции, други приходи, и приходи и доходи от управление на собствеността.

В таблицата по-долу са представени данни по закон, уточнен план и отчет на приходите за отчетния период по агрегирани икономически показатели.

Таблица №: 45: Отчет на приходите по бюджета на Национална агенция за приходите за 2023 г.

ПРИХОДИ (в лева)	Закон	Уточнен план	Отчет
Общо приходи:	**248 527 300**	**248 527 300**	**278 425 032**
Данъчни приходи			
Неданъчни приходи	248 527 300	248 527 300	278 425 032
Приходи и доходи от собственост	324 800	324 800	507 142
Държавни такси	240 372 400	240 372 400	266 439 630
Глоби, санкции и наказателни лихви	1 211 000	1 211 000	3 093 514
Други приходи	6 619 100	6 619 100	8 416 756
Внесени ДДС и други данъци върху продажбите			-32 010

В хода на изпълнение на бюджета към 31.12.2023 г. събраните приходи по бюджета са в размер на 278 425 032 лв., което представлява приблизително 112,03% изпълнение спрямо уточнения план.

Най–голям дял имат отчетените приходи от държавни такси в размер на 266 439 630 лв. при уточнен план в размер 240 372 400 лв., което представлява приблизително 110,84% изпълнение.

По този показател се отчитат държавните такси, събирани от Националната агенция по приходите, постъпили от: държавни такси за поддържане на лиценз за организиране на хазартни игри, с изключение на онлайн залагания (чл. 30, ал. 3 от **Закона за хазарта** (ЗХ); двукомпонентни държавни такси за издаване и поддържане на лиценз за онлайн залагания (чл. 30, ал. 4 от ЗХ); такси за разглеждане на документи по подадени искания за извършване на промени по издадени лицензи съгласно чл. 5 от **Тарифа за таксите**, които се събират по Закона за хазарта (ТТЗХ); такси по чл. 4 от ТТЗХ за продължаване действието на издаден лиценз по чл. 36, ал. 1 от ЗХ; такси по чл. 3 от ТТЗХ за издаване на лицензи за организиране на хазартни игри и дейности по ЗХ; такси за издаване на удостоверение с вписана промяна по издаден лиценз съгласно чл. 6 от ТТЗХ; държавни такси за вписване и промяна на данни в публичния регистър на НАП на лицата, извършващи дейност като обменно бюро (съгласно чл. 6, ал. 1 от Наредба № 4 от 08.08.2003 г. на МФ и чл. 3, ал. 5 от **Валутния закон и държавни такси за проверка и маркиране на златни и сребърни изделия** съгласно т. 4, буква „и” от Закона за държавните такси.

Отчетените средства по показател „Други приходи“ са в размер на 8 416 756 лв., което представлява изпълнение от приблизително 127,16% от средствата по уточнен план 6 619 100 лв.

Събраните от НАП средства са в размер на 8 416 756 лв., формирани от приходи от годишни вноски от организаторите на хазартни игри за социално отговорно поведение за всеки издаден лиценз, съгласно чл. 10а от ЗХ – 8 462 000 лв., получено застрахователно обезщетение за ДМА – 3 521 лв., коректив за касови постъпления от платени наказателни постановления по ЗХ, постъпили по сметка администрирана от дирекция „Събиране“ (-97 632 лв.), 48 912 лв. от юрисконсултски възнаграждения, които са с инцидентен характер и не са свързани с дейността на Агенцията, приходи от вторични суровини и

рециклиране и надвнесена сума за съдебни разноски, и (-45 лв.) от реализирани курсови разлики.

През отчетния период средствата събрани от „Глоби, санкции и наказателни лихви" са в размер на 3 093 514 лв., което представлява приблизително 255,45% изпълнение от средствата по уточнен план – 1 211 000 лв. В отчетените средства са включени присъдени в полза на НАП юрисконсултски възнаграждения по влезли в сила съдебни решения, свързани с дейността на Агенцията и постъпващи регулярно (отчетени в съответствие с указанията на т. 31.1 от ДДС № 9/25.09.2012 г.), възстановен преразход на гориво за служебните автомобили на НАП, начет на МОЛ и лихви върху просрочени публични вземания съгласно чл. 10а, чл. 30, ал. 3 и ал. 4 от ЗХ.

Приходите и доходи от собственост по уточнен план са в размер на 324 800 лв., като отчетените са 507 142 лв., което представлява приблизително 156,14% изпълнение. Отчетените средства от нетни приходи от продажби на услуги, стоки и продукция са в размер на 488 262 лв. Отчетените приходи от наеми на имущество са в размер на 18 880 лв.

За приходи от внесени ДДС и други данъци върху продажбите отчетените средства са в размер на (-32 010 лв.), в т.ч. §§ 37-01 – внесен ДДС - (-954 лв.). По §§ 37-02 – внесен данък върху приходите от стопанска дейност на бюджетните предприятия - (-18 991 лв.) и по §§ 37-09 – внесени други данъци, такси и вноски върху продажбите – (-12 065 лв.).

Графика № 23: Касово изпълнение на собствените приходи по бюджета на НАП

5.2. ОПИСАНИЕ НА РАЗХОДИТЕ

По-долу са представени разходите на Агенцията по области на политики и бюджетни програми:

Таблица №: 46: Отчет на разходите на Национална агенция за приходите за 2023 г.:

Класификационен код	РАЗХОДИ (в хил. лева)	Закон	Уточнен план	Отчет
	Общо разходи по бюджета на Национална агенция за приходите	**332 678,4**	**361 085,0**	**351 878,9**
1000.02.00	**Политика в областта на ефективното събиране на всички държавни приходи**	**332 678,4**	**361 085,0**	**351 878,9**
1000.02.01	Бюджетна програма "Администриране на държавните приходи"	332 678,4	361 085,0	351 878,9

Отчетените *ведомствени разходи по бюджета* на Агенцията са в размер на 356 899 550 лв., както следва:

✓ Разходи за персонал в размер на 307 838 225 лв., които включват заплатите и възнагражденията за персонала, нает по трудови и служебни правоотношения; други плащания и възнаграждения, разходи за възнаграждения на извънщатния персонал, обезщетения по ***Кодекса на труда*** и ***Закона за държавния служител***; задължителните осигурителни вноски от работодатели.

✓ Разходи за издръжка на системата в размер на 43 688 207 лв. Голяма част от разходите са за външни услуги, които включват: наеми на сграден фонд; вещи лица и експертизи; медицинско обслужване по договор за профилактични прегледи на служители; трудова медицина; телекомуникационни и пощенски разходи; квалификация и преквалификация на персонала; преводи, отпечатване и обяви; почистване и дезинфекция; поддръжка на хардуер и софтуер; поддръжка на стопански инвентар и служебни автомобили; разходи за задържани стоки и активи; абонаментно поддържане на техниката; други разходи. Извършени са разходи за вода, горива и енергия, разходи за договорни санкции и неустойки, съдебни обезщетения и разноски, в т.ч. за присъдени разноски в съдебни производства по реда на ДОПК, АПК, ГПК, дължими лихви за забава по данъчно-облагателни актове, неустойки по сключени договори и изплатени суми по изпълнителни листа. Разходи за канцеларски материали, консумативи за офис техника, хигиенни материали, резервни части, офис обзавеждане, краткотрайни материални активи, както и други материали необходими за осигуряването на нормалния процес на работа в системата на НАП. Извършени са разходи във връзка с неотложни ремонти на сграден фонд, стопански инвентар и др. Съществен е и делът на разходите за командировки, които са свързани с обучения, проверки и други, включително и за дейността на Главна дирекция „Фискален контрол". Разходи за самолетни билети, дневни, квартирни. Командировките са извършени във връзка с участие в работни групи във връзка с участието на Република България в структурите на Европейския съюз. Разходи за местни данъци и такси, които се изплащат по реда на Закона за местните данъци и такси, както и държавни и съдебни такси в т.ч.: държавни такси за подновяване на ипотека, особен залог, за издаване на скици, за вписване на възбрани и др. и съдебни такси за образуване на изпълнителни производства, производства по несъстоятелност, производства образувани по частна жалба, за обжалване на съдебни актове, за извършване на изпълнителни действия, налагане на обезпечителни мерки, пропорционална такса с оглед материалния интерес по дела за подаване на касационни жалби пред ВАС; данък върху разходите по чл. 204, ал. 1, т. 4 от Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) и др. Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности.

✓ Средствата за капиталови разходи са размер на 5 373 118 лв. и представляват основно разходи в областта на електронното управление и за използваните информационни и комуникационни технологии.

Отчетените *администрирани разходни параграфи по бюджета* на Агенцията са в размер на (-) 5 020 697 лв. и включват разходи за:

✓ Разходи за кампания „Данъчно-осигурителни рискове“ в размер на 27 600 лв. и са свързани с изпълнението на бюджетна програма „Администриране на държавните приходи“;

✓ Средства в размер на (- 5 338 310 лв.) за компенсиране на физическите лица, крайни потребители на моторни горива и са свързани с изпълнение на бюджетна програма „Администриране на държавните приходи“;

✓ Средства в размер на 290 013 лв. за предоставяне на помощ на разселени лица от Украйна с предоставена временна закрила в Република България и са свързани с изпълнение на бюджетна програма „Администриране на държавните приходи“;

Ведомствените разходи по други бюджети и сметки за средства от ЕС са отчетени както следва:

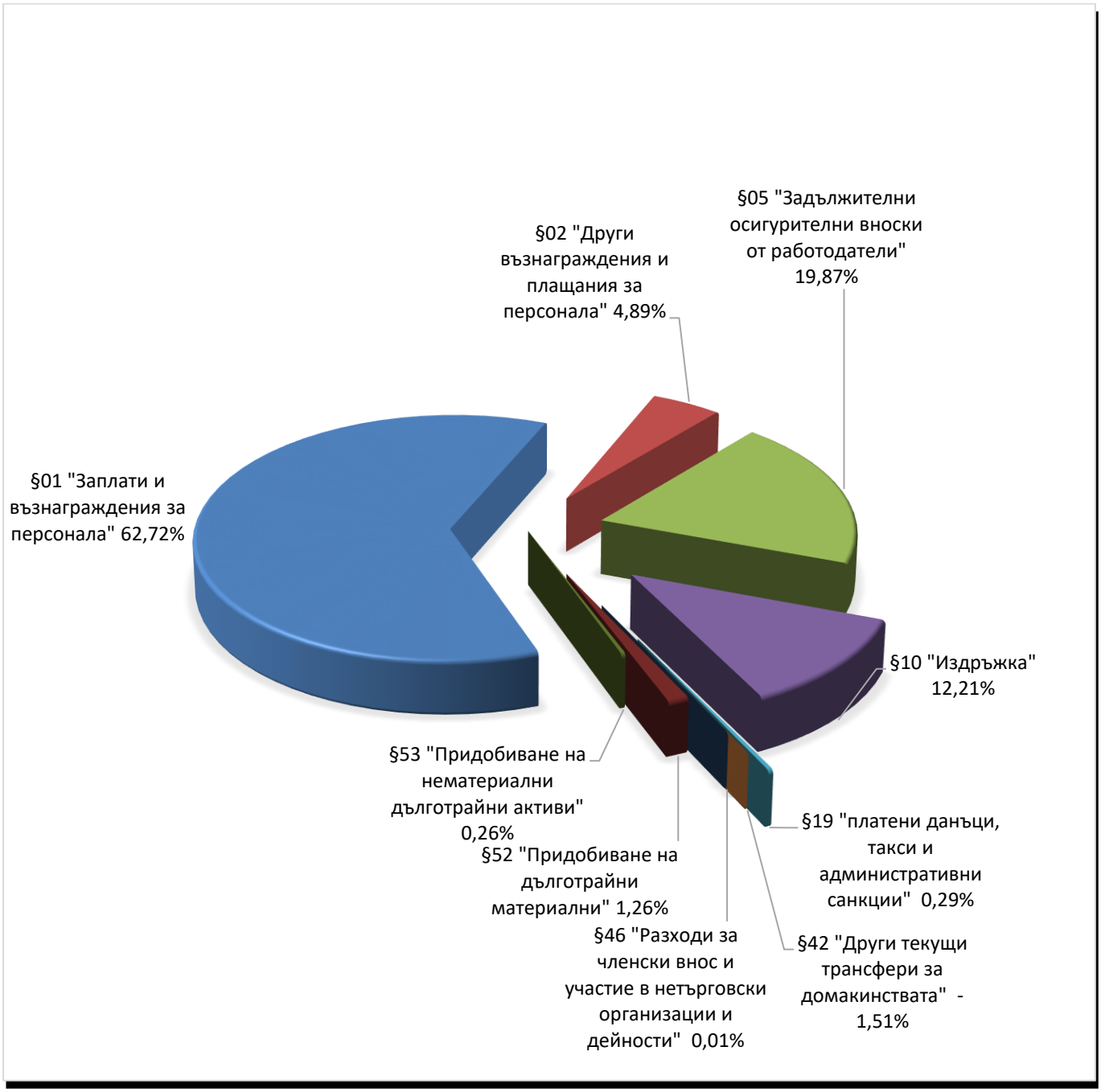
✓ За изпълнението на бюджетна линия „Изграждане на национално решение за електронен обмен на социалноосигурителна информация EESSI“ – 2 683 лв., финансирана по оперативна програма „Добро управление“, с бенефициент Национална агенция за приходите.

✓ За изпълнението на програма „Фискалис” – 113 213 лв. Програмата подпомага администрирането и събирането на акцизи и администрирането на приходите от данъци и осигурителни вноски.

✓ За изпълнението на Проект „Подкрепа чрез оборотен капитал на МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)“ – (-1 138 673 лв.), финансирани по оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“, с бенефициент Национална агенция за приходите. Същите представляват компенсирана разлика между изплатената през 2023 г. БФП в размер общо на (+) 20 874 лв. по фаза 1 от проекта, и възстановени суми представляващи неправомерно получени средства по проекта в размер на (-) 1 159 547 лв., в т.ч. (-) 805 388 лв. по фаза 1, (-) 152 293 лв. по фаза 2 и (-) 201 866 лв. по фаза 3 на проекта. Проектът осигурява бърз и ефективен механизъм за подкрепа на българските микро, малки и средни предприятия, засегнати от временните противоепидемични мерки, въведени в страната, с цел запазване на тяхната дейност, чрез прилагане на схема за подпомагане от НАП.

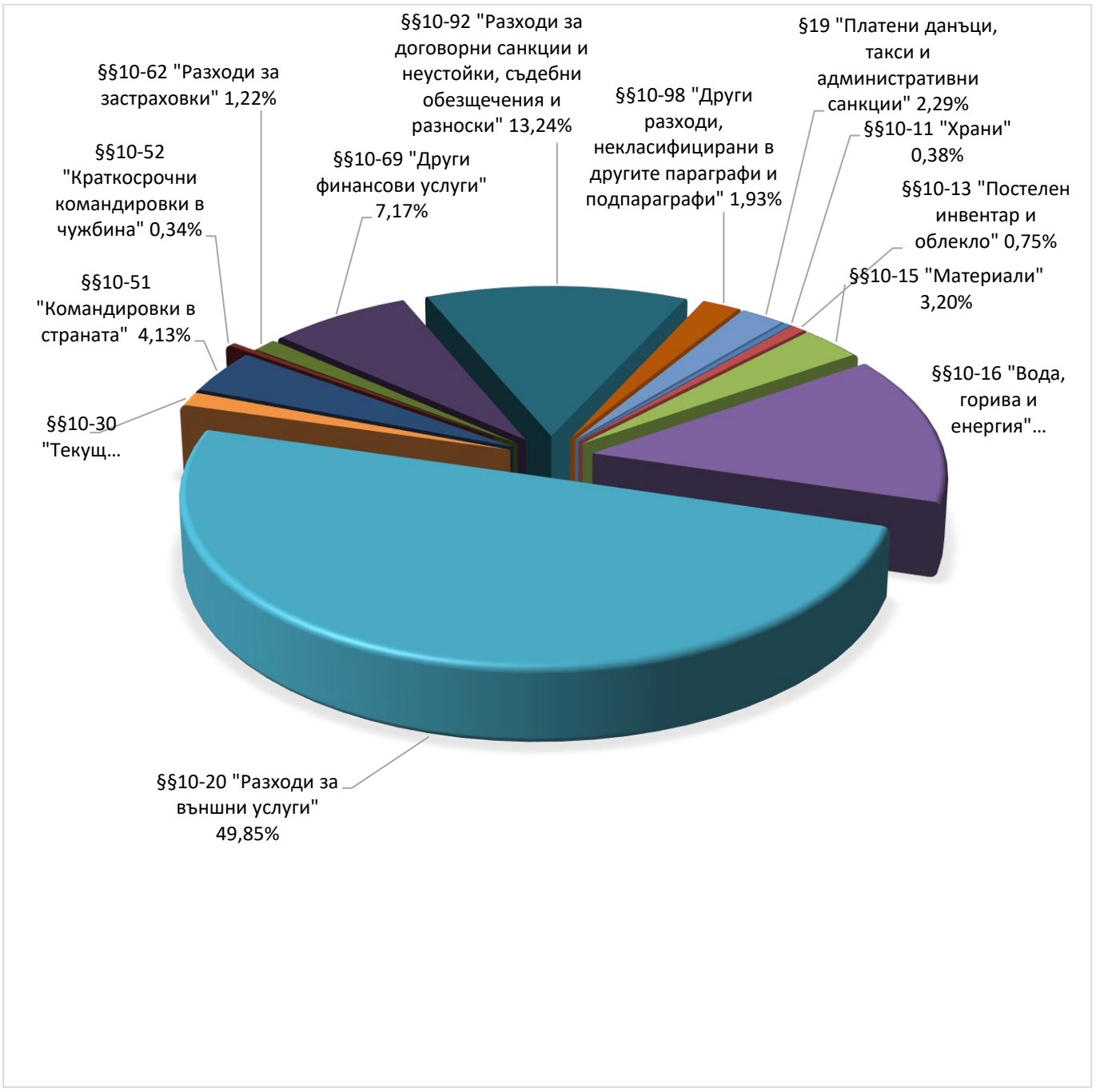
Разходите, извършени от бюджета на НАП към 31.12.2023 г., са в размер на 351 878 853 лв., в т.ч. разпределени по видове в общия дял на разходите, както следва:

Графика № 24: Разходи на НАП към 31.12.2023 г.

Разходите за текуща издръжка са разпределени, както следва:

Графика № 25: Разпределение на разходите за текуща издръжка, платени данъци, такси и административни санкции към 31.12.2023 г.

Средногодишният щатен брой на персонала към 31.12.2023 г. е 7 502 бр. служители, в т.ч. 941 бр. по трудови правоотношения и 6 561 бр. по служебни правоотношения.